

**GEÇMİŞTEN
GELECEĞE
MANEVi
DEĞERLERİMİZ:
TÜRBELERİMİZ**

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

ŞEHZADELER KAYMAKAMLIĞI KÜLTÜR YAYINLARI II

Kitabın Adı

Geçmişten Geleceğe
Manevi Değerlerimiz:
Turbelerimiz

••

Yayına Hazırlayan

Cemal Hüsnü ÇAYKARA
Şehzadeler Kaymakamı

••

Editör

Nurullah ODABAŞ &
M. Ferhat TUNAKAN

••

İç Düzen & Dizayn & Tasarım

Özge ARABACI

••

Baskı & Cilt

.....

.....

.....

••

İsteme Adresi ve İletişim

Şehzadeler Kaymakamlığı

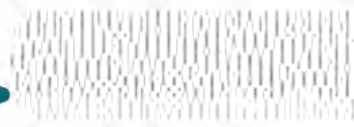
Nişancıpaşa Mah. Atatürk Blv. No: 30

Şehzadeler / Manisa

Tel.: 0236 231 00 45 - Fax: 0236 234 03 71

www.sehzadeler.gov.tr - sehzadeler@icisleri.gov.tr

••

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

Cemal Hüsnü ÇAYKARA Şehzadeler Kaymakamı

NEDEN TÜRBELERİMİZE SAHİP ÇIKMALIYIZ ? NEDEN BU ÇALIŞMAYI YAPTIK?

Dünya misafirhanesine imtihan için gönderilen insanoğlu, yaşadığı kısa sayılabilecek ömürde anlayışına göre bir eser ortaya koyup bir mesaj verir, sonra göçüp gider. Ancak kısa ömürde uzun yıllar hatırlanacak mesajları veren, sadece yaşadığı dönemi değil, sonraki asırları da aydınlatan, insanlığın önderleri olan başta Peygamber Efendimiz (ASM), Peygamberler, Sahabeler, aktaplar, alimler ve Allah Dostları, öldükten sonra da mesajları ile insanlığa istikamet vermeye devam ederler. Onların eserlerini okumak, yaptıklarını hatırlamak başlı başına önemli bir hidayet vesilesidir. Büyüklerin kabirlerini ziyaret sadece bir vefa duygusu değil, aynı zamanda bizler için geleceği aydınlatan bir ışıktır.

Milletleri bir arada tutan, yaşadığı yere aidiyet duymalarını sağlayan en büyük unsurlardan biri, geçmişten günümüze gelen ortak mirasımız, ortak değerlerimizdir. Ortak değerlerimize vefanın en önemli göstergelerinden birisi de bizleri birleştiren, inancımıza, bayrağımıza, birliğimize hizmet eden büyüklerimizin fikirlerini, dava ve eserlerini, hatırlatan *türbelere sahip* çıkmaktır. Bu türbelere sahip çıkmak hem bir vefa görevi, hem de geleceğe güvenle bakabilmemizin de güvencesidir.

Biz de bu inançla yola çıkarak şehrimizde bulunan maneviyat büyüklerimizin türbe ve mezarlarını, onlara layık duruma getirecek düzenlemeleri yapmak, isimlerini, hayatları ile ilgili doğru bilgileri derleyip, yeni nesillere aktarmak için bu projeye başladık. Aynı zamanda doğru ziyaret adabını da canlandırma adına, Diyanet İşleri Başkanlığımızın önderliğinde her türbe için bir *'Ziyaret Adabı Levhası'* hazırlayarak türbelere yerleştirmek istedik. Bu çerçevede hem tarihimize ve geçmişimize sahip çıkmak, hem de geleceğimizi aydınlatmak istedik. Unutmamak gerekir ki *"Tarihini bilmeyen milletlerin tarihini başka milletler yazar."*

Bu çalışmanın yapılması sırasında Manisa Maneviyat Büyüklerimizin manevi desteğini daima hissettik. Çalışmamıza birçok kurum ve kimse destek verdi. Bu çalışmada maddi manevi desteklerini bizden esirgemeyen ve bizi cesaretlendiren, başta Manisa Valimiz Sn. Yaşar KARADENİZ, Manisa Büyükşehir Belediye Başkanımız Sn. Cengiz ERGÜN, Yunusemre Kaymakamı Sn. Atilla KANTAY, Yunusemre Belediye Başkanı Sn. Dr. Mehmet ÇERÇİ, Şehzadeler Belediye Başkanı Sn. Ömer Faruk ÇELİK, CBÜ Öğretim Görevlisi Sn. Gürol PEHLİVAN, Manisa İl Kültür ve Turizm Müdürü Sn. İbrahim SUDAK, Manisa İl Müftüsü Sn. Mustafa SOYKÖK, Trabzon Müftü Yardımcısı Sn. Muhammed SUIÇMEZ, Şehzadeler Belediye Başkan Yardımcısı Sn. Mehmet KAVAS ve Sn. Bilal DEMİR, Yunusemre Belediyesi Başkan Danışmanı Sn. Mehmet Emin SOFUOĞLU, Manisa Büyükşehir Belediyesi Kültür Daire Başkanı Sn. Fırat ÖZCAN ve Sosyal İşler Müdürü Sn. Seyrani KARADEMİR, Şehzadeler Belediyesi Strateji Geliştirme Müdürü Sn. Gülistan YILDIZ ALTUNAĞA ve Plan Proje Müdürlüğü Sn. Jale KARAOĞLANLAR, Şehzadeler Kaymakamlığı Yazı İşleri Müdürü Sn. Nurullah ODABAŞ, Şehzadeler İlçe Müftüleri Sn. Mehmet CESUR ve Ramazan SANCAK, Şehzadeler İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Şube Müdürü Sn. Muhammet İnan YAMLI, Yiğitbaş Vakfı Başkanı Sn. Sefer YILDIZ, Sivil Toplum Kuruluşları Temsilcileri Sn. Dr. Burhan ONMAK ve Hasan Basri UĞUR, Vakıflar Bölge Müdürlüğü Sn. Adem GAZOZCU ve Aslı ECEVİT, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Sn. Seyfettin ONAT ve Osman ÇOÇAK, Şehzadeler Kaymakamlığı Proje Ofisi Sn. M. Ferhat TUNAKAN, Şehzadeler Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü Grafik Tasarımcı Sn. Özge ARABACI'ya candan teşekkürü bir vefa borcu bilirim. Allah hepsinden razı olsun. Bir güzellik ortaya çıkmışsa onların desteklerindedir. Çalışmanın eksiklikleri ise bizim şahsımızdandır.

Bu yolda çaba bizden, destek sizlerden, taktir Yüce Allah'tandır. 27.05.2022

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

Ömer Faruk ÇELİK Şehzadeler Belediye Başkanı

ÖNSÖZ

Şehzadelere hizmetle şereflenmemize vesile olan 2013 yılı Seçim Beyannamemizde; “Bu Toprakların Manevi Sultanlarını Yeni Nesillere Tanıtacağımızı ve Kabri Şeriflerini Onaracağımızı, Fikir ve Düşüncelerini Yaşatacağımızı” açıklamış ve seçimi müteakiben hizmet planlarımızı buna göre şekillendirmiştik.

Bu amaçla ilk olarak Yiğitbaşı Veli Vakfıyla Belediyemiz iş birliğinde her yıl “Yiğitbaşı Veli, Anma ve Anlama” etkinliklerini düzenlemeye başladık. 2015 yılında ise değerli hocamız Ahmet ÖKGE'nin kaleme aldığı “Yiğitbaşı Veli Gölmarmaravi Hazretleri” isimli eserinin basımını gerçekleştirdik. 2019 yılında Belediyemiz, Yiğitbaşı Veli Vakfı, Vakıflar Bölge Müdürlüğü ve Kültür Bakanlığımızın iş birliği ile temelini attığımız ‘Yiğitbaşı Veli Külliyesi, Cami ve Türbesinin inşası ve Çevre düzenlemesini’ de tamamlamış bulunuyoruz. Bunun haricinde Yiğitbaşı Veli Vakfı ve gönül ehli mümtaz şahsiyetlerin gayretleriyle youtube kanalında Yiğitbaşı Veli Okulu’da faaliyete geçirilmiştir. Bu hizmetlerimizi müteakiben Manisa’mızın Manevi Sultanlarından “Şekerci Dede” ismi ile bilinen Hüseyin AYÇİÇEK’in örnek hayatını, manevi dünyasının zenginliklerini, yardımseverliğini, merhametini, dokunduğu hayatlarda bıraktığı izlerin yansımalarından oluşan ve değerli hocamız Halit Develioğlu’nun kaleme aldığı eserin basımını gerçekleştirdik. Vadettiğimiz hizmetlerimizi Ahmet ÖKGE'nin hazırladığı “Yiğitbaşı Veli Ahmed Şemseddin-i Marmaravi Hz. ve Üç Eseri” isimli kitabı ile sürdürdük.

Bir şehrin imarına yönelik maddi hizmetler kadar o şehirde yaşayanların gönüllerinin, fikir ve düşüncelerinin de imarı gerekir. İnsanın maddi varlığı için bir coğrafyaya yani vatana ve maddi iklime; manevi varlığının ise, manevi vatana ve manevi iklime ihtiyacı vardır. İnsan ruhunun inkişafını sağlayan sahip olduğu kültür ve medeniyetidir. Kültür ve medeniyeti insan ve toplum oluşturup geliştirir. Ancak aynı kültür ve medeniyet insanı ve toplumu geliştirir ve gelişim süreklilik arz eder, kökleri geçmişin derinliklerindedir. O nedenle “geçmiş olmayanın geleceği olamaz”. Bizim medeniyetimizi dengede tutanlar maddi mimarlar kadar manevi mimarlardır. Günümüzde maddi mimarlar için her türlü imkân seferber edilirken manevi mimarlar ile irtibat uzun süre kesilmiştir. Bugün yeni fikirlerin ve yeni nesillerin imarına şiddetle ihtiyaç bulunmaktadır. O nedenle belediyecilik anlayışımız “Gönül Belediyeciliği” olarak özetlenmiştir. “Bu Toprağın Manevi Sultanlarının” hatırasına ve manevi mirasına sahip çıkmamızın temel sebepleri bunlardır.

Biz bu düşüncelerle mütevazı hizmetleri halkımıza sunma gayretinde iken, bizi sevindiren bir başka çabayla karşılaştık. Şehzadeler ilçemizin değerli Kaymakamı Sn. Cemal Hüsnü ÇAYKARA'nın bizzat öncülük edip kapsamını Manisa geneline yaydığı, istirahatgahları Manisa’da bulunan “Bu Toprağın Manevi Sultanlarının” tamamını kapsayan bir eserin hazırlığında olduklarını öğrendik. Anladık ki, yürüdüğümüz yolda yalnız değiliz, başka yol arkadaşlarımız var. Üstelik umut vadeden, Devlet - Millet kaynaşmasının muştusu ve “Köklerden Göklere” ulaşma çabamızın nişanesi niteliğinde bir yol arkadaşlığı...

İşte bu birlikteliğin verdiği gönül huzuruyla elinizdeki “Geçmişten Geleceğe Manevi Değerlerimiz; Türbelerimiz” isimli kitabın hazırlanmasına öncülük eden Kaymakamımız Sn. Cemal Hüsnü ÇAYKARA’ya, İl ve İlçe Müftülerimize, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğümüze ve eserin oluşması için emek veren, katkı koyan her kademedeki gönül ehline canı gönülden tebrik ve teşekkürlerimi sunar, bu değerli çalışmanın kültür ve toplum hayatımıza, insanımıza hayırlı olmasını dilerim.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

İÇİNDEKİLER

I . Bölüm : Sunuş ve Bilgilendirme	08 - 10 Syf
II . Bölüm : Merkez İlçelerdeki Türbelerimiz	11 - 27 Syf
III . Bölüm : Merkez Dışında Kalan İlçelerdeki Türbelerimiz	29 - 79 Syf
IV . Bölüm : Yurdumuzu Aydınlatan Maneviyat Büyüklerimiz	80 - 105 Syf
V . Bölüm : Merkez ilçelerin Haritaları	106 - 109 Syf

*“Tarihini bilmeyen bir Millet,
yok olmaya mahkumdur.”*

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

1. BÖLÜM : SUNUŞ VE BİLGİLENDİRME

TAKDİM

Milletleri bir arada tutan, yaşadığı yere aidiyet duymalarını sağlayan en büyük unsurlardan biri geçmişten günümüze gelen ortak mirasımız, ortak değerlerimizdir. Ortak değerlerimize vefanın en önemli göstergelerinden birisi de bizleri birleştiren inancımıza, bayrağımıza, birliğimize hizmet eden büyüklerimizin fikirlerini, dava ve eserlerini hatırlatan türbelere sahip çıkmaktır. Bu türbelere sahip çıkmak hem bir vefa görevi, hem de geleceğe güvenle bakabilmemizin de güvencesidir.

Biz de bu inançla yola çıkarak şehrimizde bulunan manevi büyüklerimizin türbe ve mezarlarını, onlara layık duruma getirecek düzenlemeleri yapmak, isimlerini ve maneviyat hissini yeni nesillerimize aktarmak için bu projeye başladık. Unutmamak gerekir ki "Tarihini bilmeyen milletlerin tarihini başka milletler yazar."

Bu yolda çaba bizden, destek sizlerden, taktir yüce Allah'tandır.

GİRİŞ

Ciddi bir internet sitesinde 2021 yılı Şubat ayında yayınlanan bir yazı haberde insanların türbe ziyaretleri ele alınıyor ve 'Türbe ziyaretlerinde istenen dilekler' inceleniyor. Bu yazıdaki 50 resimden 10.sırada yer alan bu resim Manisa'da çekilmiş bir resim. Manisa'nın türbeden ne anladığını ve beklediğini şüphesiz bu resim ifade edemez ama yine de bir fikir veriyor. Maalesef verdiği fikir de hurafelerden medet bekleyen, türbe olup olmadığı bile belli olmayan yere akın eden binlerce insan ve yüce dinimize uymayan, şamanlık, putperestlik ve paganizm gibi batıl inanç kalıntıları yüzlerce rahatsız edici davranış... Peki bu manzara Şehzadeler Şehri Manisa'ya, Fatih'leri, Kanunileri yetiştiren bu

Kadim Kente yakışıyor mu? Elbette ki hayır. Bu görüntü ne Manisa'ya ne de herhangi bir İslam Beldesine asla yakışmaz. Görüntünün mahiyetini az sonra vereceğiz ama soru şu:

Peki bu manzaralar neden var?

- ❖ Öncelikle yüce dinimiz konusunda halkımızın yeterince doğru bilgilerinin olmaması,
- ❖ Türbelerimiz konusunda doğru bilgilere sahip olmadığımız,
- ❖ Yüce Dinimizdeki kabirlerin ziyaret adabı hakkında halkın yeterince bilgilendirilmemesi,
- ❖ Hurafe ve batıl inanışlardan insanlarımızı yeterince koruyamamamız gibi gerekçelerden bu tür ifratlardan kurtulamıyoruz.

Bu tür ifratların yanında bazı İslami ülkelerde kabirleri tahrip eden, kabir ziyaretini şirk sayıp yasaklayan tefrit anlayışlar da maalesef devam etmektedir.

GEÇMİŞİN İŞİĞİ İLE GELECEĞE GÜVENLE BAKMA

Peki bunun ortası, vasat olanı, istikamet olanı yok mu?

Elbette ki var. İşte bu çalışmada amaçlanan noktalardan biri de budur.

İnsanlar Hacet Dede Türbesi olarak bilinen mekana bazı ihtiyaçlarını gidermek için gidiyorlar ama bu gidiş doğru bir gidiş mi?

> Öncelikle türbeye ziyaret dünyevi hacetler için mi olur, yoksa Allah Dostlarını Allah Rızası için Ziyaret, Dua Etmek ve Ölümü Hatırlamak için mi?

> Türbelere çabut bağlama, dilek tutma gibi geleneklerin dinimizde yeri var mı?

> Böyle bir Türbe var olduğuna dair doğru bir bilgi var mı?

> Kültür ve Turizm Müdürlüğümüz olmadığını söylüyorsa hala neden inanmayıp ziyaretlerini ısrarla yapanlar var?

Doğru mekanları doğru ziyaret nasıl olur? Bundan maddi – manevi nasıl istifade edilir? Geçmişimize nasıl sahip çıkarak geleceğe nasıl güvenle bakabiliriz? Geçmişteki maneviyat büyüklerimize sahip çıkmak sadece bir vefa duygusu mu yoksa geleceği doğru inşa etmekte kullanılacak yapı taşlarından biri mi? Bu çalışmada bu gibi sorulara da cevap arayacağız.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

TÜRBELERİMİZ ÇALIŞMASININ HEDEFLERİ

İlimiz sahip olduğu tüm coğrafi, kültürel ve tarihi turizm potansiyeline rağmen turizm gelirleri ve ziyaretçi sayıları açısından oldukça yetersiz durumdadır. Bunun temel nedenlerinden birisi de sahip olduğu değerlerin yeterince tanıtılmaması ve tarihi yapılarımızın bakımsızlığıdır. Bu sıkıntılarının çözüm bulması açısından Türbelerimizin düzenlenmesi ile ilk adımı atarak "Geçmişten Geleceğe Manevi Değerlerimiz: Türbelerimiz" projesine başlamayı planladık.

"Geçmişten Geleceğe Manevi Değerlerimiz Türbelerimiz" projesinin belli başlı hedefleri;

- > Geçmişten Geleceğe Manevi Değerlerimiz Türbelerimiz ile tarihi bir kent olan Manisa ilini ve Şehzadeler İlçesini Türbelerimiz açısından inanç turizminin çekim merkezi haline getirmek,
 - > Genelde Manisa ilinin ve özelde de Şehzadeler ilçesinin bir kültür merkezi olmasına katkı yapmak,
 - > İlimizdeki türbelerin haritasını oluşturmak,
 - > İlimizde yaşamını sürdürmüş, halkın saygısını kazanmış, dinimizin doğru anlaşılmasını sağlamış devlet ve din alimlerimizin doğru bilgilerle tanıtılmasını sağlamak,
 - > Türbelerimizin zaman içinde uğradığı fiziksel yıpranmaları düzeltmek
 - > Türbeleri doğru ziyaret etme adabının yerleştirilmesine katkı yapmak planlanmaktadır.
- Böylece tekrar tespitleri yapılarak belirlenen türbelerimizin;
- > Çevre düzenlemelerinin yapılması,
 - > Tanıtım Broşürlerinin ve bilgilendirme levhalarının yapılması
- Ziyaretçilerin dinlenip türbe ile ilgili bilgi alması sağlanacak alanların yapılması planlanmaktadır.

TÜRBELERİMİZ ÇALIŞMASININ YÖNTEMİ

1. Geçmişten Geleceğe Manevi Değerlerimiz Türbelerimiz' Projesinde Hazırlık Aşaması;

❖ Türbeler Çalışma Grubu Oluşturulması:

Manisa Valiliği himayesinde, Şehzadeler Şehri Manisa'nın Şehzadeler İlçesinin Şehzadeler Kaymakamlığı koordinasyonunda, Manisa Büyükşehir Belediyesi, Şehzadeler Belediyesi, Yunusemre Belediyesi, Manisa İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Vakıflar Bölge Müdürlüğü, Şehzadeler Müftülüğü ve ilgili STK lardan oluşan bir Çalışma Gurubu oluşturulmasını sağladık. Sonra ihtiyaca göre gurubun kapsamını genişlettik.

❖ Çalışma Kapsamı ve Süresi:

Çalışma Şehzadeler ilçesinde başlayıp bilahare Yunus Emre ilçesi ile merkez olmayan ilçeleri de kapsayacak şekilde genişletildi. Çalışma gurubunun genelde ayda bir defa Şehzadeler Kaymakamlığında toplanması ve çalışma toplam süresinin ilk aşamasının da bir yılda tamamlanması hedeflendi.

❖ Araştırma ve İnceleme Aşaması:

Bu aşamada konu ile ilgili kaynakların taranması, kaynak kişilerle görüşmeler yapılması ve türbelerin çalışma gurubu üyeleri arasında paylaşımının yapılarak yerinde incelenmesi, ihtiyaçların belirlenmesi hedeflendi.

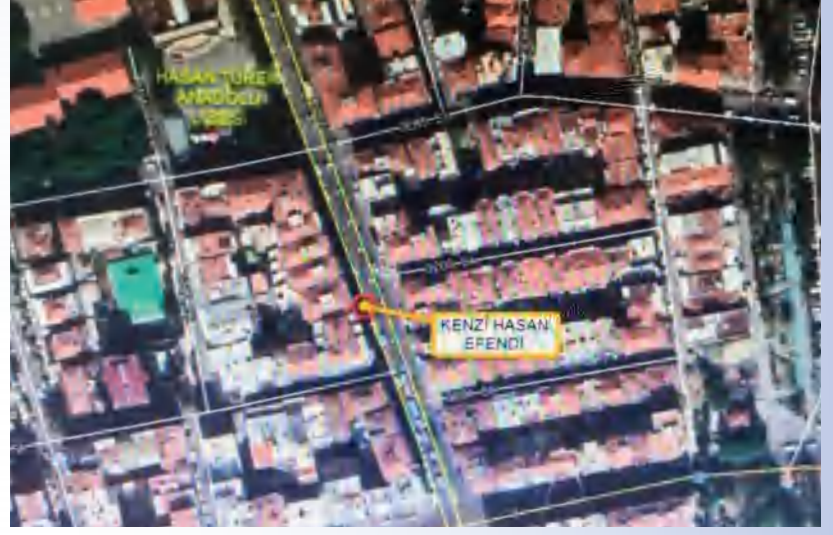
2. Geçmişten Geleceğe Manevi Değerlerimiz Türbelerimiz' Projesinde Türbeleri Tespit Aşaması;

❖ Türbelerin Tespit Edilmesi:

Manisa il merkezi ve ilçelerindeki türbelerin doğru olarak tespit edilmesi, envanterlerinin çıkarılması, dönemlerinin tespit edilmesi gibi çalışmalar çalışma gurubundaki bulunan gönüllülerin fedakar çalışmaları, türbeleri ziyaretleri ve bilgileri toparlayarak proje birimine teslimi ile gerçekleştirildi.

❖ Yeri Kaybolan Türbeler:

Çalışma sırasında üzülerek müşahade ettik ki, sadece Manisa Merkezde 11 türbe zayi edilmiş. Bunlardan bir bölümünü yakın tarihlerde, 40 – 50 sene önce ziyaret eden yaşayan insanlar var. Kenzi Hasan Efendi gibi bir büyük Caddeye ismi verilen ama türbesi kaybolmuş maneviyat büyüklerimiz var. Bunların doğru tespitleri yapıldıktan sonra, ilgili belediyeler aracılığı ile gerekli çalışmaların yapılması, imkan olanlara türbe, imkan olmayanlara da hatırlatma levhaları yapılması karara bağlanarak ilgili kurumlara tavsiye edilmesi karara bağlandı.

3. Bilgilerin Analizi, Harita ve Kitap Basımı Aşaması;

❖ Bilgilerin Toplanması ve Analiz Edilmesi:

Manisa il merkezi ve ilçelerindeki türbelerin doğru olarak tespit edilmesi, hurafelerin ayıklanması, türbeler ile ilgili sağlıklı bilgilerin toplanması, kaynak olabilecek kişilerle görüşülmesi, ilçelerin ve türbelerin gezilmesi gibi etkinlikler Çalışma Gurubundaki bulunan gönüllülerin fedakar çalışmaları, türbeleri ziyaretleri ve bilgileri toparlayarak proje birimine teslimi ile gerçekleştirildi.

❖ Manisa Türbeler Haritası:

Tespit ve bilgi çalışmaları tamamlandıktan sonra Manisa Türbeler Haritasının Şehzadeler Belediyesi tarafından yapılarak halkımızın istifadesine sunulması kararlaştırıldı.

❖ 'Manisa'nın Manevi Değerleri Türbelerimiz' Kitabı:

Manisa'nın Manevi Değerleri Türbelerimiz' adlı kitapçığın da Şehzadeler Belediyesi tarafından basılarak istifadeye sunulması karara başlandı.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

4. Bilgi Levhaları ve Çevre Düzeni Çalışmaları

❖ Bilgi Levhalarının Yapılması:

Tespit ve bilgi çalışmaları tamamlandıktan sonra Türbeler ile ilgili bilgilendirme levhaları hazırlanıp, Türbelere asılması kararlaştırıldı. Bu levhalarda ;

- Türbede yatan maneviyat büyüğünün ismi, hayatı ile ilgili kısa bilgi,
- Türbe ve Hazire ile ilgili bilgi,
- Türbe Ziyaret Adabı Yer alacaktır.
- Türbelerin Çevre Düzeni : Türbelerin çevre düzeni, yeşillendirilmesi, gerekli fiziki düzenlemelerin yapılması işlemleri de Türbeler Fiziki Bakım ve Onarım Komisyonu organizesiyle yapılabilir.

5. Türbe Komisyonlarının Oluşturulması:

- ❖ Çalışmaları Konularına Göre Yürütmek ve Yönlendirmek Üzere;

❑ Türbeler Tespit ve Bilgilendirme Komisyonu: Manisa ilindeki Türbeleri tespit edip, türbelerle ilgili her türlü kaynaktan doğru bilgilerin ortaya çıkarılması konusunda çalışacak komisyon,

❑ Fiziki Bakım ve Onarım Komisyonu:

Türbelerin fiziki bakım ve onarımı ile çevre düzenlemelerini organize edecek komisyon,

❑ Türbeler Tanıtım Komisyonu:

Türbeler ile ilgili kitap, broşür, harita, CD, sosyal medya ve gibi materyalleri hazırlayıp istifadeye sunacak komisyon,

❑ Türbeler Denetim ve Gözetim Komisyonu:

Çalışmaların takibi ve türbelere gerekli hizmetlerin yapılmasına nezaret edecek olan, ilgili belediyeler, kuruluşlar ve STK temsilcilerinden oluşan komisyon,

Kurularak çalışmalara nezaret edilmesi planlandı.

İş bölümü yapılması ve çalışmaların birinci aşamasının tamamlanması:

Türbelere yapılması planlanan işlerden kısa vadede yapılabileceklerin belirlenmesi, ilgili komisyonların kurulması ve çalışmaların organize edilmesi karara bağlanmıştır.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

2. BÖLÜM : MERKEZ İLÇELERDEKİ TÜRBELERİMİZ

ŞEHZADELER

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

ŞEHZADELER İLÇESİ A- MEVCUT TÜRBELER

Sıra	TÜRBENİN ADI	İLİ	İLÇESİ
1	Ahmed Şemseddin Marmaravi Cami ve Haziresi (Yiğitbaşı Veli)	45	Şehzadeler
2	Saruhan Bey Türbesi	45	Şehzadeler
3	İshak Çelebi Türbesi	45	Şehzadeler
4	İbrahim Çelebi Türbesi	45	Şehzadeler
5	Hasan Çelebi Türbesi	45	Şehzadeler
6	Paşakızı Türbesi	45	Şehzadeler
7	Yedi Kızlar (Gülgün Hatun)	45	Şehzadeler
8	Arap Dede (Uşşaki Dede)	45	Şehzadeler
9	Harabat Sultan	45	Şehzadeler
10	İbrahim Seydi Dede	45	Şehzadeler
11	Kırtık Baba (Şeyh Adil Paşa)	45	Şehzadeler
12	Revak Sultan	45	Şehzadeler
13	Terzizade Ahmet Efendi	45	Şehzadeler
14	Terzi Ahmet Dede	45	Şehzadeler
15	Ahmet Rufai Efendi	45	Şehzadeler
16	Sigil Dede (Kapaklı Dede)	45	Şehzadeler
17	Çoban İsa Dede	45	Şehzadeler
18	Süt Dede Türbesi	45	Şehzadeler
19	Derviş Ali Türbesi	45	Şehzadeler
20	Karlızade Süleyman Türbesi	45	Şehzadeler
21	Rıza Dede Türbesi	45	Şehzadeler
22	Yirmi İki Sultanlar Türbesi	45	Şehzadeler

B - TÜRBE VEYA MEZAR OLMAYAN BÜYÜKLERİMİZ

Sıra	TÜRBENİN ADI	İLİ	İLÇESİ
1	Kirdeci (İsmail Bin İbrahim) Baba	45	Şehzadeler
2	Yunus Arabi	45	Şehzadeler
3	Hakim Baba	45	Şehzadeler
4	Kemal Ümmi Dede	45	Şehzadeler
5	Yarhasan Dede	45	Şehzadeler
6	Kargılı Dede	45	Şehzadeler
7	Şeyh Osman Dede	45	Şehzadeler
8	Kurtoğlu Yerleşkesi	45	Şehzadeler

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

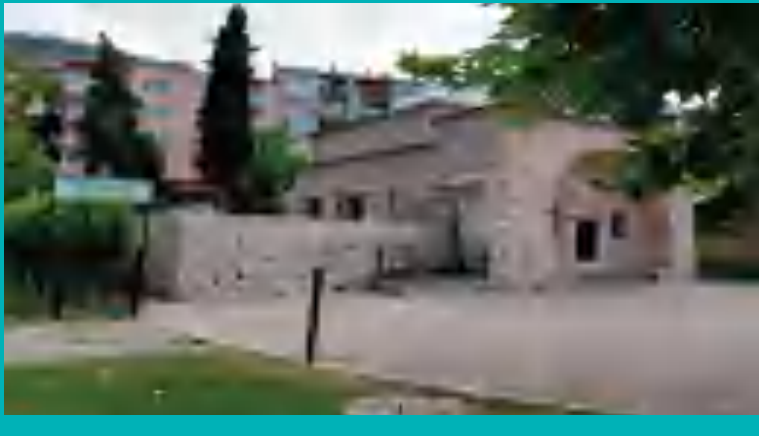

1 - YİĞİTBAŞ MESCİDİ HAZİRESİ

Hazire, inşası ve çevre düzenlemeleri tamamlanan camii avlusunun batısında yer almaktadır. İçerisinde yan yana dizilmiş 12 adet mezar bulunmaktadır. Mezar taşlarının en eskisi H. 1136 (M. 1723) yılına aittir. Yiğitbaşı Veli Ahmed Şemseddin Marmaravi'nin türbe ve mezarı da buradadır.

2 - SARUHAN BEY TÜRBESİ (GÜRHANE / KÖRHANE)

Muradiye Camii'nin batısındaki meydanda ve Sultan Camii'nin karşısında yer alan ve türbenin, günümüze ulaşmış bir kitabesi yoktur. Ancak, Vakıflar Genel Müdürlüğü arşivinde tarihsiz bir vakıf kaydı vardır. Türbeyi yaptıran kişi kesin olarak bilinmemekle birlikte, bazı kaynaklarda Saruhan Bey'in torunu İshak Bey tarafından yaptırıldığı bildirilmektedir. Saruhan Bey 1345, torunu İshak Çelebi'nin ise 1388 yılında öldüğü düşünüldüğünde tahminen bu tarihler arasında yaptırıldığı düşünülmektedir.

3 - İSHAK ÇELEBİ TÜRBESİ

Türbe Ulu Camii (İshakçelebi) Külliyesi içinde, medresenin doğu kanadında, camiinin batısındadır.

Yapının kitabesi yoktur. Araştırmacılar türbenin medresenin bir odası iken 1388 yılında Saruhanoğlu İshak Çelebi'nin ölümü üzerine odaların türbe şekline dönüştürüldüğünü düşünmektedirler. Türbe, 1690 ve 1968 yıllarında cami ve medrese ile birlikte onarım görmüştür.

4 - İBRAHİM ÇELEBİ TÜRBESİ

Cami, kitabesine göre 1549 yılında Karamizade Emre Hoca'nın oğlu İbrahim Hoca tarafından medrese odaları ile birlikte yaptırılmıştır. Bugün caminin avlusundaki medrese odaları mevcut değildir.

Babası gibi değişik yerlerde kadılık yapmış, Kanûnî Sultan Süleyman'ın oğlu Şehzade Mehmed'in Manisa'da Sancak Beyi olarak bulunduğu yıllarda (1542-1543) yanında Lalalık ve defterdarlık görevinde bulunmuş, Şehzade'nin 6 Kasım 1543'te vefat etmesi üzerine naaşını İstanbul'a götüren heyet arasında yer almıştır. Daha sonra İzmir, Menemen ve Marmara kadılıklarında bulunan evkaf mütevellisi ve emvâl nâzırı olan İbrâhim Çelebi, Sultan II. Selim'e de hocalık yapmıştır. 967 (1559-60) yılında hacca giderken Halep'te vefat etmiştir.

5 - HASAN ÇELEBİ TÜRBESİ

Hasan Çelebi Türbesi İbrahim Çelebi Camii avlusunda yer alan ikinci türbedir. Hasan Çelebi hayatı hakkında fazla bilgi yoktur. Ancak yükselme dönemi devlet adamlarından olduğu tahmin edilmektedir.

İbrahim Çelebi avlusunda yer alan üçüncü bir türbenin ne zaman yapıldığı ve kime ait olduğu konusunda herhangi bir bilgi mevcut değildir.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

6 - PAŞA KIZI TÜRBESİ (HÜSREV AĞA)

Türbenin kitabesi yoktur, fakat yapı içerisindeki büyük sandukanın kitabesine bakıldığında bir paşa kızına ait olduğu anlaşılmaktadır. Kitabede H. 1024 M. 1615 tarihleri yazılıdır, buna göre türbe 17.yy'ın ilk yarısına yapılmış olmalıdır. Türbe içerisinde H. 1182/M. 1768-69 ve 1929 tarihli mezar taşları bulunmaktadır. Kemerler üzengi noktalarından birbirine demir gergi kirişleriyle bağlanmıştır.

Türbenin ayakları kesme taş, kubbesi tuğla ve kemerleri almaşık tekniği ile yapılmıştır. Kemerlerin örgü sistemi bir sıra kesme taş, dört, beş sıra tuğla dizisi şeklindedir. Kubbe dıştan alaturka kiremitlerle kaplıdır. Yapının dışında süsleme yoktur. Türbenin içerisindeki Paşa Kızına ait olan sandukanın yanlarında kabartma gül ve vazı içerisinde çıkan çiçek motifleri bulunur. Pandantiflerdeki kalem işi bezemelerin bir kısmı halen durmaktadır.

7 - YEDİ KIZLAR TÜRBESİ (GÜLGÜN HATUN)

Yapı dikdörtgen planlı olup üst örtüsü askı kemerle ikiye bölünmüştür. Batıdaki birinci kısım, kare planlı ve üzeri kubbeye örtülüdür. Kubbeye, Türk trompu diye tanımlanan köşe üçgenleriyle geçilir. Doğudaki ikinci kısım, enine dikdörtgen planlı ve üzeri beşik tonoz örtülüdür. Yapının içinde kitabesiz sanduka bulunur.

Saruhan Bey'in torunu İshak Çelebi'nin eşi olan Gülgün Hatun da küçük çapta bir külliye yaptırmıştır. Bu külliyenin bir ucunda Yedi Kızlar Türbesi yer alır. Burada Gülgün Hatun ile onun altı kızı gömülüdür.

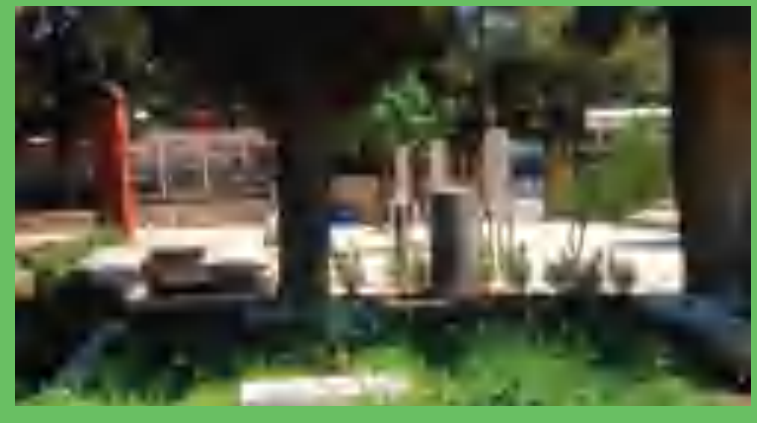
Rivayete göre bu 7 (yedi) kız kendilerini hayır işlerine adanmışlardır. Evlenecek kızlara çeyiz işleri, yoksullara yardım ederler, ölünce de yan yana gömülen 7 (yedi) kızlar özellikle kısmet arayan kızların ziyaret ettiği bir mekandır.

8 - ARAP DEDE (UŞŞAKİ DEDE)

Arap Dede (UŞŞAKİ Dede) Türbesi daha önceleri bir yapıya bitişik konumda iken 2013 yılında yapılan imar uygulaması sonucunda, açığa çıkarılmış ve çevre düzenlemesi yapılmıştır.

9 - HARABAT SULTAN

Mevlevihane'nin bahçesinde yer alan kabirlerden biri olan Harabat Sultan ile ilgili günümüze ulaşan fazla bir bilgi yoktur.

10 - İBRAHİM SEYDİ DEDE (SEYYİD DEDE)

Türbe, Ulu Camiye çıkan merdivenlerin bitişiğinde bulunmaktadır. Bektaşî Horasanî'nin oğludur. İbrahim Seydi Dede Revak Sultan Vakfiyesi şahitleri arasında bulunmakta olup, Saruhanoğlu İshak Çelebi devrinde yaşamıştır.

Bir rivayete göre Saruhan Bey'in sancaktarı, diğer bir rivayete göre de Şeyhülislam olduğu söylenmektedir. Zaviyesinin duvarında asılı tahta kılıç gayri sunni bir sembol olup, şaman geleneğine ait bir semboldür.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

11 - KIRTIK BABA (ŞEYH ADİL PAŞA)

Kırtık Baba (Şeyh Adil Paşa) Mezarı, İzmir 2 numaralı KVKBK'na tescil için önerilmiş ancak 2804 parsel numarasında kayıtlı mülkiyeti maliye hazinesine ait taşınmazda 2863 sayılı yasa kapsamında tescile gerekçe olabilecek yeterli bilgi, bulgu bulunmaması nedeniyle tescilin bu aşamada uygun olmadığına, yeni bilgi ve bulgu tespit edilip kurulumuza sunulması halinde tescil istemine ilişkin talebin yeniden değerlendirilebileceğine karar verilmiştir.

Şehzadeler Belediyesi ve Celal Bayar Üniversitesi tarafından 2017 yılında yerinde inceleme yapılmış ve Kırtık Baba'nın mezarının tuğla duvarlar ve tel örgülerle ile çevrildiği, tel örgülere vatandaşlar tarafından dilek amaçlı çaput parçaları asıldığı, alanda zaviyeye ait düzgün kesme taş bloklarının bulunduğu, mezar ve çevresinin bulunduğu alanın henüz çevre düzenlemesinin yapılmadığı, Manisa'nın en büyük mezarlıklarından olan Kırtık Mezarlığının adını Kırtık Baba'dan aldığı değerlendirilmektedir.

12 - REVAK SULTAN TÜRBESİ

Yapı H.773/1371 tarihli vakfiyesine göre tarihlenir. Kare planlı üzeri sekizgen konik külahla örtülüdür. Külah sekizgen bir kasnak üzerine oturur. Üzerinde iki boğumlu tekke alemleri görülür. Kare gövdeden kasnağa sivri tromplarla geçilir. Yapı içinde üç tane kitabesiz mezar vardır. Bu mezarlardan biri Revak Sultan'a, diğerleri bir erkek ve kadına aittir. Giriş kuzeyde, eksendedir.

13 - TERZİZADE AHMET EFENDİ (TEZVEREN) TÜRBESİ

Yapının kitabesi yoktur, ancak H. 1049/M.1639 tarihli vakfiye kaydına göre tarihlenir. Türbeye adını veren Terzi zade Ahmet Efendi 17.yy' ın ortalarında Manisa'da yaşamış bir şeyhtir.

Yapı, kareye planlıdır ve üzeri pandantif geçişli bir kubbe ile örtülüdür. Yapı içerisindeki iki adet mezardan bir adedinin Terzizade Ahmet Efendi'ye ait olduğu söylenmektedir.

Masif görümlü türbenin girişi dikdörtgen şeklindedir. Girişin üzerine sivri hafifletme kemeri açılmıştır. Giriş kapısı dışında kuzey ve güney cephelerde alt kotta birer adet mazgal pencere yer alır.

14 - TERZİ AHMET DEDE TÜRBESİ

Türbenin kitabe ve banisi olmadığından yapıyı tarihlenecek yapı elemanı ve süslemeye de rastlanmadığından, Türbe'nin mahalle sakinleri tarafından 19. yy ortalarında yapıldığı söylenmektedir. Türbe kare planlı üzeri kubbeye örtülüdür. Kubbeye pandantiflerle geçilir. Yapı içinde bir mezar ve güney duvarında dikdörtgen bir niş yer alır. İç mekâna kuzeydoğu köşedeki kapıdan girilir. Kapının simetrisinde kuzeybatıda bir açıklık daha vardır. Burası da kapı haline getirilmiştir.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

16 - SİĞİL DEDE (KAPAKLI DEDE)

Büyük bir çitlembik ağacının altında, adak yeri görünümlü bir mezardır. Betondan dökülmüş olup, yaklaşık 1 metre boyundadır. Çitlembik ağacının dibindeki toprak suyla karıştırılarak siğil tedavisi uygulanmaktadır. Üzerindeki beton üzerine gömülü Arapça kitabede Merhumun ruhu için ...H.1157 M. 1744 yazmaktadır.

17 - ÇOBAN İSA DEDE

Çoban İsa Dede'nin kabri Yukarıçobanisa Mahallesiindedir. Manisa il merkezinden Turgutlu yönüne giden karayolundan Yukarıçobanisa'ya çıkan yolun kuzey doğusundadır. Üzerinde çitlembik ağaçları yer alan tümülüsün en üst kısmında Kuzeydoğu-Güneybatı yönlü, etrafı duvar ile çevrili ve halk arasında Çoban İsa Dede ye ait olduğu bilinen mezar bulunmaktadır. Çoban İsa köyü adını Çoban İsa Dede'den almaktadır.

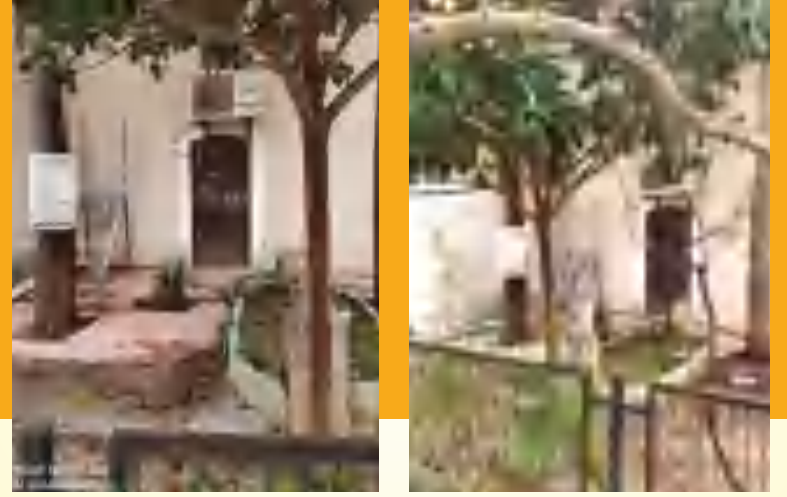

18 - SÜT DEDE

Süt Dede anıyla bilinen Mevlevihane Yolu üzerindeki türbenin, İstiklal Savaşı sırasında süttan kesilen hanımların evlerinin önüne süt koyan bir Allah dostu olduğu rivayet edilmektedir. İşgal kuvvetleri tarafından şehit edilmiştir.

19 - DERVİŞ ALİ TÜRBESİ

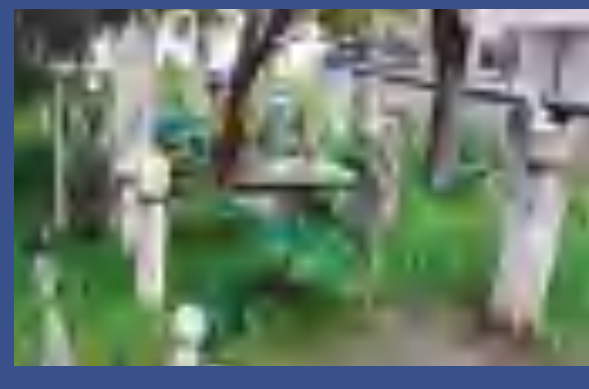
Derviş Ali Camii avlusunda yer alan bir türbe olup, bakım ve düzenlemeleri gerçekleştirilmiştir.

20 - KARLIZADE SÜLEYMAN EFENDİ (VAK VAK TEKKESİ)

Çeşmenin yapışık olduğu duvar Karlizade Şeyh Süleyman Efendi'nin tekke ve türbesinin duvarıdır. Şeyh Efendi'nin vefat etmesiyle na'şısı tekkenin bahçesine defnedilir. Daha sonra Padişah III. Murat hocası olan bu zat adına buraya türbe yaptırır. Türbenin yakın tarihe kadar yerinde olmasına rağmen günümüze ulaşmamıştır.

21 - RIZA DEDE

Nişancıpaşa Mahallesinde Nişancıpaşa Camii Haziresinde yer alan türbelerden biri olup hayatı hakkında yeterli bilgi mevcut değildir.

22 - YİRMİ İKİ SULTANLAR TÜRBESİ

16. YY Beyazıt'ın oğlu Şehinşah tarafından Manisa'da Sancakbeyliği yapan Şehzadeler'in kız ve erkek çocuklarının defnedilmesi için yaptırılmıştır. Manisa'nın Şehzadeler İlçesi Saray Mahallesi Konuk Sokakta yer almaktadır.

Türbeye halk arasında "Şehzadeler Türbesi" de denmektedir.

Türbenin içerisindeki sandukaların durumundan ve mezar taşlarından sekizin erkek, 14 tanesinin kız olduğu anlaşılmaktadır.

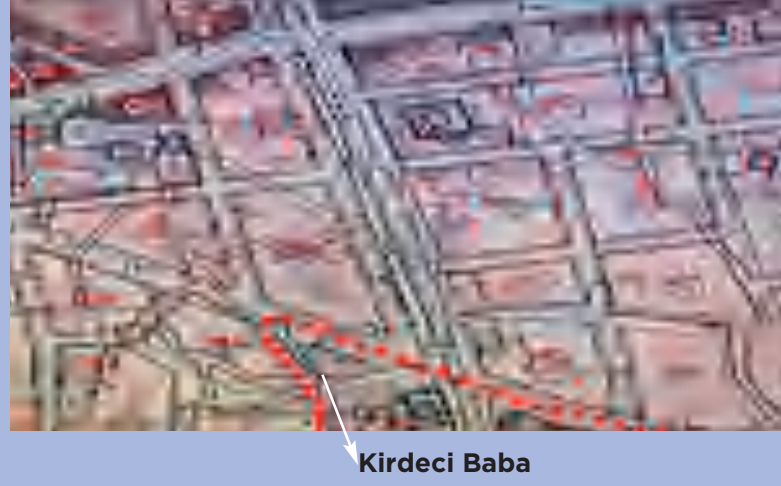

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

B - TÜRBE VE MEZARI OLMAYAN BÜYÜKLERİMİZ

1 - KİRDECI BABA (İSMAIL BİN İBRAHİM)

Kirdecı Baba

Kaynaklarda Kirdecı İsmail bin İbrahim şeklinde geçmektedir. Manisa Müzesinde bulunan kitabesinden 1392-1393 yıllarında aynı isimle anılan mahallede inşa edildiği anlaşılmaktadır.

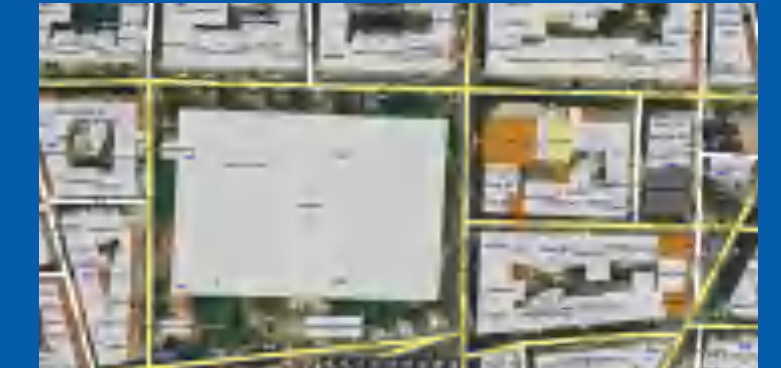
Kirdecı Baba, Kirdecı lakabıyla anılmakta olup, kirde lakabı, tandır ekmeği veya pide anlamına gelmektedir. Halk arasında Saruhan Bey'in yufkacıbaşı olduğu rivayet edilmektedir. Eğer bu rivayet doğru ise Hızırşah Bey'in emrinde olduğu söylenebilir. Mezarın yeri Nusret KÖKLÜ tarafından hazırlanan harita imar planı ile çakıştırıldığında 496 ada, 29 parseldeki taşınmazın altında kaldığı tespit edilmiştir.

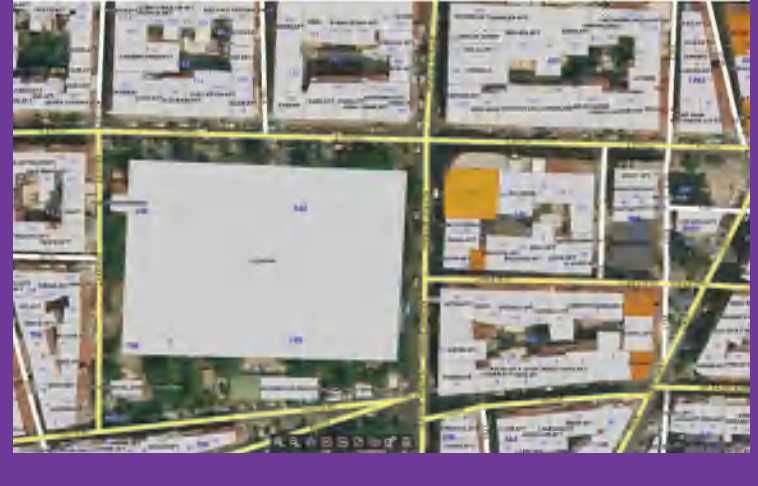
Kirdecı Baba

2 - YUNUS ARABI (...-1825)-MEHMET HAKKARİ-İBRAHİM ETHEM

Hanifi Dergâhı Nakşibendi Tarikat Mürşitleridir. Kabirlerin 8 Eylül Caddesi, 340 ada, 55 parseldeki taşınmazın (Vestel Satış Mağazası) arkasındaki ışıklık mekânında olduğu bilinmektedir.

3 - HAKİM BABA (ÇİTLEMBİK YARALI)

Kabrinin İbrahim Çelebi Bulvarı, 8 Eylül Caddesi, 340 ada, 63 parseldeki taşınmazın (EVKUR) kuzeybatı tarafındaki kaldırımın altında yer aldığı, Aydından geldiği ve Melami tarikatı mürşidi olduğu rivayet edilmiştir. Eskiden kabri başında Çitlembik ağacının olduğu bilinmektedir.

4 - KEMAL ÜMMİ DEDE

Kabrinin İbrahim Çelebi Bulvarı, 335 ada, 63 parseldeki taşınmazın altında veya karşısındaki Ulupark'ın doğu giriş kısmında yer aldığı, üstü açık etrafı duvarlarla çevrili Çitlik ağacının altında olduğu bilinmektedir.

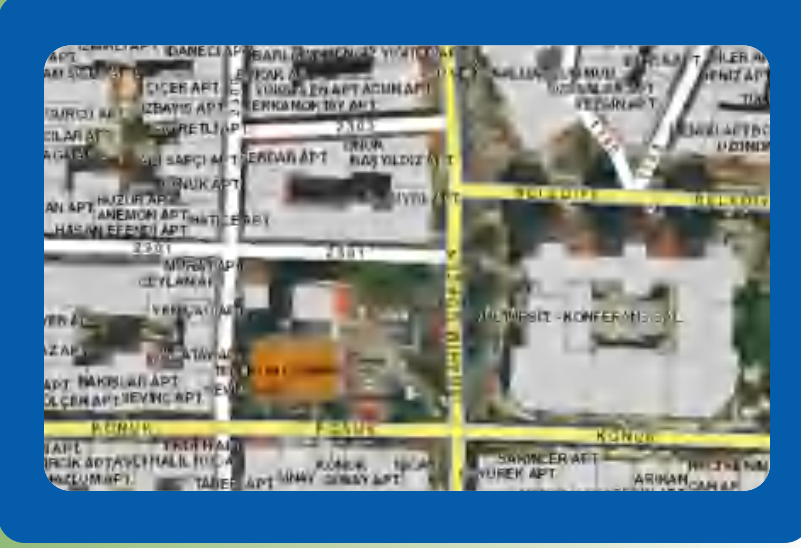

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

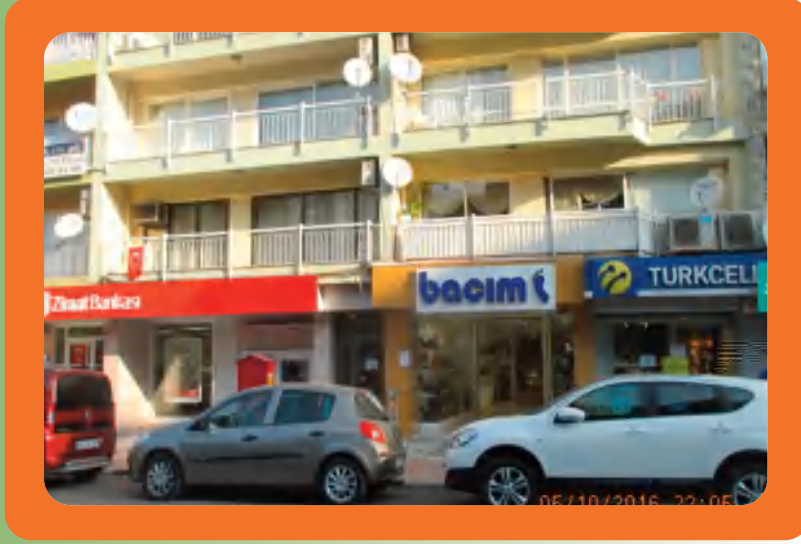
5 - YARHASAN DEDE

Yarhasanlar Mahallesi Yarhasan Dede Türbesi olarak anılan türbe, 16. yy. ortalarında yaptırılmıştır. Ancak, Cumhuriyet döneminde bir mezar halinde kalmış, Yarhasanlar Camii yıkıldığında kible tarafında hazire içerisinde kalan Yarhasan Dede mezarı daha sonra ortadan kaldırılmıştır. Yarhasanlar Mahallesi adını Yarhasan Dede'den almaktadır.

6 - KARGILI DEDE

Mezarının Yarhasanlar Mahallesi 8 Eylül Caddesi Ulpark karşısında yer alan 707 ada, 148 parselde bulunan Ziraat Bankasının olduğu arsada olduğu bilinmektedir. Kargılı Dedenin istediği zaman hacca gidip geldiği, at gibi üzerine bindiği kargısına başkalarını da alıp Kâbe'yi tava ettirdiği söylenmektedir.

7 - ŞEYH OSMAN DEDE

2. Anafartalar Mahallesi Şehitler Ortaokulu arkasındaki sokağın köşe başındaki 385 ada, 19 parsel de olduğu, kabrinin kendi adıyla anılan tekkenin haziresinde yer aldığı ve tekke ve zaviyenin Manisa yangınında tamamen yanmaktan kurtulduğu ancak mezarın 1993-1994 yıllarında üzerine bina yapıldığı bilinmektedir.

8 - KURŞUNLU YERLEŞKESİ (KURTOĞLU ŞEYH İSMAİL MEZARI VE ZAVİYESİ)

Kurşunlu Yerleşkesi Kurtoğlu Zaviyesinin mülkiyeti, Manisa Büyükşehir Belediyesi'ne ait olup tapunun 351 parselinde mezarlık vasıflı olarak kayıtlıdır. Manisa ili Şehzadeler İlçesi Sancaklı Çeşmebaşı tapulama sahası içerisinde kalmaktadır.

Kurtoğlu İsmail, Saruhanoğulları Beyliğinin yaklaşık 10 yıl süren fetih mücadelesinde yer almış alperenlerden biridir. Muhtemelen Manisa'nın fethinden sonra Kurtoğlu Şeyh İsmail ailesi ve yakın çevresi ile Manisa Dağının sarp bir yerine Kurşunlu Köyü yakınlarına yerleşmiş ve buraya zaviyesini yapmıştır.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE
MANEVİ DEĞERLERİMİZ:
TÜRBELERİMİZ

YUNUS
EMRE

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

YUNUSEMRE İLÇESİ A- MEVCUT TÜRBELER

Sıra	TÜRBENİN ADI	İLİ	İLÇESİ
1	ATTARECE T.	45	YUNUSEMRE
2	AYN-I ALİ T.	45	YUNUSEMRE
3	ÇAĞAÇARIK T.	45	YUNUSEMRE
4	HAKİ BABA SULTAN	45	YUNUSEMRE
5	MEHMET ZÜHDÜ EFENDİ	45	YUNUSEMRE
6	AHMET EFENDİ	45	YUNUSEMRE
7	ALİ EFENDİ	45	YUNUSEMRE
8	RECEP EFENDİŞİ	45	YUNUSEMRE
9	BAKİ BİLLAH HZ.	45	YUNUSEMRE
10	GÜRLE DEDE	45	YUNUSEMRE
11	HALİL EFENDİ	45	YUNUSEMRE
12	MEHMET EFENDİ	45	YUNUSEMRE
13	SARI AHMET DEDE	45	YUNUSEMRE
14	SEYRAT DEDE	45	YUNUSEMRE
15	SEYYİD SÜLEYMAN VE ALİ HZ.	45	YUNUSEMRE
16	DAVUT-U VELİ HZ.	45	YUNUSEMRE
17	SİNAN EFENDİ	45	YUNUSEMRE
18	ŞABAN-I SERVİ HZ.	45	YUNUSEMRE
19	ŞERİF EFENDİ	45	YUNUSEMRE
20	TOKAT DEDE	45	YUNUSEMRE
21	İSPARTALI YAKUP EFENDİ	45	YUNUSEMRE
22	YAKUP EFENDİ	45	YUNUSEMRE
23	YAREN DEDELER	45	YUNUSEMRE
24	İVAZ PAŞA	45	YUNUSEMRE
25	ZARAR ZİYAN DEDE	45	YUNUSEMRE
26	DAĞYENİCELİ MEHMET EFENDİ	45	YUNUSEMRE
27	PALAMUT DEDE (DEDE GEBEÇ)	45	YUNUSEMRE
28	İREN DEDE	45	YUNUSEMRE
29	HASAN MUSLİH EFENDİ	45	YUNUSEMRE
30	İSMAİL HAKKI HZ.	45	YUNUSEMRE

B - GÜNÜMÜZDE MEVCUT OLMAYAN YATIRLAR

SIRA	TÜRBE ADI	İL	İLÇE
1	KENZİ HASAN EFENDİ	45	YUNUSEMRE
2	SANCI DEDE (SANCILI DEDE, ÖKSÜZ BABA)	45	YUNUSEMRE

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

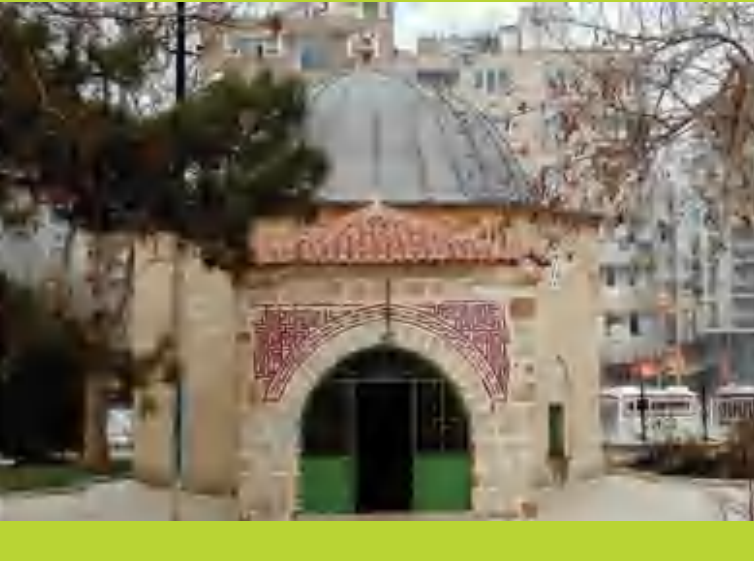

1 - ATTAR ECE TÜRBESİ

Topçu Asım Mahallesi Camii sokağında Attar Hoca Camii içerisinde yer almaktadır. İstiklal Savaşında yakılan caminin orijinal kitabesi yoktur. Camii Attar Ece tarafından muhtemelen 15. YY sonlarında yaptırılmıştır. Attar Ecenin kabri, mahfile çıkan merdivenin doğu köşesindedir. Mezar taşı yoktur. Mermerden yapılmış sandukasının üstünde üzeri ayeti kerimelerle süslü bir örtü vardır. Attar Ece camiyi yaparken 2 dönümlük arazi üzerine yapmış. Attar Hoca halveti tarikatındanmış, Revak Sultanla da öz be öz kardeş olduğu bilinmektedir.

2 - AYNİ ALİ TÜRBESİ

Ayni Ali Dede'nin Fatih ve II. Bayezid dönemlerinde yaşamış bir Şazeli şeyhi olduğu, zaviyesine birçok arazi ve emlakın vakfedilmiş olduğu nakledilir. Türbenin yapı üslubundan Osmanlı döneminde XVI-XVII. yüzyılda inşa edildiği ileri sürülür. Düzgün kesme taştan yapılmış olan türbenin önünde çatılı, yuvarlak kemerli küçük bir giriş vardır. Sandukanın bulunduğu bölüm sekizgen planlı olup üzeri kubbe ile örtülüdür. Giriş dışında üç kenarında dikdörtgen söveli, yuvarlak kemerler içerisinde pencereler bulunmaktadır. Bunların üzerinden birer küçük alçı pencere yerleştirilmiştir.

Bektaşilerin, 1826'dan beri Manisa'da tekkeleri yoktur. Ama burada önemli olduklarını ve Ayn-ı Ali ile Niyazi Baba'nın türbelerinin kendi tarikatlarına ait bulunduğunu ileri sürmektedirler. Evliya Çelebi'nin döneminde burasının medrese olduğu görülüyor. "Aynı Ali Medresesi evvelce Bektaşî Tekkesi idi. Şimdi hariç medresedir ama inşallah yine tekkesi olur." diye geçer Seyahatname'de.

3 - ÇAPAÇARIK TÜRBESİ

Manisa Yunusemre ilçesine bağlı Gürle köyüne giderken takriben 5.km. civarında Emlakdere köyü hudutlarında bulunan Çapaçarık yatırı ile ilgili Manisa Müze ve Kültür Müdürlüğü dokümanlarında bu yerle ilgili bir belge bulunmamaktadır.

4 - HAKİ BABA SULTAN

Haki Baba Merkez Yunusemre İlçesi Kaynak Mahallesi Yavaşali (4013) Sokakta bulunmaktadır. Türbenin güney tarafında tarihi mezarlar vardır. Türbenin güney doğu kısmında Haki Baba Camii bulunmaktadır. Türbe caminin müştemilatı içerisinde yer almaktadır. Türbenin doğu kısmında bugün orijinalliyini yitirmiş olmakla beraber 1871 yılında Serseri Dede tarafından yaptırılmış bir çeşme bulunmaktadır.

Aksaray ve Niğde de Somuncu Babanın torunlarından olup, oralardan Manisa'ya Saruhan Beyliği zamanında göç ettiği bilinmektedir. Hâki Baba Manisa'nın Saruhanoğulları'nın eline geçmesinde Manisa ve civarının Türkleşip müslümanlaşmasında önemli rolü olan bir zattır. Saruhanoğlu Beyliğinin meşayihinden olan Haki Baba Horasan Erenlerinden İlyas'ın oğludur. Haki Baba'nın Saruhanoğullarında komutanlık yaptığı, alperen ve savaşçı olduğuna dair rivayetler vardır. Karaca Ahmet, İbrahim Çelebi ve Çapaçarık Dedenin Haki Baba ile kardeş olduğu söylenir. Haki Baba ve kardeşleri birçok savaşa katılmış, bir defasında keçilerin boynuzlarına mum takıp Spilden Manisa'ya kadar ilerlemişler ve düşmanı horozlar ötünceye kadar kovalamışlar. Bugünkü Horozköy de ismini bu olaydan almıştır.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

5 - MEHMET ZÜHDÜ EFENDİ (1882 - 1962)

Mehmet Efendi 1882 yılında, Yuntdağı'nın Asmacık köyünde dünyaya gelmiştir. Annesinin adı Sultan, babasının adı İbrahim'dir. Dünyaya geldiğinde ayaklarının doğuştan içe doğru bükük olduğu görülür. Bu duruma çok üzülen annesi Sultan Hanımı, babası teselli eder, "Benim oğlum ileride çok büyük adam olacak", der. Kadınhanı'nda fıkıh, hadis, tefsir okuyarak geçen ve icazetname almak suretiyle noktlanan bu yıllardan sonra Mehmet Efendi Manisa'ya Kilim Hanı'na gelmiştir. 15 gün bu handa kitaplarını almak için bekler. Köylü haberini almıştır.

Mehmet Efendi'yi götürmek isterler. Mehmet Efendi şaşaa ve debdebeyi sevmediği, daima sadelikten yana olduğu için, böyle töreni andıran bir tarzda gitmek istemez. Fakat köylüler dinlemezler, ısrar ederler. İtirazının fayda vermediğini gören Mehmet Efendi, sonunda köylülerle dönmeye razı olur. Beraber yola çıkarlar. Asmacık Köyüne yaklaştıklarında, Mehmet Efendi, uzaktan köy camisinin değiştiğini görür. Köylüler camiye Bulgar ustalara yaptırdıklarını söylerler. Daha sonra köylüler bu caminin yanına çocukların okutulması için bir bölüm yaparlar. Mehmet Efendi 16 sene boyunca burada talebe okutur. Yuntdağı'nın birçok köyünden talebeler gelip burada okumuşlardır.

6 - AHMET EFENDİ (SEYİTLİ KÖYÜ)

8 - RECEP EFENDİ (RECEPLİ KÖYÜ)

Recepli köyünün kurucusudur, Osmanlı'nın yirmi dört boyundan birine mensuptur. Orta Asya'dan Konya'nın Ermenek ilçesine gelmiştir. Orada üç sene ikamet ettikten sonra Eskişehir ilinin Porsuk Çayının kuzeyinde bir köyde iki sene kalmış. O köy şimdi harap olmuştur.

Oradan Balıkesir'in Kepsut Köyüne hicret edip Kepsut Köyü sonradan ilçe olmuştur. Bir sene orada kaldıktan sonra Manisa İli Yunt Dağı'na gelerek Recepli Köyü'nün bulunduğu yere yerleşmiştir. Burası ormanlık arazi olduğu ve avuç içi kadar açık alan bulunmadığı ve köyün yerleştiği yerden dağların zirvesine kadar ormanlık olduğundan burayı tercih etmiştir.

Yunt Dağı'nın halkı geneli Alayunt boyundandır. Ancak merhûm mağfur Recep Efendi Avşar boyundandır.

Recep Efendi'nin torunu Ahmet KOCABEL, 1.95 boyunda olup, Kocabel Avlusu'nda kayaların altında koyunları ile seher vakitlerine kadar ibadetiyle meşgul olduğu için ehli hâl sahibidir. Bu avlunun ismi kendi lakabıyla müsemmadır.

Kuzeyinde medfun bulunan zevcesi merhûme Ümmühan olup, kible tarafındaki tahminen Recep Efendi'nin zevcesidir.

7 - ALİ EFENDİ - RECEPLİ KÖYÜ

ALİ EFENDİ TÜRBESİ MEZAR TAŞI

*Hüvel baki
Salıkı rahı tarıkı min erbabı hal
Mürşidi ehli hakikat vecdi ve kemal
Mazharı aşkı ilahi olduğu için o aziz
Tariki dünya olup kıldı heman azmi
visal
Çün sadayı ırci-i peyhayda oldu göçene
Bin ikiyüz kırkdokuzda etti bekaya
irtihal (1828'de)
Merhum Recepli – Elhac Ali efendi
Ruhu için fatiha*

1249

Recepli Köyü kabristanlığı içinde Recep Efendi Türbesi yanında kabri bulunan Ali Efendi ile ilgili günümüze ulaşan fazla bir bilgi yoktur.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

9 - İSMAİL OĞLU S. BAKİ BİLLAH HAZRETLERİ (OSMANCALI)

11 - HALİL EFENDİ (DAĞYENİCE)

12 - MEHMET EFENDİ (DAZYURT)

Manisa'nın Yunusemre ilçesi sınırları içinde bulunan ve merkeze yaklaşık olarak 27 km olan Dazyurt köyünün dış merasında kalmaktadır. Hakkında köylüler tarafından mübarek bir kimse olduğundan başka bilgi bulunmamaktadır.

10 - GÜRLE DEDE (YOLAGELDİ BABA - GÜRLE KÖYÜ)

Yolageldi Baba olarak da bilinen Gürle Dede'nin, Horasan Erenlerinden biri olduğu bilinmektedir. Saruhan Bey'in çağrısıyla Saruhan topraklarına gelen, Saruhan Bey tarafından Romalılar'dan fethedilen, bugünkü "Manisa" olarak anılan o gün adı Tantalıs olan şehrin İslamlaşmasında ve Türk yurdu olmasında rol oynayan Medeniyet mimarlarından ve manevi öncülerindendir. Onunla ilgili şöyle bir hikâye anlatılmıştır;

Kırklar, yediler gezmeye çıkmışlar. Bir sabah namazı vakti bu dedenin yattığı yere gelmişler. Sabah namazı kılmak lazım gelmiş. Fakat abdest alacak su yokmuş. Gürle Dede suyun olmadığını görünce elindeki asayı yere vurmuş ve "Gürle ya mübarek!" demiş. Bunun üzerine Gürle'nin daima bağırarak ve gürleyerek akan suyu yerden fıskırmış. Dede, suyun fıskırmaya başladığı zaman ruhunu teslim etmiş. Diğer pirlar hem sabah namazlarını hem de cenaze namazını kılmışlar. Suyun başına dedeyi gömerek yollarına devam etmişler. Şu anda onun mezarının bulunduğu köyün adı "GÜRLE KÖYÜ"dür." Manisa, Büyükşehir olmasıyla birlikte mahalleye dönüşmüştür.

13 - SARI AHMET DEDE (SARI AHMETLİ KÖYÜ)

Sarı Ahmetli köyünün kurucusudur. Evliyaullahtan bir zat olduğu, Sarı Ahmetli köylülerinin yaşlıları tarafından söylenmektedir. Şu an yaşlı olan kişilerle görüşülmüş, onların çocukluklarında, aileleri bu mezarın başında yılda bir gün hayır yemeği düzenledikleri ve dualar ettikleri belirtilmiştir.

14 - SEYRAT DEDE - YAYLA KÖYÜ

Hakkında hiçbir bilgi bulunmayan Seyrat Dede adıyla Manisa'nın Yayla köylülerince anılmaktadır. Hatta medfun bulunduğu Yayla köyü eteklerinde bulunan tepeye de Seyrat Tepesi adı verilmiştir.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

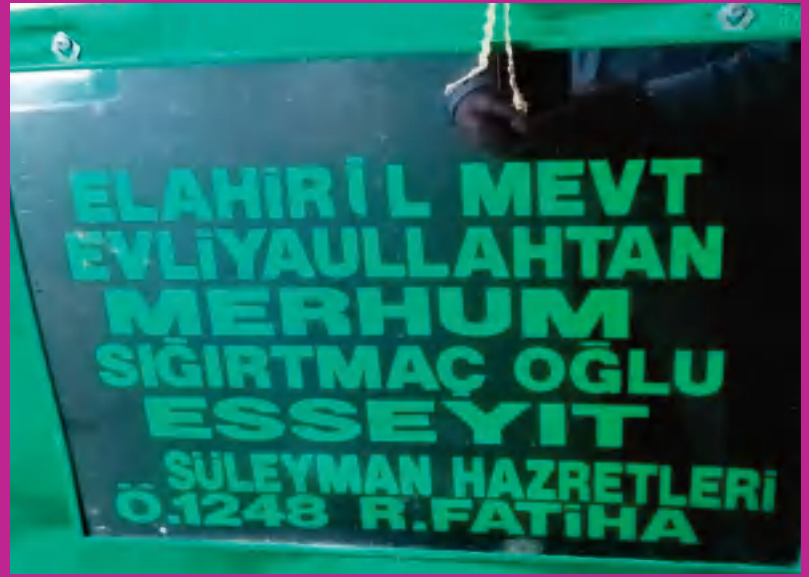

15 - SEYYİD HASAN HÜSEYİN, ONUN OĞLU SÜLEYMAN VE OĞLU ALİ HZ.

Osmanlı köyü yanındaki Kartallar Mevkiinde medfun bulunan Davud - u Veli Hazretlerinin oğlu Hasan Hüseyin hakkında hiçbir bilgi bulunmamaktadır. Ancak türbe köylülerce ziyaret edilmekte, evliyadan olarak bilinmektedir.

Yine aynı yerde Davudi Veli Hazretlerinin oğlu Hasan Hüseyin hazretlerinin oğlu Seyyid Süleyman Efendi ve onun oğlu Seyid - i Ali Hazretleri yan yana yatmaktadır.

Süleyman Hazretlerinin ölümü hicri 1248 yılı olarak sandukasına yazılmıştır. Lakin hayatları ve hangi tarihlerde yaşadıkları tam olarak bilinmemektedir.

16 - DAVUD-U VELİ HAZRETLERİ

Horasan Erenlerinden olup, islama hizmet etmek için bu topraklara geldi. 1546'da vefat etti. Hakkında daha fazla bilgi bulunmamaktadır.

Halk tarafından "Küçük Dede" diye bilinir. Bu muhterem, Erzurum Horasandan gelmiştir. Şu anda mevcut olmayan eski köylerden biri olan Osmanlı Köyü yakınındaki Kartallar köyünde yaşamıştır. Kabri Osmanlı Köyü doğu çıkışındaki Küçükbelen'e giden yolun solundaki tepenin üzerindedir.

Kartallar Köyünde aynı silsile kendi evlatlarından torunlarından 6 tane müşidi kâmil devam etmiştir.

17 - SİNAN EFENDİ - AHLAT DEDESİ (UNCUBOZKÖY İRFAN MECLİSİ YANI)

Sinan Efendi Horasan erenlerinden olup, Ahlat Dedesi olarak da anılmaktadır. Kabri Uncubozköy İrfan Meclisinin yakınında tekabül etmektedir.

Uncubozköylüler her yıl belli vakitte kabri başında hayır lokması ile anma yapmaktadırlar. Evliyaulahtan bir zattır.

18 - ŞABAN I SEVRİ HAZRETLERİ (ASMACIK KÖYÜ)

Manisa'ya yaklaşık 45 km uzaklıkta, Asmacık köyü ile Uzunlar köyü arasındaki tepenin üzerinde medfun bulunmaktadır. Asmacık köylüleri, Her yıl belli vakitte, kabri başında hayır lokması ile anma yapmaktadırlar. Ayrıca yağmur dualarına da buraya çıkmaktadırlar.

19 - ŞERİF EFENDİ HAZRETLERİ (DAZYURT KÖYÜ)

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

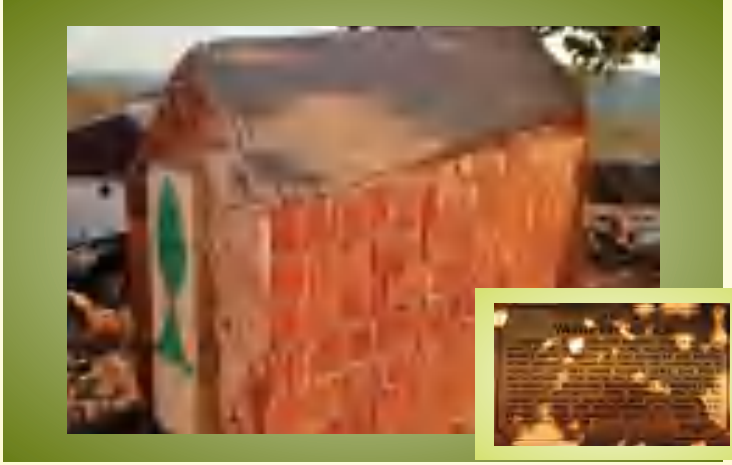
20 - TOKAT DEDE (DÜZLEN KÖYÜ)

22 - YAKUP EFENDİ (ORTA KÖY)

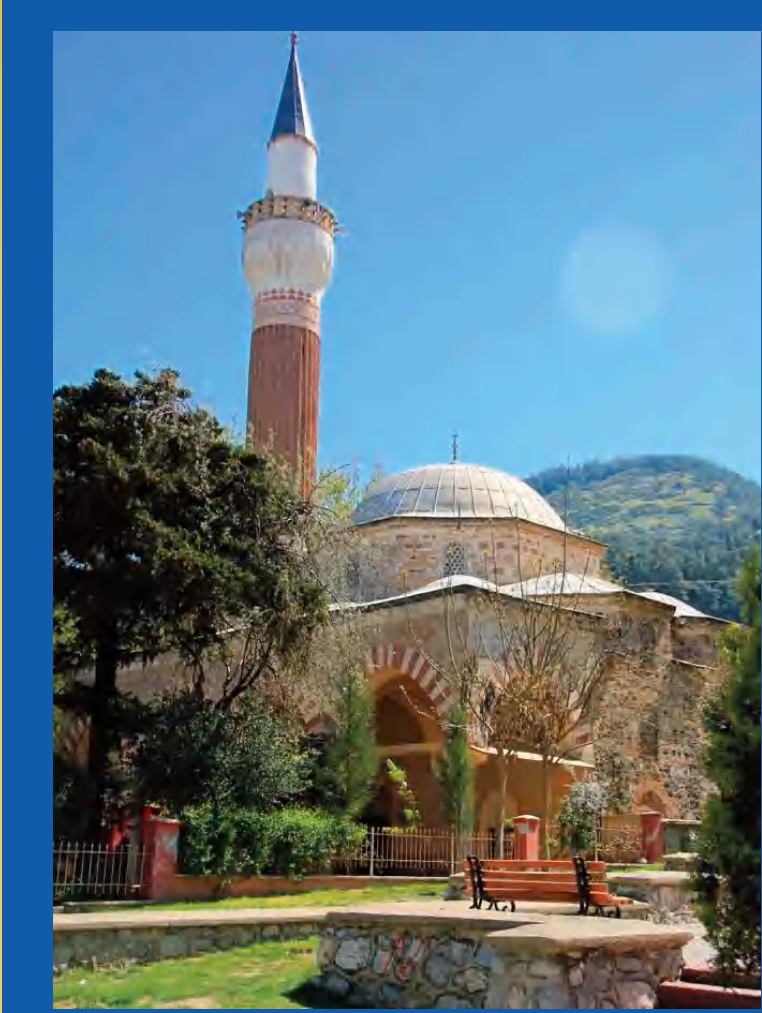
21 - ISPARTALI YAKUP EFENDİ (KARAVELİLER KÖYÜ)

23 - YAREN DEDELER (KOZAKLAR KÖYÜ)

24 - İVAZ PAŞA (ÇAYBAŞI CAMİİ)

İvaz Paşa Camiisi, inşa kitabesine göre Abdülmümin'in Oğlu Hacı İvaz Bey tarafından H.889/M.1484 yılında inşa ettirilmiştir. Camii, Karaköy Hamamı ile birlikte bir külliye meydana getirmektedir.

Hacı İvaz Bey hakkındaki bilgiler oldukça sınırlıdır. II. Beyazıd dönemi ümerasından olduğu düşünülmektedir. İvaz Paşa Camisi'nin kuzeyinde avlusu, güneyinde haziresi ve kuzeydoğu köşesinde de bir mezar odası vardır. Bu kesimde yer alan üç mezardan biri, Hacı İvaz Bey'in torunu Ahmet Çelebi'ye aittir. Camiinin doğusunda daha önce var olduğu bilinen medrese hücreleri ise günümüze ulaşamamıştır.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

25 - ZARAR ZİYAN DEDE (MUSLİH KÖYÜ)

Zarar Ziyân Dede olarak bilinen zat, Suriye Şam şehrinden bu topraklara İslam'ı yaymak üzere hicret ederek gelmiş bir alim kimsedir. Evliyullahtandır. Manisa, Saruhan bey tarafından fethedilmeden önce bu topraklara gelmiş ve buralarda yaşayan Türkmen aşiretlerinin yanına geldiği sanılmaktadır.

Yaklaşık 300 yıl yaşadığı rivayet edilir. Yuntdağına ilk gelen evliyadır denilebilir. Bilge bir kimse ve alim bir müridir.

Kabrinde medfun bulunduğu Muslih köyünde yaşayan yaşlılar ile görüşüldüğünde, bu zatın mezarına ziyaret gelenlerin çok olduğu, özellikle hayvan sürülerinin zarar görmemesi için buraya ziyarete gelinip burada hayır yemekleri düzenleyerek dua ettikleri rivayet edilmiştir. Mezarının kible tarafında iki oğlu da medfun bulunmaktadır. Birinin adı Abdullah, diğeri Hakkabul dur. Mezarın üzerine gönüllü köylülerce küçük bir mescid inşa edilmiştir. İçinde bulunduğu kabristan yaklaşık 105 dönüm olup çok eski bir mezarlıktır. Şu anda Karaveliler, Örencik ve Muslih Köylüleri birlikte kullanmaktadırlar.

26 - DAĞYENİCELİ MEHMET EFENDİ

28 - İREN DEDE (PINAR KÖY)

Manisa'nın Yunusemre ilçesi sınırları içinde bulunan ve merkeze yaklaşık olarak 45 km olan Pınarköy Mahallesi'nin Dağyenice Mahallesi istikametindeki yolun sağında tepenin üzerinde kalmaktadır.

İren Dede (Pınar Köy) hakkında köylüler tarafından mübarek bir kimse olduğundan başka bir bilgi yer almamaktadır.

27 - PALAMUT DEDE - DEDE GABEÇ - (PELİTALAN)

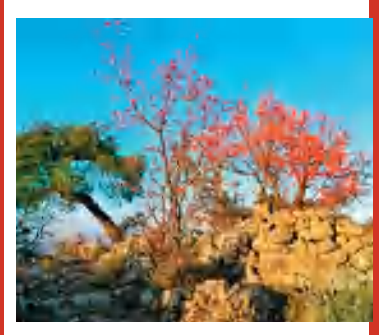
Manisa Yunusemre ilçesi sınırları içinde bulunan ve merkeze yaklaşık olarak 40 km olan Pelitalan Köyünün aşağı mahallesi'nin Karaveliler köyü istikametine bakan son parselin içinde evlerin arasında kalmıştır. Pelitalan'ın Manisa'dan gelirken girişi yapılan yola bakan tepenin üzerinde kalmaktadır. Hakkında köylüler tarafından mübarek bir kimse olduğundan başka bilgi bulunmamaktadır. Yağmur duaları bu zatın başında yapılmaktadır. Köylülerce ulu kişi olarak bilinmekte ancak hayatı hakkında hiçbir bilgi bulunmamaktadır. Köyün en yaşlısı dahi ismini ve kim olduğunu bilmemektedir.

29 - HASAN MUSLİH EFENDİ

Manisa'nın Yunusemre ilçesi sınırları içinde bulunan ve merkeze yaklaşık olarak 35 km olan Muslih Köyünün Karaveliler köyü istikametindeki yolun sağında tepenin üzerinde kalmaktadır.

Hasan Muslih Efendi'nin hayatı hakkında köylüler tarafından mübarek bir kimse olduğundan başka bir somut bilgi yoktur. Muslih köyünün kurucusu olarak bilinmektedir.

30 - İSMAIL HAKKI HAZRETLERİ (OSMANCALI)

Bu topraklarda İslam'a hizmet etmek için gelen Horasan erenlerindedir. İsmail Hakkı Hazretleri de evliyullahtan bir zattır. Gönüllü köylülerce türbesi yapılmıştır. Kabri ziyaret edilir. Türbesinin bulunduğu yer, bugün kullanılmayan eski köy mezarlığıdır. Mezarlar bellidir.

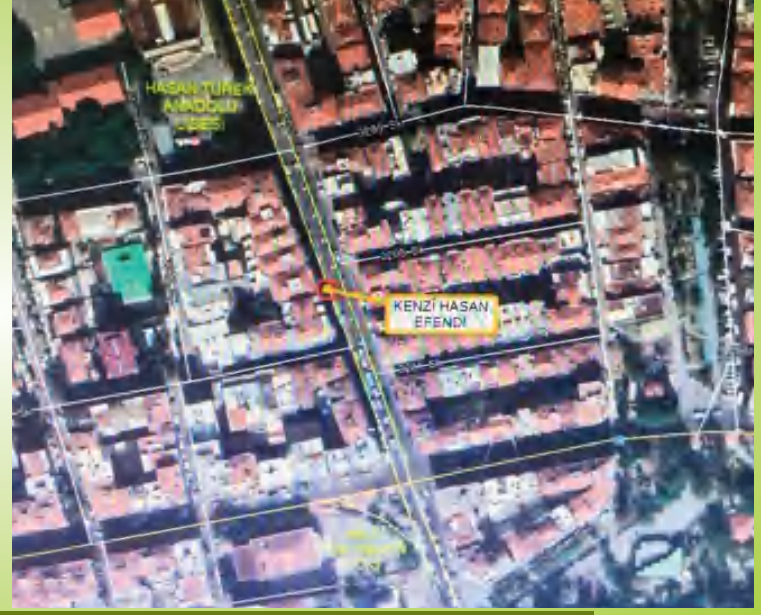

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

B - TÜRBE VE MEZARI OLMAYAN BÜYÜKLERİMİZ

1 - HASAN KENZİ EFENDİ

Manisa'nın önemli caddelerinden olan Kenzi Hasan Caddesi, bölgeye adını veren Hasan Kenzi Efendi'nin bu bölgede medfun olduğu için "Hasan Kenzi Caddesi" olarak adlandırılmıştır.

Akgün Mahallesi Kenzi Caddesi, 1372 ada, 22. parseldeki taşınmazın önündeki kaldırım altında kalmıştır. Kabri tekkesinin haziresinde idi. 1710 tarihli vakfiyesi vardır. Vakıflar Genel Müdürlüğü 1937 yılında yıkık vaziyette olan mescid ve tekkenin satışını gerçekleştirilmiştir.

Yol yapım çalışmaları sırasında mezarlar yol ve kaldırım altında kalmıştır. Mezar taşlarının akibeti bilinmemektedir.

2 - SANCILI DEDE (ÖKSÜZ BABA)

İbrahim Çelebi Mahallesi Akkuş Sokakta Boyane Köprüsünün arkasında, Kuyualan ve İbrahim Çelebi Muhtarlık binasının kuzeyinde olduğu bilinmektedir. 1790 yılında vefat ettiği, adının Nakkaşlı İbrahim Efendi olduğu halı işiyle uğraştığı, Nakşibendi müşidi 2 müşit yetiştirdiği, normal bir mezardan büyük mezarı olduğu, kabri açıldığında büyük el ve ayaklara sahip olduğu rivayet edilmektedir.

PALAMUT DEDE (DEBE GABEC) PELİTALAN

AYN-I ALİ TÜRBESİ

GEÇMİŞTEN GELECEĞE
MANEVİ DEĞERLERİMİZ:
TÜRBELERİMİZ

3.BÖLÜM :
MANİSA'NIN
MERKEZ
DIŞINDAKİ
HARİCİ
İLÇELERİ

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

ŞEHZADELER
İLÇESİNDE
BULUNAN
TÜRBELERİMİZ

*Ahmetli ilçemizde herhangi bir türbe ve hazire bulunmamaktadır.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

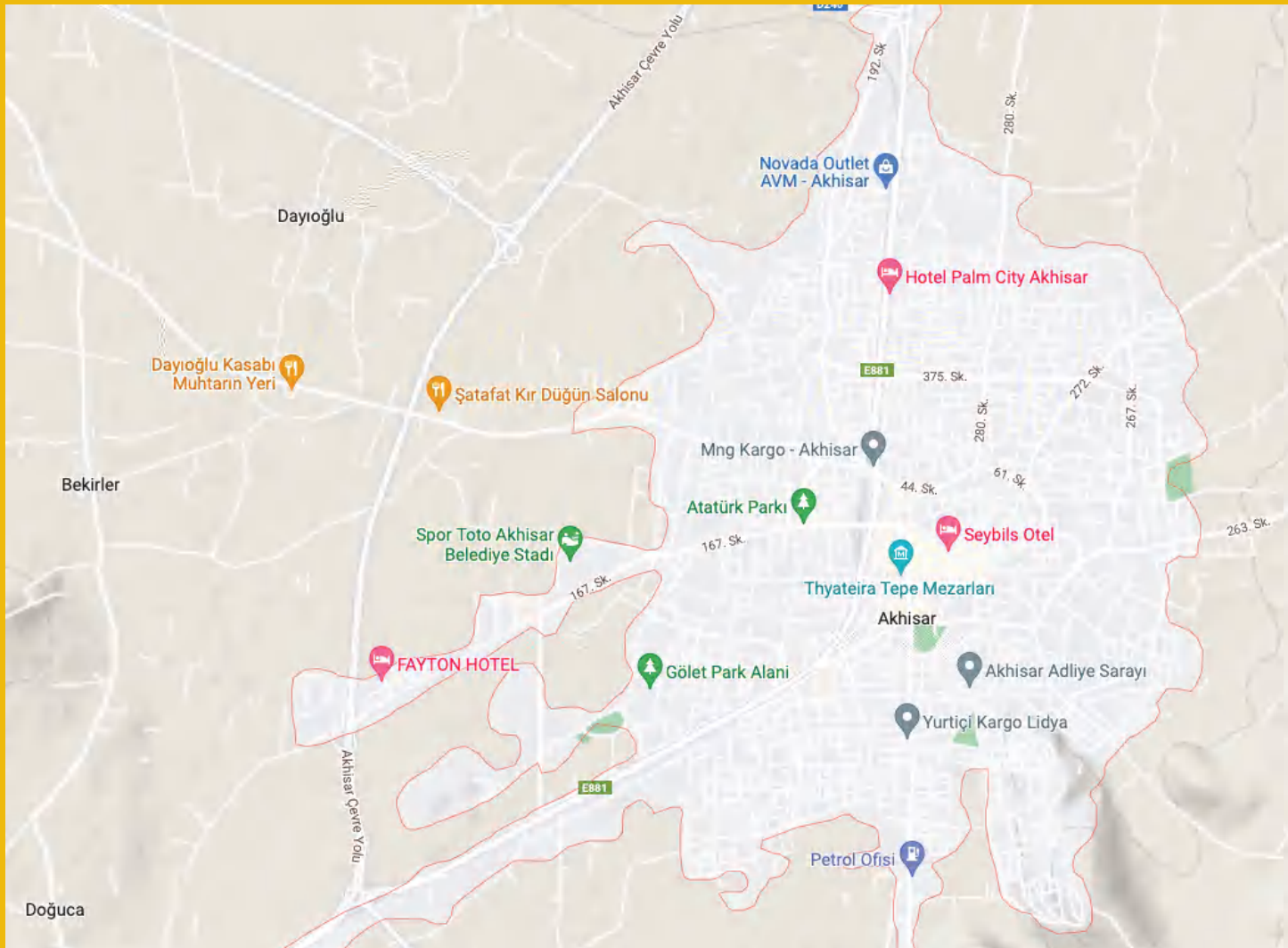
GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

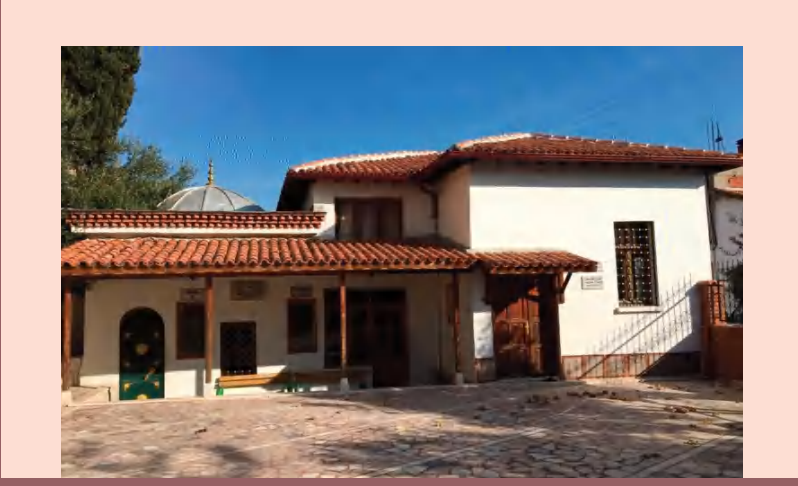
AKHİSAR

AKHİSAR İLÇESİ

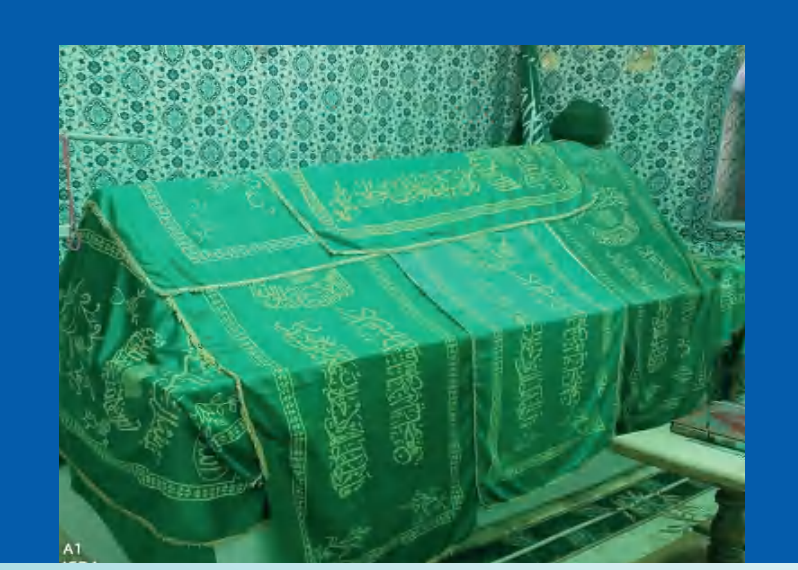
SIRA	TÜRBE ADI	İL	İLÇE	MEVKİ
1	AHSEN DEDE	45	AKHİSAR	SARNIÇ KÖYÜ
2	SAMİ EFENDİ	45	AKHİSAR	YENİCE KÖYÜ
3	SEYYİD AHMET	45	AKHİSAR	GÖRENEZ KÖYÜ
4	TEKKE DEDESİ	45	AKHİSAR	SARNIÇ KÖYÜ
5	ŞEYH İSA	45	AKHİSAR	BÜKNÜŞ KÖYÜ
6	MÜSLİM EFENDİ	45	AKHİSAR	BÜKNÜŞ KÖYÜ
7	BEKTAŞ DEDE	45	AKHİSAR	BEYOBA
8	SEYYİD AHMET	45	AKHİSAR	SEYYİD AHMET M.
9	MAHMUT SULTAN	45	AKHİSAR	YATAĞAN
10	MARTLA DEDE	45	AKHİSAR	YATAĞAN
11	MUSACA DEDE	45	AKHİSAR	MUSACA
12	ARAP DEDE	45	AKHİSAR	MEDAR
13	İĞDELİ DEDE	45	AKHİSAR	GÖKÇE AHMET
14	SALİH EFENDİ	45	AKHİSAR	SÜLEYMANLI
15	KARACA AHMET	45	AKHİSAR	KARAKÖY M.
16	BEKİR EFENDİ	45	AKHİSAR	KÖMÜRCÜ KÖYÜ
17	SADIK EFENDİ	45	AKHİSAR	KÖMÜRCÜ KÖYÜ
18	HAFIZ OSMAN	45	AKHİSAR	ÇAMÖNÜ

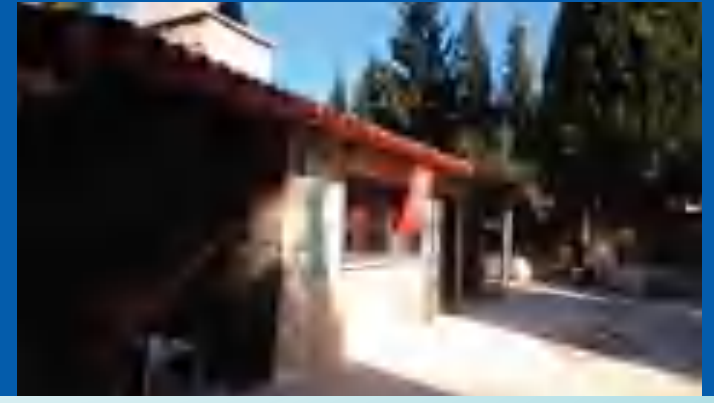
1 - ŞEYH İSA TÜRBESİ

Şeyh Mecdüddin İsa, Bayrâmiyye tarikatına mensup bir şeyh olup 1447-48 yılında doğmuş 1530-31 yılında vefat etmiştir. Saruhan Bey tarafından Akhisar'ın fethinden sonra bölgenin İslamlaşması için getirilen bir Türk aileye mensuptur. Babası İlyas, annesi İnci Hatun'dur. Tam adı; Şeyh İsa Mecdüddin Akhisari'dir. Türbesi Akhisar'da kendi ismiyle anılan Şeyh İsa Camii bahçesindedir. Türbesinin bulunduğu mahalleye de Şeyh İsa Mahallesi adı verilmiştir. Küçük yaşta babasından ilk bilgileri öğrenmiştir. Bir müddet Akhisar'da tahsil gördükten sonra Bursa'ya gidip medrese tahsilini tamamlamıştır. Yirmi dört yaşında icazet(diploma) almıştır. Uzun süren seyahatlere çıkmış; gittiği yerlerde görüştüğü âlim ve velîlerden istifade etmiştir. Menkıbeleri, Menâkıb-ı Şeyh Mecdüddin İsa adı verilen bir kitapta oğlu İlyas Efendi tarafından toplanmıştır.

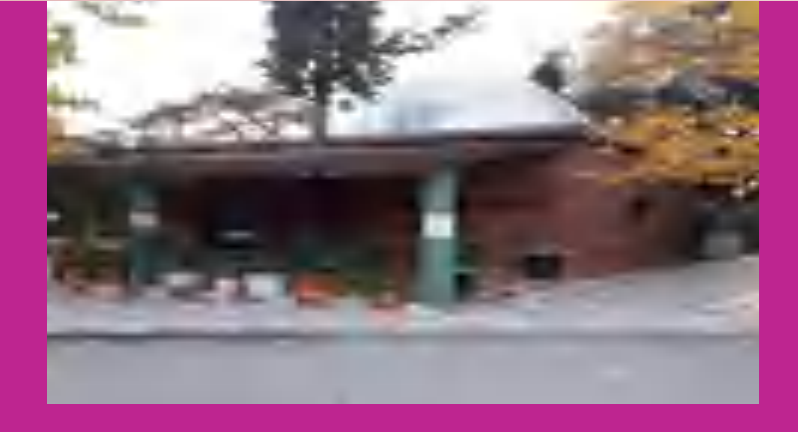

2 - SEYYİT AHMET TÜRBESİ

Seyit Ahmet'in, Saruhan Bey döneminde bugün Seyit Ahmet Mahallesi olarak bilinen aynı zamanda türbesinin de bulunduğu yere, eski adıyla Seydî köye yerleştirildiği söylenmektedir. Daha sonraki dönemlerde kabrinin olduğu yer türbe haline getirilmiştir.

3 - KARACA AHMET (KARAKÖY)

Önemli bir şahsiyet olduğu için Anadolu'da özellikle Ege Bölgesinde pek çok yerde türbesi vardır. Akhisar Karaköy Mahallesinde bulunan türbe ise makamdır. Burada kendi naaşının olup olmadığı bilinmemektedir. Ancak mezarının olma ihtimali kuvvetli olan yerler Manisa Merkez ve Akhisar Karaköy Mahallesi'dir.

4 - BEKTAŞ DEDE (BEYOBA)

Koca Bektaş Dede diye bilinir. Burası özellikle Orta Asya'dan gelen Türkler tarafından kurulan bir yer olduğu için o kültür aynen korunmuştur. Ayrıca Beyoba'da Ateşgede (Ocak) kültürü de vardır.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

5 - MAHMUT SULTAN (YATAĞAN)

Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşması sırasında Karapavli'ye gelen Horasan Erenlerinden Mahmut Sultan, Saruhan Beyliği'ne kuzeyden yapılan bir saldırıyı müridleriyle birlikte önlemiş ve bunun sonucunda Mahmut Sultan'a Saruhan Bey tarafından bir ferman ile Karapavli arazisi verilmiştir. Kullandıkları kılıçların adından dolayı, Karapavli olan yerleşim yerinin adı Yatağan Mahmut Sultan olarak değiştirilmiştir.

6 - MARTLA DEDE (YATAĞAN)

Yatağan'ı Sünnetçiler ve Akhisar'a bağlayan yol üzerindedir. Hıdrellez şenlikleri genellikle burada kutlanmaktadır.

7 - MUSACA DEDE TÜRBESİ (MUSACA)

Musacalı Hacı Ali Efendi'dir. Musaca Mahallesinde bulunan türbenin bu şahsa ait olmadığı söylenmektedir. Akhisar Maarif müdürlüğü yapmış âlim bir zattır. 18 tane eseri vardır. Hafız Ali Efendi vefat edince, Çomaklı Dede diğer adıyla Divâne Süleyman mezarlığına defnedilmiştir. Kabristanın bulunduğu mahal imar planına alınca kabirler, Suyolu ve Reşat Bey mezarlıklarına nakledilmiştir. Hafız Ali Efendi'nin kabir taşı Mustafa Kuzucuk tarafından Reşat Bey mezarlığında iki parça halinde bulunmuştur. Mustafa Hocaya göre kabri, Reşat Bey mezarlığında değildir.

8 - BEKİR VE SADIK EFENDİLER (KÖMÜRCÜ) TÜRBESİ

Bekir ve Sadık Efendiler, baba oğuldur. Bekir Efendi, Uşşakî tarikatını Akhisar'a ilk getiren şahıstır. Uşşaki şeyhidir. Bekir Efendi 1905 tarihinde vefat etmiştir. Bekir Efendi'nin kabri cami haremindedir. Sadık Efendi'nin vefat tarihi belli değildir. Sadık Efendi'nin türbesi de köy mezarlığındadır.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

9 - HAFIZ OSMAN EFENDİ (ÇAMÖNÜ)

Hafız Osman Efendi, Uşşaki halifelerindedir. Kendisine görev verilmediği söylenmekle birlikte burada tarikat faaliyetlerini yürütmüştür.

10 - SALİH EFENDİ (SÜLEYMANLI)

Uşşaki tarikatının önde gelenlerindedir. Kabri Süleymanlı Mahallesindedir.

11 - YİĞİT ALİ (GÖKÇE AHMET)

Etrafındaki ağaçlardan dolayı İğdeli Dede olarak da bilinmektedir. Yiğit Ali ismi daha sonra verilmiştir.

12 - ARAP DEDE (MEDAR)

Akhisar'da Arap Dede adıyla bilinen iki yer vardır. Medarda ki daha ön plana çıkmaktadır.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

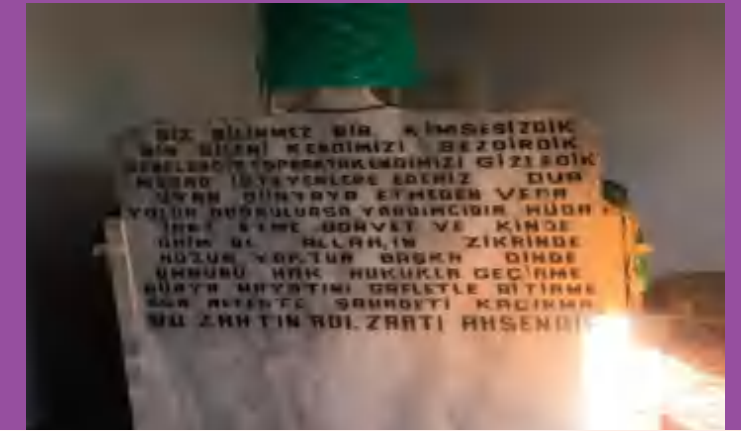
13 - MÜSLİM EFENDİ TÜRBESİ (BÜKNÜŞ KÖYÜ)

Horasan'ın Seferiyar diyarından olup, babası hocadır. Adı Müslim, hanımının adı Müslime'dir. 25 yaşında buraya gelmiş bir kulübe yaparak vaktini orada geçirmiştir. 89 yaşında dâr-ı bekaya intikal etmiştir. Nakşî ve Rûfâî tarikatlarına mensuptur.

14 - AHSEN DEDE TÜRBESİ - GARİP DEDE - (GÖRENEZ)

Horasan'dan gelen Evliyalarından biri olduğu düşünülmektedir. Türbenin giriş kapısındaki yazıya göre 750 yıl önce günümüzdeki Görenez köyüne geldiği ancak, köyde istenmeyince dağın tepesine çekilip burada mütevazı bir yaşam sürdürdüğü, 83 yaşında vefat ettiği belirtilmektedir.

Ahsen Dede'nin dağın tepesine çıkıp inzivaya çekilmesi ve burada onun başkaları tarafından görülemeyeceği inancının bu dağa isim verdiği "Göremez" adının zamanla "Görenez" şekline dönüştüğü ifade edilmektedir.

15 - TEKKE DEDE TÜRBESİ (SARNIÇ MAHALLESİ)

Tekke Dedesi olarak bilinen Zatlar Süleyman Efendi ve Kardeşi Seyyid-i Ali'dir. Süleyman Efendi'nin sandukasında yer alan bilgiye göre bundan tam 500 yıl önce Horosa'nın Gümüldek ilçesinden irşad amacıyla geldiği belirtilmektedir.

Seyyid Ali'nin sandukasındaki yazıda Süleyman Efendi'nin küçük kardeşi olduğu kırk iki yaşına kadar maceralı bir hayat yaşadığı ve karın ağrısından vefat ettiği belirtilmektedir.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE
MANEVİ DEĞERLERİMİZ:
TÜRBELERİMİZ

ŞEHZADELERİMİZ

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

ALAŞEHİR İLÇESİ

SIRA	TÜRBE ADI	İL	İLÇE	MEVKİ
1	SARI SALTUK	45	ALAŞEHİR	YEŞİLYURT MAH.
2	KADI ŞEYH MUHAMMED E.	45	ALAŞEHİR	KADI ŞEYH CAMİ
3	ŞEYH SİNAN	45	ALAŞEHİR	ŞEYH SİNAN CAMİ

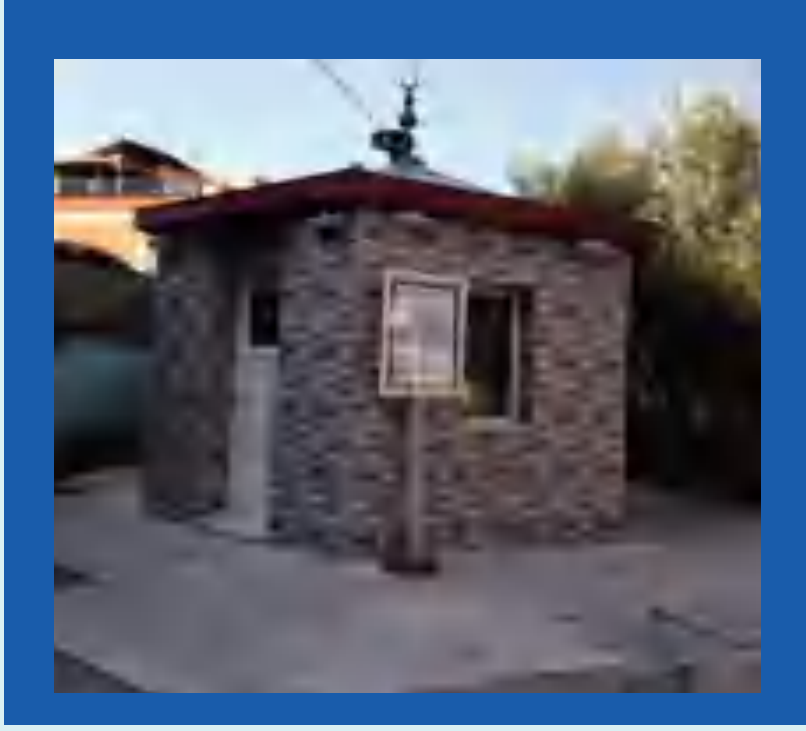

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

1 - SARI SALTUK

Sarı Saltuk Saltukname halk efsanesinin kahramanı olan, Anadolu ve Rumeli'nin fethi sırasında önemli rol oynadığı rivayet edilerek efsaneleşmiş bir Türkmen, Bektaşî/Alevî inanç önderidir. Hacı Bektaş-ı Veli'nin müritlerinden olan Sarı Saltuk'un Anadolu ve Balkanlar'da çok sayıda türbesi bulunmaktadır. En ünlü Sarı Saltuk türbesi halkın 13.yy İslamiyet'e geçmesine önyak olduğu rivayet edilen İznik'te bulunmaktadır. Kendisine bağlı Bektaşîlerin yaşadığı Türkiye'de İznik'in yanı sıra Diyarbakır, Tunceli, Bor (Niğde), İznik Rumeli Feneri (İstanbul), Babaeski; Makedonya'da Ohri, Arnavutluk, Manisa'nın Alaşehir ilçesinin Yeşilyurt kasabasında ve Bosna-Hersek'te türbeleri bulunmaktadır.

2 - KADI ŞEYH MUHAMMED EFENDİ

Osmanlı İmparatorluğu döneminde; Aydın iline bağlı, Alaşehir (günümüzde Manisa iline bağlı) kazasında 16.yy sonu, 17. yy başlarında; yaşadığı düşünülen ve yine Alaşehir'de öldüğü ve medfun olduğu bilinen mutasavvıftır. Halveti tarikatının, yiğitbaşı koluna mensup olan, 5 veya 7 adet divanı "şiir kitabı" olan bir ALLAH dostudur. Adının Muhammed, mahlasının (takma isminin) ise Kadı, olduğu şiirlerinde anlaşılmaktadır.

**"Bana Alaşehir-i Hakk Aydın ilin itmiş vatan
Halvetiyem, mahlasım Kadı, Muhammed adımız."**

İyi bir eğitim alıp, medrese tahsili yapmış olan Kadı Şeyh; döneminde fiili olarak kadılık görevini yapmış ise de sonrasında tarikat yolunu seçip, kadılık görevinde ayrılmıştır. Kadılığı meslek edinmiş olan Kadı Şeyh'in tasavvuf yoluna girerek kadılık gibi adaleti sağlamakla görevli olan, sorumluluk ve hak noktasında vebal yüklenen bir işi yapmaktan pişmanlık duyduğu şiirlerinden anlaşılmaktadır. Zamanla tarikat yolunda ilerleyip (mürşit) konumuna geldiği ve zamanın tarikat büyüklerinden birisi olduğunu söylemek mümkündür. 40'lı yaşlarında; divanına ait şiirlerini yazıp bir araya toplamış ve kendi divanını "şiir kitabını" oluşturmuştur. Süleymaniye Kütüphanesi; Reşit Efendi kitaplığında bulunan nüsha; onun şiirlerinin 200 yıl sonra bile okunduğunu gösterir bir delil niteliğindedir. Ölüm tarihide doğum tarihi gibi tam olarak bilinmemektedir. Günümüzde; Yazdığı kitaplar "Divan" üzerine iki adet yüksek lisans tezi tamamlanmıştır.

Kadı Şeyh Cami avlusunda metfun kişi halkın inancına ve rivayetlere göre; Kadı Şeyh; Alaşehirli Kadı Muhammed Hazretleridir.

3 - ŞEYH SİNAN HAZRETLERİ

Alaşehir'de ilçenin güney kısmında yer alan külliye cami, tekke, kütüphane, türbe ve hazire ile küçük bir yapılar topluluğu meydana getiriyordu. Günümüzde bu yapılardan sadece cami, türbe ve hazirenin küçük bir parçası kalmıştır. Türbenin kitabesinden caminin, Bursa'dan gelerek Alaşehir'e yerleşen Emir Sultan'ın halifelerinden Şeyh Sinan Efendi (ö. 887/1482) tarafından yaptırıldığı anlaşılmaktadır. Harim kapısı üzerinde bulunan sülüs kitabe ise 1236 (1821) yılındaki onarıma aittir.

Şu türbeyi şerifin sahibi Hazreti Emir Sultan halifesi Mahmut fakihin oğlu Şeyh Sinan Efendidir. ALLAH onların yerlerini mübarek ve makamlarını cennet etsin. Şeyh Sinan Efendi merhum (Allah onun merkadini (kabrini) mübarek kılsın)

Bu zat hicri 887 yılının Recep ayının başında (miladi 1453) dünyadan ahiret göçmüştür.

KABİR ZİYARETLERİ İLE İLGİLİ AYETLER

وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَّارْيَبَ فِيهَا وَإِنَّ اللَّهَ يُبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ

(Hac-22,7)

Gerçek şu ki, kıyamet-saati yaklaşarak gelmektedir, onda şüphe yoktur. Gerçekten Allah kabirlerde olanları diriltecektir.

وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاءُ وَالْأَمْوَاتُ إِنَّ اللَّهَ يُسْمِعُ مَنْ يَشَاءُ
وَمَا أَنْتَ بِمُسْمِعٍ مَنْ فِي الْقُبُورِ

(Fatur 35,22)

Diri olanlarla ölümler de bir değildir. Gerçekten Allah, dilediğine işittirir; sen ise kabirlerde olanlara işittirecek değilsin.

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُمْ مِنَ الْأَجْدَاثِ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ

(Yasin 36,51)

Sur'a üfürülmüştür; böylece onlar kabirlerinden (diriltilip) Rablerine doğru (dalgalı halinde) süzülüp-giderler.

يَوْمَ يَسْمَعُونَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ ذَلِكَ يَوْمَ الْخُرُوجِ

(Kaf 50,42)

O gün, o çığılı bir gerçek (hak) olarak işittirler. İşte bu, (dirilip kabirlerden) çıkış günüdür.

يَوْمَ يُخْرَجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ سَرَّاعًا كَانَهُمْ إِلَىٰ نَصَبٍ
يُوفَضُونَ

Kur'an-ı Kerim (Meariic 70,43)

Kabirlerinden koşarcasına çıkarılacakları gün, sanki onlar dikili birşeye yönelmiş gibidirler.

¹ Kur'an-ı Kerimde Kabir Ziyareti ve kabirlerle doğrudan veya dolaylı olarak ilgili birçok Ayet-i Kerime vardır. Bunlardan bazıları örnek olarak alınmıştır.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

ŞEHZADELERİMİZ

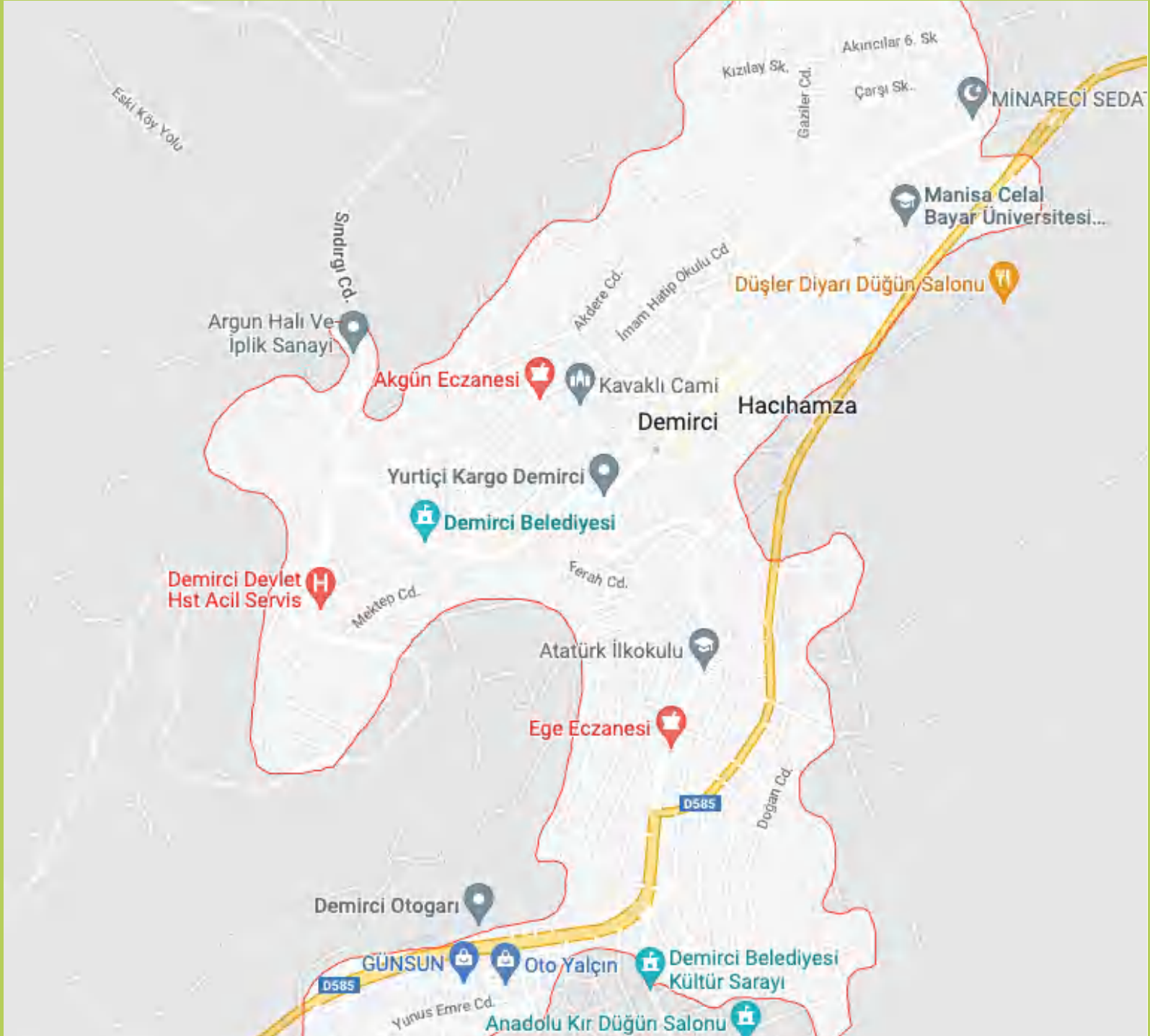

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

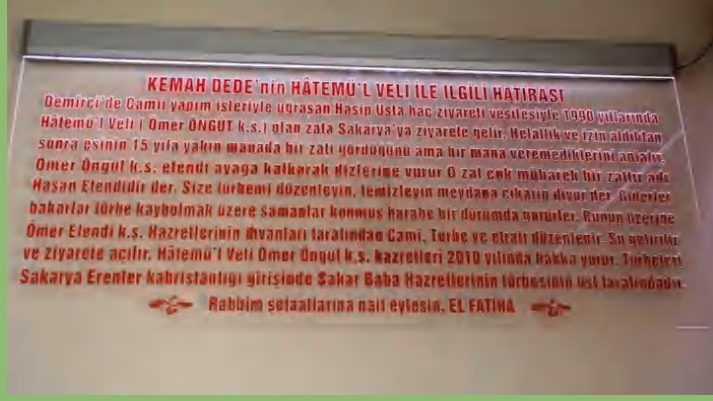

DEMİRCİ İLÇESİ

SIRA	TÜRBE ADI	İL	İLÇE
1	REİSLER	45	DEMİRCİ
2	SİNAN MUSA EFENDİ	45	DEMİRCİ
3	TÜRKMEN DEDESİ	45	DEMİRCİ
4	KEMAH DEDE	45	DEMİRCİ
5	HACI BABA-İ VELİ	45	DEMİRCİ
6	KUTBUL-AKTAB HASAN EFENDİ	45	DEMİRCİ
7	SİVRİ TEPE DEDE	45	DEMİRCİ
8	ECE SULTAN	45	DEMİRCİ

1 - KEMAH DEDE TÜRBESİ

Türbe, Manisa ili Demirci ilçesi Yeşildere Köyündedir. Köyün kuzeyinde Yeşildere köyü mezarlığı içinde üzerinde binası da bulunan bir türbe vardır buraya tekkede denir, ziyaretgahdır. Horasandan irşat için gelen erenlerden esas ismi Hasan olduğu tekke dendiğine göre burada tekke açtığı ve insanları irşat ettiği anlaşılıyor. Çevrede bulunan Kemah, Türkmen, Kovancı, Çomaklı dedeleri denmesine rağmen buraya tekke denir.

2 - İREZLER (REİSLER) TÜRBESİ

Demirci İlçesinin Güney Batı yönünde; İlçe Merkezine 3 km mesafede İrezler Camii ve türbesi bulunmaktadır. İrezler camisinin yapım tarihi tüm araştırmalara rağmen tespit edilememiştir. Camii bitişiğinde bulunan türbede Hz. Resulullah'ın 22.batın torunlarının mezarları bulunmaktadır. Restorasyon masrafının tamamı Demircili hayırsever hemşerilerimizin katkılarıyla yapılmıştır. Bu mezarlarda üç kardeş olan Seyit Hüseyin Reis, Seyit Hasan Reis, Seyit Muhura Reis yatmaktadır. Hasan Reis- 80 yaşında Hüseyin Reis 72 yaşında Muğire (Muhura) Reis 35 yaşında vefat etmişlerdir. Bu zatların miladi 1484 – 1534 yılları arasında yaşadıkları rivayet edilmektedir.

3 - SİVRİ TEPE DEDE TÜRBESİ - FADIL EFENDİ -

Kabir Taşında;

"1,71 cm boyum var. Hiç kimseye tavsiye etmediğim bir iş geldi başıma ben diyorum ki köylüce köyünün başındaki yamaçta kalmak istiyordum. Her nedense kabrimin olduğu yere kabrimi kazın koyun dedim. Udular yıkadılar namazımı kıldılar buraya defnedip dönüverdiler. Üzerime bir türbe yapılırsa çok sevinirim. Siz zati muhteremi bilhassa ben çağırdım. Takdire şayan muhterem evlat, sizler olmasaydınız bizler sizlere takdir edemezdik. Gösterenlerden ve bildirenlerden memnunum defaatle kabrimi sanduka şekline aldırılırsa hiç olmazsa bir ziyaretgâhım olur. Bu işte bundan ibarettir. Eğer ferasetin var ise yüksek makama sorabilirsin."Vesselamü ala menittebeal hüda" Hidayete tabi olanlara selam olsun."

4 - ECE SULTAN TÜRBESİ

Köy mezarlığı Katırcıçayır Mevkii'nde bulunmaktadır. Mezarlık içinde eski mezar taşları vardır. Ayrıca mezarlık içerisinde sonradan yapılmış kapaklı bir mekân içinde Ece Sultan mezarı bulunmaktadır.

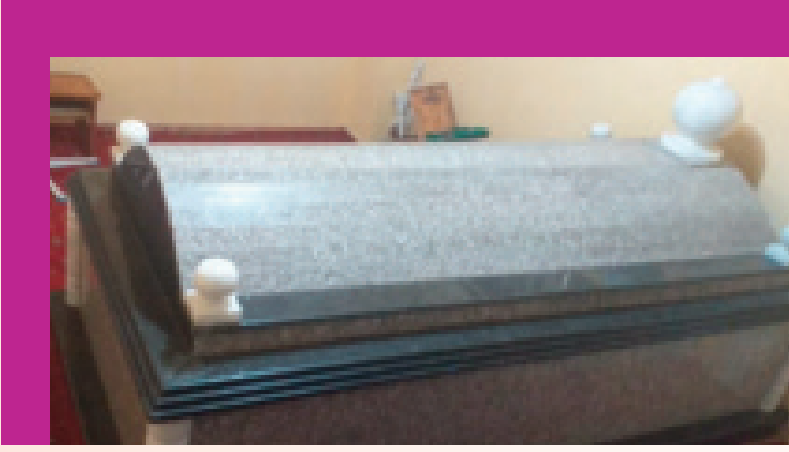

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

5 - HACI BABA-I VELÎ TÜRBESİ

Türbe, Hacı Baba mahallesini türbede medfun olan zâtın Demirci bölgesini fetheden Selçuklu komutanlarından olduğu rivayet edilmektedir. 278. Türbe Hacı Rasil oğlu Hüseyin Efendi'nin 1845 tarihinde yıllık 200 kuruş ücretle bu türbede türbedarlık yaptığı temettuat kayıtlarından anlaşılmaktadır. 279. Türbe, bulunduğu mahalleye adını vermiştir. Türbe halen mamur olup ziyaret edilmektedir.

6 - SİNAN EFENDİ TÜRBESİ

Türbe, Sinan Efendi mahallesindedir. İçinde yatan zâtın kim olduğu kesin olarak bilinmemekle birlikte halk arasında Horasanlı bir zât olduğu rivayet edilmektedir.

7 - KUTBU'L - AKTÂB HASAN EFENDİ TÜRBESİ

Evliya Çelebi, Eski Cami bitişiğinde uçurumun başında bulunan kâgir bir türbede Kutbu'l-Aktâb Hasan Efendi adında bir zâtın yattığını belirtmektedir.

Camiinin alt kısmına köprü yapılmadan önce yolun kayması sonucu türbede bulunan üç kabir, bir kabir halinde birleştirilerek caminin duvarı dibine alınmıştır. Kutbu'l - Aktâb Hasan Efendi türbesi, Demirci'ye ait eski fotoğraflarda görülebilmektedir.

8 - TÜRKMEN DEDESİ TÜRBESİ - SÜLEYMAN ŞAFİ EFENDİ -

Demirci'nin 20 km batısında yer alan Türkmen Türbesinde Süleyman Şafi Efendi, hanımı Şadiye-i Zahide ve oğlu Mustafa Sadi yatmaktadır. Zahir ve Batın ilimlerinde çok yüksek seviyede idi. Zamanının kutbu idi. Manevi görevi hastaların şifa bulması için dua etmek idi. Onun için Şafi lakabını aldı. Babasının adı Muhammed Arif idi. Annesinin adı Sabire idi. Babası memleketinde kaldı annesi Kılavuzlar Köyü Yayılı Mevkiindeki türbesinde yatmaktadır. Demirci dağında bulunan Yemen Dede ile amca çocukları olmaktadır.

Reisler Türbesi'nin karşı sırtlarında bulunan Kamçılı Sultan babalarının dedesidir.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE
MANEVİ DEĞERLERİMİZ:
TÜRBELERİMİZ

İÖL MARMARA

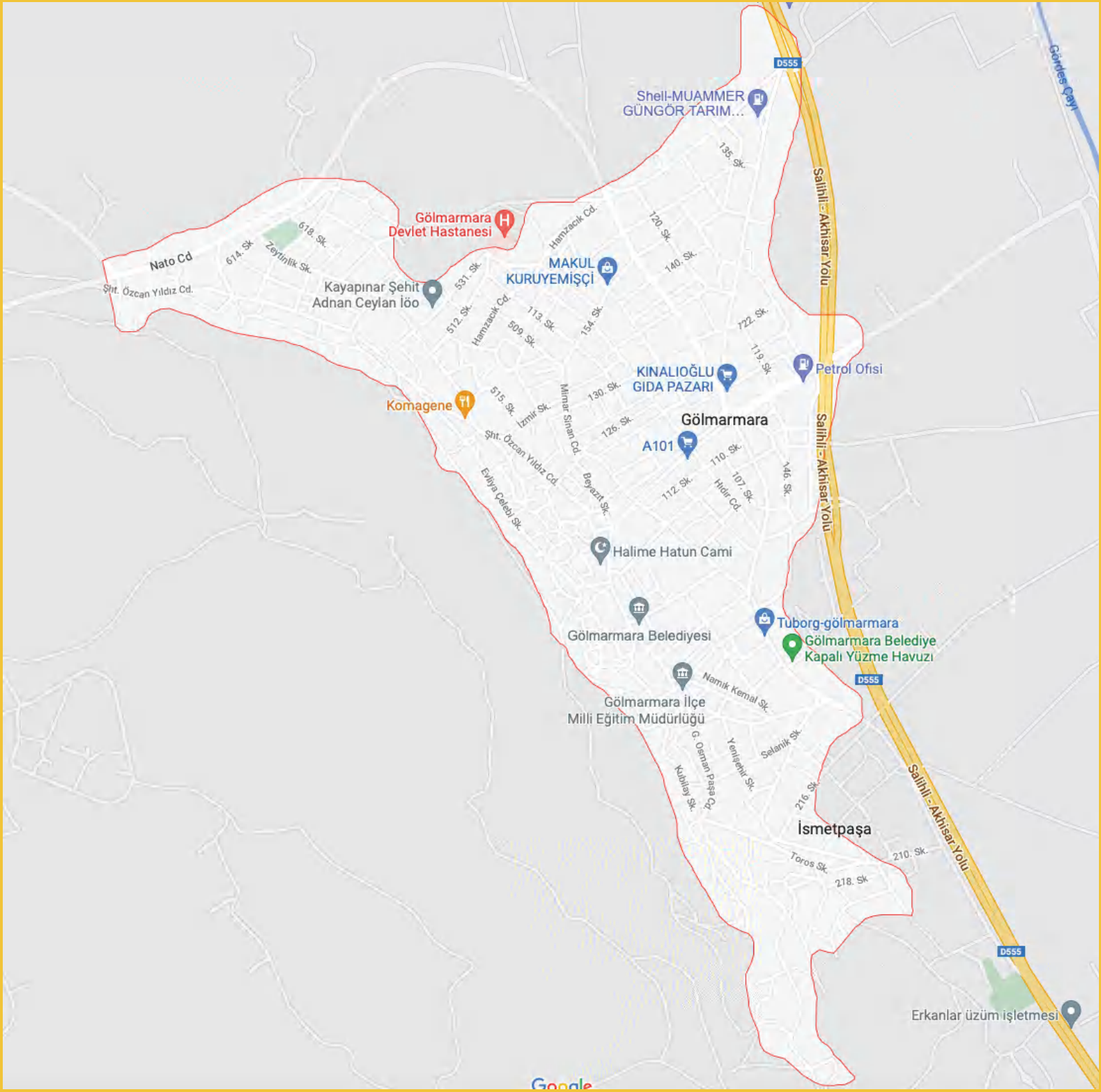

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

GÖLMARMARA İLÇESİ

SIRA	TÜRBE ADI	İL	İLÇE
1	ALİ BABA TÜRRESİ	45	GÖLMARMARA
2	HANEFİ SULTAN TÜRRESİ	45	GÖLMARMARA
3	TIRPAN DEDE	45	GÖLMARMARA

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

1 - ALİ BABA TÜRBESİ

Vatandaşların yoğun olarak ziyaret ettiği Ali Baba Türbesi hakkında somut bilgiler yoktur.
Türbenin Adresi: İhsaniye Mah. Şehit Özcan Yıldız Cad. No:22 Göl marmara/Manisa

2 - HANEFİ SULTAN TÜRBESİ

Göl marmara ilçesinde Hanefi Sultan Hz. Türbesi, Türbe Camii içinde, kible tarafında minber dibindeki kapıdan geçilerek ziyaret edilir. Evliya Çelebi Seyahatnamesinde 'Hanefi Sultan bizzat caminin mihrabı önünde kurşunlu kubbe-i Ali içinde metfundur. Ziyaret yeri olarak Hanefi Sultan, yanında Mehmet Baba ve Ali Baba isminde zatlar bulunmaktadır.' olarak geçer.

Türbe Camii içindeki tarihi taşta *"Harab olmuş iken türbe-i cami-i şerifi / Hacı Müezzîn zade Mehmet Efendi namıyla bina oldu / O Ferzend-i Al-i Bahta hayra mazhar olmaktr maksud / Mücerred lutfu hakkıyla hitam-bezîr oldu / Hezaren şükr edüp Hakka irişti ikmaline / Bi hamdillah bu tarih ile cami-i Şerif tamam oldu"* yazar.

Bu türbenin yapıldığı tarih bilinmemektedir.

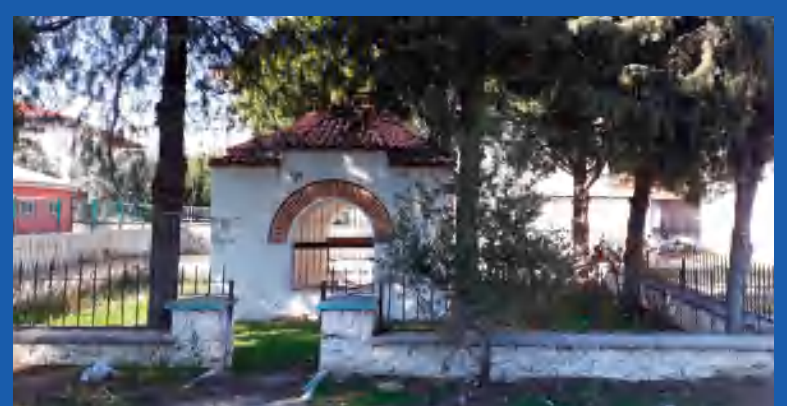
Adresi: İsmetpaşa Mahallesi Erciyes Sk. No: 34 Türbe Cami

3 - TIRPAN DEDE TÜRBESİ

Türbede mezarı olan kişinin adının Ahmet olduğu ve insanların kendisine Tırpan Dede dediği bilinmektedir. Bunun dışında her hangi bir bilgi yoktur.

Tırpan Dede Türbe Adresi: Eslicamii Mah., Levent Cad. No:47/1 Göl marmara/Manisa

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

KABİR ZİYARETİ HAKKINDA MUHTELİF HADİS-İ ŞERİF'LER

I- Kabir Ziyaretinin Gerekliliği

عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) قَالَ: أَمَرَنَا النَّبِيُّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) بِسَبْعٍ: بِعِيَادَةِ الْمَرِيضِ، وَاتِّبَاعِ الْجَنَائِزِ، وَتَشْمِيتِ الْعَاطِسِ، وَنَصْرِ الضَّعِيفِ، وَعَوْنِ الْمَظْلُومِ، وَإِفْشَاءِ السَّلَامِ، وَإِبْرَارِ الْمُقْسَمِ...

Berâ" b. Âzib (ra) şöyle demiştir: “Peygamber (sav) bize şu yedi şeyi emretti: Hastayı ziyaret etmek, cenazeyi (kabre kadar) takip etmek, aksırana Allah"tan rahmet dilemek, zayıfa yardım etmek, mazluma yardım etmek, selâmı yaymak ve yemin edenin yeminini tasdik etmek.”
(B6235 Buhârî, İsti"zân, 8)

عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: “كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يُعَلِّمُهُمْ إِذَا خَرَجُوا إِلَى الْمَقَابِرِ... السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ لِلْحَقِّونَ أَسْأَلُ اللَّهَ لَنَا وَلَكُمْ الْعَافِيَةَ.”

Süleyman b. Büreyde"nin, babasından naklettiğine göre, Resûlullah (sav), ashâbına kabristana girdikleri zaman şöyle söylemelerini öğretmişti: “Selâm size ey bu diyarın mümin ve Müslüman olan sakinleri! Bizler de inşallah size katılacağız. Allah"tan bize ve size afiyet dilerim.”
(M2257 Müslim, Cenâiz, 104)

عَنْ ابْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): “نَهَيْتُكُمْ عَنْ زِيَارَةِ الْقُبُورِ فَرُورُواهَا فَإِنَّ فِي زِيَارَتِهَا تَذْكَرَةً.”

İbn Büreyde"nin, babasından naklettiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: “Ben size kabirleri ziyareti yasakladım, artık onları ziyaret edin. Çünkü kabirleri ziyarette tezkire (ölümü hatırlatma ve ibret) vardır.”
(D3235 Ebû Dâvûd, Cenâiz, 75, 77)

GEÇMİŞTEN GELECEĞE
MANEVİ DEĞERLERİMİZ:
TÜRBELERİMİZ

ŞEHZADELER
HÖRGE

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

GÖRDES İLÇESİ

SIRA	TÜRBE ADI	İL	İLÇE
1	CELAL BABA	45	GÖRDES
2	HÜSEYİNİ BABA	45	GÖRDES
3	KURTDEDESİ	45	GÖRDES
4	ŞEYH MEHMET	45	GÖRDES
5	ÇOMAKLI DEDESİ	45	GÖRDES
6	AGİ BABA	45	GÖRDES
7	GÜLBAHÇE DEDESİ	45	GÖRDES

1 - KURT DEDESİ TÜRBESİ

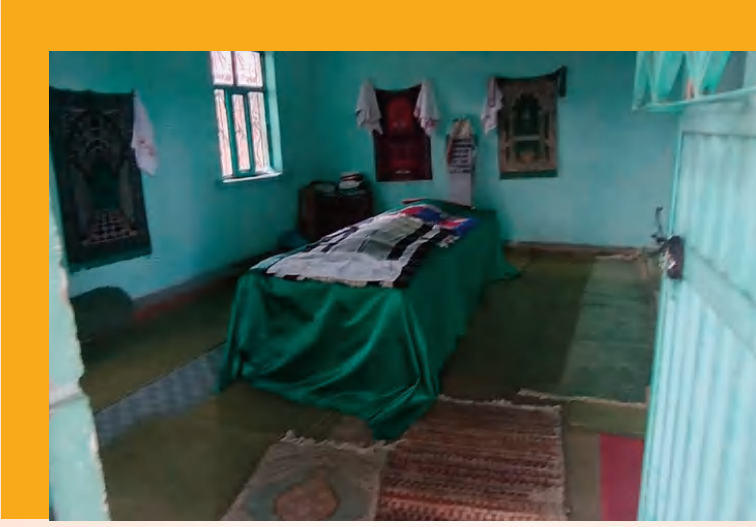
Kayacık Mahallesi ile Tüpüler Mahallesi arası Sarıçalı Mevkii'nde bulunmaktadır. Gerçek adı Şücaeddin diye bilinmektedir. Horasan'dan gelip bölgenin fethinde etkin role sahip olduğu düşünülmektedir. Halk arasında Kurt Dede olarak bilinmektedir.

4 - AĞI BABA - DEDE TALİ - TÜRBESİ

Bayat Mahallesi çıkışında Dede Tali olarak bilinen mevkidedir. 800 yıl önce yaşadığı ve burada şehit olduğu söylenmektedir. Her ilkbahar mevsiminde kabri başında hayır yemeği verilir.

2 - ŞEYH MEHMET TÜRBESİ

Yaklaşık 700 yıl kadar önce kuraklıktan İran'ın Horasan bölgesinden geldiği tahmin edilen Şeyh Mehmet şu an köyün kurulduğu yaylaya yerleşir. Bilgili olması sebebiyle çevre yerleşim birimlerinden yaylaya kendisine danışmaya gelenler olur. Buranın adı, Şeyh'in yaylası olarak yayılır. Bundan sonra yerleşim biriminin adı Şeyhyayla olarak kalır. Günümüzde halk ağzında Şihyayla ya da Işıkyayla olarak söylenmektedir.

5 - GÜLBAHÇE DEDESİ TÜRBESİ

Boyalı Mahallesi 3 km kuzeyinde çam ormanları içinde türbesi vardır. Gülbahçe Dedesi olarak bilinir.

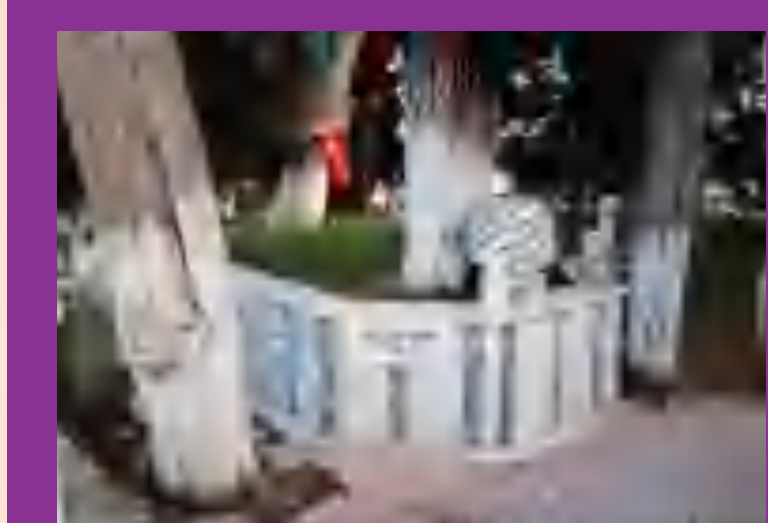
Tam olarak adı bilinmemekle birlikte ancak Horasan'dan gelme Asker / komutan şehit olduğu söylenmektedir. Her ilkbahar mevsiminde kabri başında hayır yemeği verilir.

3 - ÇOMAKLI DEDESİ TÜRBESİ

Kaşıkcı Mahallesi mevkii'n deki türbe 1200 metre rakımlı Çomaklı dağının zirvesinde bulunmaktadır. Çomaklı dedesinin nereli olduğu bilinmemektedir. Kurtuluş savaşı sırasında yaralı olarak buraya geldiği ve burada şehit olduğu söylenmektedir. Her yıl Ekim ayında mahalle halkı hayır yemeği verir.

6 - HÜSEYİN BABA TÜRBESİ

Hüseyin Baba'nın kabri eski Gördes mezarlığında olup, 1700 yıllarında yaşadığı tahmin edilmektedir. Hüseyin Baba'nın hayatı ve kim olduğu hakkında sahi bilgi ve kaynaklar mevcut değildir. Ancak halk arasında dolaşan menkıbeleri vardır. Gördes halkının ziyaret ettiği mekanlardan bir tanesidir.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

7 - CELAL BABA TÜRBESİ

Gördes'in eski yerleşimi olan Eski Gördes eski mezarlık alanındadır. Kare planlı türbe zeminden yüksek giriş kapılıdır. Dört yüzlü türbenin bir yüzü çeşme olarak yapılmıştır. Türbeye giriş dört basamaklı merdivenle olmaktadır.

Gördes'te doğmuş Gördes'te yetişmiş olan 3 kardeş aynı zamanda evliyalar Hüseyinli Baba, Celal Baba ve Bayram Baba'nın ruhaniyetine yemek hayrı 12 yıl önce başlamış ve hayır için Celal Baba türbesinin bulunduğu alanda toplanılır. Geçmişte yaşamış olan evliyalarımız Gördes ilçe vatandaşlarına çok şeyler vermişler. Bunlar ilim, edep ve Kur'an gibi güzel faydalı bilgiler aktarmışlar. İslam yaşayış tarzının ve anlayışının günümüze kadar ulaşmasında Celal Baba gibi maneviyat büyüklerinin önemli payı vardır.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE
MANEVİ DEĞERLERİMİZ:
TÜRBELERİMİZ

ŞEHZADELER
KIRKGAÇ

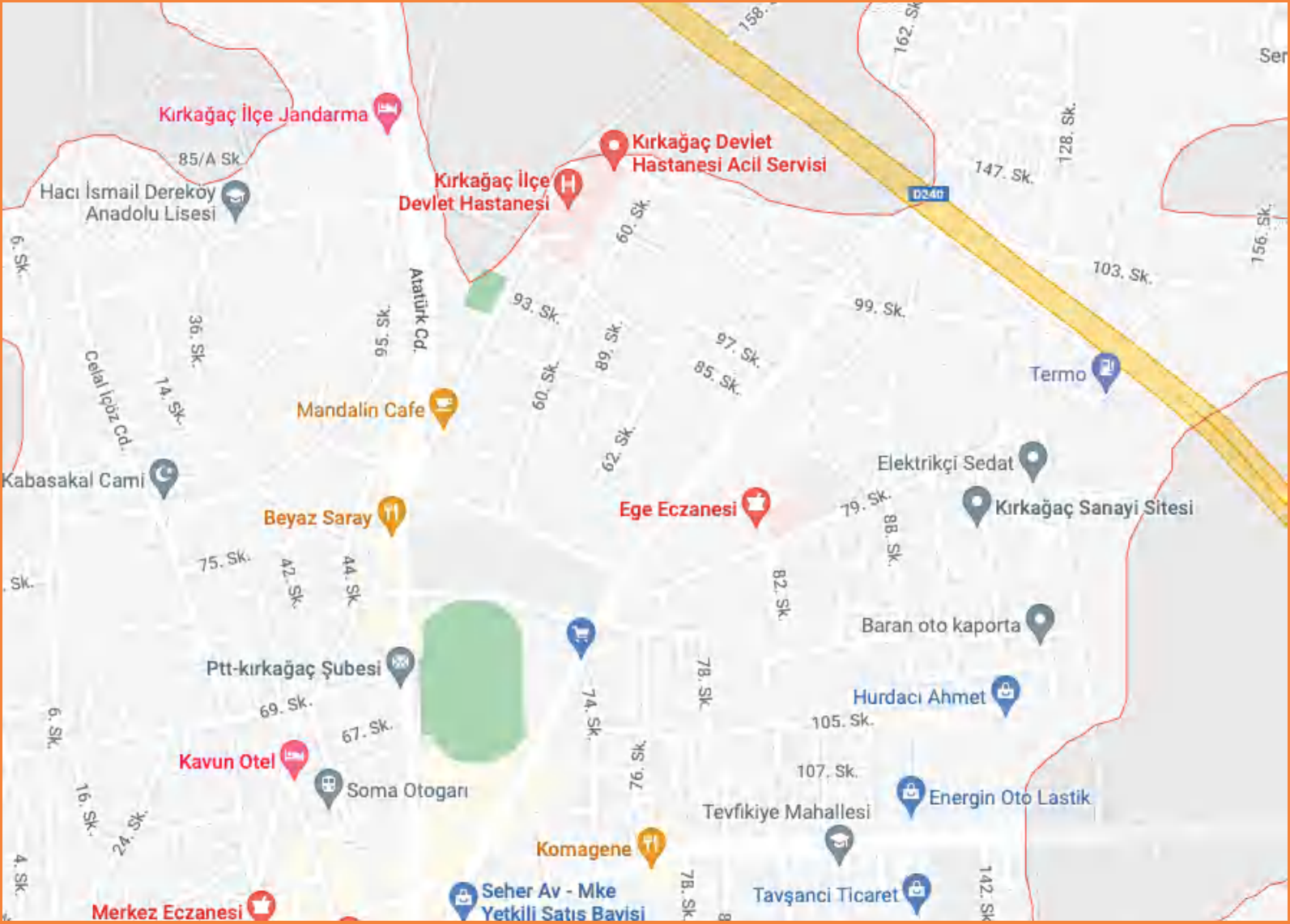

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

KIRKAĞAÇ İLÇESİ

SIRA	TÜRBE ADI	İL	İLÇE
1	KARACA AHMET	45	KIRKAĞAÇ
2	SARI HOCA	45	KIRKAĞAÇ

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

1 - SARI HOCA TÜRBESİ

Sarı Hoca Kırkağaç'ın kurucularındandır. Kayadibi ile Bakır kasabası arasında o zamanlar mevcut Taş köyünde ikamet ettiği tarihlerde Osmanlı padişahı II.Murat ile bu köyde görüşmüş olduğu nakledilir. Sarı Hoca'nın Türkçeye tercüme ettiği Mevlana Celaleddin Rumi'nin Mesnevi'sini beğenen II.Murat bu hizmetinden dolayı takdir ifadesi olarak Sarıhoca Camiini inşa ettirip Kırkağaç halkını aşar vergisinden muaf tutar ve böylece civardaki bir kısım halk Kırkağaç'a göç ederek buraya yerleşir.

2 - KARACA AHMET TÜRBESİ

Manisa ili, Kırkağaç ilçesi Karaköy beldesinde olan türbe Karaca Ahmet'in Anadolu'da olan diğer türbelerine benzer. Kare planlı kubbeli türbenin çevresi çeşitli binalar ile bütünlük içerisinde.

Karaca Ahmet Sultan, Horasanlı bir Türkmen Beyi'nin oğludur. Gençliğinde psikiyatri dalında öğrenim görmüştür. Daha sonra ruh doktoru olmuş Anadolu 'ya geldiğinde hem ruh doktorluğu yapmış hem de bir Alp Eren olarak Hacı Bektaşî Veli saflarında hizmet vermiştir.

"Saruhanogulları zamanında Manisa'dan 773 Muharrem'in ilk günü (Miladi 1371) de tanzim edilen bir vakfiye senesinde (Süleyman Horasanî oğlu Karaca Ahmet) diye adı geçmektedir. " Buna göre Karaca Ahmet'in babasının adı "Süleyman" anasının adı ise; "Sultan Ana" dır.

KARACA AHMET KİMDİR?

Hacı Bektaş Vilâyetnâmesi'nde Karaca Ahmet'in Anadolu erenlerinin gözcüsü ve Sivrihisarlı Şeyh Nûreddin'in müridi olduğu ifade edilmektedir. Vilâyetnâme'ye göre Hacı Bektaş-ı Velî Anadolu'ya geldiğinde Karaca Ahmet Anadolu'da bulunuyordu ve Fatma Bacı'nın uyarısıyla Hacı Bektaş'ın Sulucakarahöyük'te olduğunu yanındakilere bildirmişti. Bazı kerametlerini gördükten sonra yanına giderek kendisine intisap eden Karaca Ahmet'in Hacı Bektaş ile karşılaşması sırasındaki olaylar, Orta Asya şaman geleneğinde yer alan farklı güçlere sahip olma ve vahşi hayvanları itaat altına alma gibi motifleri yansıtması bakımından önemlidir. Karaca Ahmet, Rumeli'deki fetihlere katıldıktan sonra Anadolu'nun pek çok yöresini dolaşarak hem hastaları tedavi etmiş, hem de kurmuş olduğu tekkeler vasıtasıyla Anadolu'nun İslamlaşmasına katkıda bulunmuştur. Osmanlı topraklarından geniş bir mürid kitlesiyle birlikte ayrıldıktan sonra ilk olarak Afyon'da bugün kendi adıyla anılan bölgede yerleşen Karaca Ahmet'e, bu faaliyetleri esnasında Göynük'te türbesi bulunan Yargeldi Sultan ve Hasan Basri gibi arkadaşları refakat etmişlerdir. Bu bölgede beylerden birinin akıl hastası kızını tedavi etmesi onun şöhretini daha da arttırmış ve burada kendisine geniş araziler vakfedilmiştir (Bayar, s. 67). Ancak kendisi bir süre sonra Afyon'dan ayrılp Saruhanogulları'nın hüküm sürdüğü Manisa bölgesine yerleşmiştir. 1371-1390 yılları arasında vefat ettiği söylenebilir. Onun İstanbul, Afyon, Manisa, Aydın, Sivrihisar, Göynük, Makedonya'da yedi türbesi; Akhisar Karaköy, Eşme-Karaca Ahmet ve Manisa Horoz köy'de üç makamı bulunmaktadır.

İkisi Manisa'da olmak üzere Karaca Ahmet'e ait olduğu söylenen Türkiye'de 10 türbe ve makam bulunmaktadır.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

KABİR ZİYARETİ HAKKINDA MUHTELİF HADİS-İ ŞERİF'LER

2 - Kabir Ziyaret Adabı

عَنْ أَبِي أُمَامَةَ قَالَ: لَمَّا وَضَعَتْ أُمُّ كَلْثُومُ ابْنَةَ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فِي الْقَبْرِ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): "مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نَعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى"

Ebû Ümâme'nin naklettiğine göre, Resûlullah"ın (sav) kızı Ümmü Gülsüm kabre konduğunda Resûlullah (sav) şu âyeti okumuştur: "Sizi ondan (topraktan) yarattık; yine sizi oraya döndüreceğiz ve bir kez daha sizi ondan çıkaracağız."

(Tâ-Hâ, 20/55; HM22540 İbn Hanbel, V, 254)

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): "وُلِدَ لِي اللَّيْلَةَ غُلَامٌ فَسَمَّيْتُهُ بِاسْمِ أَبِي إِبْرَاهِيمَ...". قَالَ أَنَسٌ: لَقَدْ رَأَيْتُهُ يَكِيدُ بِنَفْسِهِ بَيْنَ يَدَيْ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فَدَمَعَتْ عَيْنَا رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فَقَالَ: "تَدْمَعُ الْعَيْنُ وَيَحْزَنُ الْقَلْبُ وَلَا نَقُولُ إِلَّا مَا يَرْضَى رَبُّنَا إِنَّا بَكَ يَا إِبْرَاهِيمَ لَمَحْزُونُونَ"

Enes b. Mâlik'in naklettiğine göre, Resûlullah (sav), "Bu gece bir oğlum oldu. Ona atam İbrâhim'in ismini verdim." buyurdu... Sonra Enes şunları anlattı: "O çocuğu Resûlullah"ın (sav) gözleri önünde can verirken gördüm. Resûlullah"ın (sav) gözleri yaşardı ve şöyle buyurdu: "Göz yaşarır, kalp üzüdür fakat biz Rabbimizin razı olacağı sözlerden başkasını söylemeyiz. Ey İbrâhim, biz senin ölümünden dolayı gerçekten üzgünüz."

(D3126 Ebû Dâvûd, Cenâiz, 23, 24)

أَنَّ سُبْنَ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ نَبِيُّ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): "إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا وَضِعَ فِي قَبْرِهِ وَتَوَلَّى عَنْهُ أَصْحَابُهُ إِنَّهُ لَيَسْمَعُ قَرْعَ نَعَالِهِمْ". قَالَ: "يَأْتِيهِ مَلَكَانِ فَيَقْعَدَانِهِ فَيَقُولَانِ لَهُ: مَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ؟" قَالَ: "قَالَ الْمَوْمِنُ فَيَقُولُ: أَشْهَدُ أَنَّهُ عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ". قَالَ: "فَيَقَالُ لَهُ: أَنْظِرْ إِلَى مَقْعَدِكَ مِنَ النَّارِ قَدْ أَبْدَلَكَ اللَّهُ بِهِ مَقْعَدًا مِنَ الْجَنَّةِ". قَالَ نَبِيُّ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): "فَيَرَاهُمَا جَمِيعًا"

Enes b. Mâlik'in naklettiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur: "Kul, kabrine konduğu ve yakınları dönüp gittiği zaman onların ayak seslerini işitir. Ardından ona iki melek gelerek kendisini oturturlar ve "Bu zât hakkında ne dersin?" diye (peygamberini) sorarlar. Eğer o kul mümin ise, "Şehâdet ederim ki o Allah"ın kulu ve Resûlü"dür." diye cevap verir. Ona, "Cehennemdeki yerine bak! Allah onun yerine sana cennetten bir yer verdi." denilir." Allah"ın Peygamberi (sav), "O kişi her iki yerini birden görür." buyurdu.

(M7216 Müslim, Cennet, 70)

GEÇMİŞTEN GELECEĞE
MANEVİ DEĞERLERİMİZ:
TÜRBELERİMİZ

KÖPRÜBASI

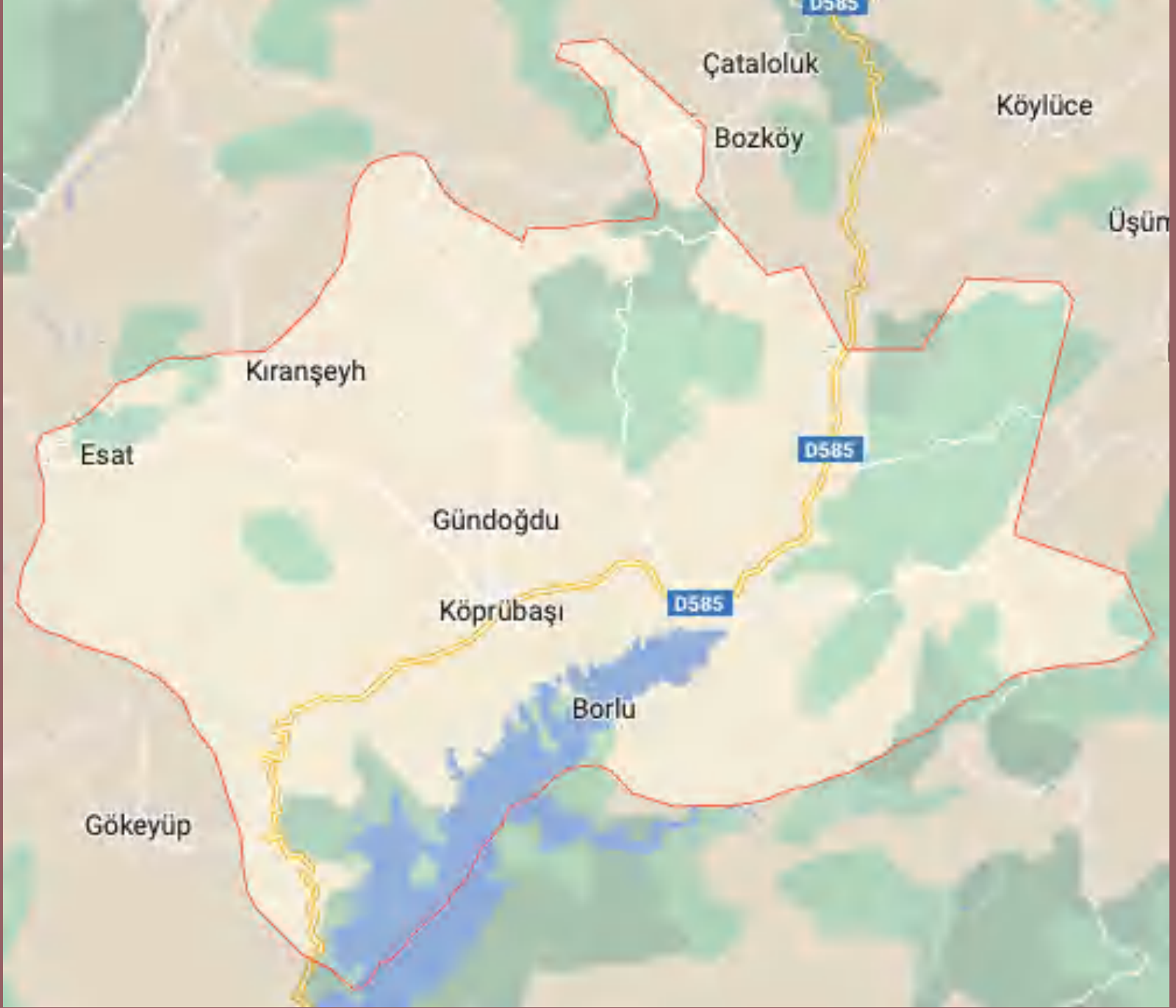

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

KÖPRÜBAŞI İLÇESİ

SIRA	TÜRBE ADI	İL	İLÇE
1	TOPRAK DEDE	45	KÖPRÜBAŞI
2	ARAP ŞİH İLYAZ	45	KÖPRÜBAŞI

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

1 - TOPRAK DEDE - SULTAN DEDE - TÜRBESİ

Manisa ilinin Köprübaşı ilçesi Salihli – Simav yolu üzerinde oldukça yüksek bir tepenin zirvesindedir. Toprak Dede'nin diğer bir adı da Sultan Dede'dir. Kimliği hakkında bilgi bulunmasa da. Horosandan gelen Bektaşî dedelerin ulularından olduğu bilinmektedir.

Türbe 2000 yılında Köprübaşı Belediyesi tarafından dikdörtgen planlı olarak yapılmıştır.

2 - ARAP ŞİH İLYAZ

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

KABİR ZİYARETİ HAKKINDA MUHTELİF HADİS-İ ŞERİF'LER

3 - Peygamber Efendimizin Kabrini Ziyaret

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): "لَا تَجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ قُبُورًا وَلَا تَجْعَلُوا قَبْرِي عِيدًا وَصَلُّوا عَلَيَّ فَإِنَّ صَلَاتَكُمْ تَبْلُغُنِي حَيْثُ كُنْتُمْ."

Ebû Hüreyre"nin naklettiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: "Evlerinizi kabirlere çevirmeyin. Benim kabrimi de bayram yeri hâline getirmeyin. Bana salavât getirin. Çünkü nerede olursanız olun, salavâtınız bana ulaşır."

(D2042 Ebû Dâvûd, Menâsik, 96, 97)

عَنْ مَالِكٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: "اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْ قَبْرِي وَثْنَا يُعْبَدُ أَشْتَدَّ غَضَبُ اللَّهِ عَلَيَّ قَوْمٌ اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ"

İmam Mâlik'in, Zeyd b. Eslem aracılığıyla Atâ b. Yesâr"dan naklettiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: "Allah"ım, kabrimi ibadet yeri hâline getirme! Peygamberlerinin kabrini mescit hâline getiren ümmete Allah"ın gazabı şiddetli olur."

(MU419 Muvatta", Kasru"s-salât, 24; HÜ1073 Humeydî, Müsned, III, 252)

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): "لَا تَجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ قُبُورًا وَلَا تَجْعَلُوا قَبْرِي عِيدًا وَصَلُّوا عَلَيَّ فَإِنَّ صَلَاتَكُمْ تَبْلُغُنِي حَيْثُ كُنْتُمْ."

Ebû Hüreyre"den nakledildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: "Evlerinizi kabirlere çevirmeyin. Kabrimi de ziyaret yeri hâline getirmeyin. Nerede olursanız olun bana salâvat getirin. Çünkü salâvatınız bana mutlaka ulaşır."

(D2042 Ebû Dâvûd, Menâsik, 96—97; HM8790 İbn Hanbel, II, 367)

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

ŞEHZADELERİMİZ

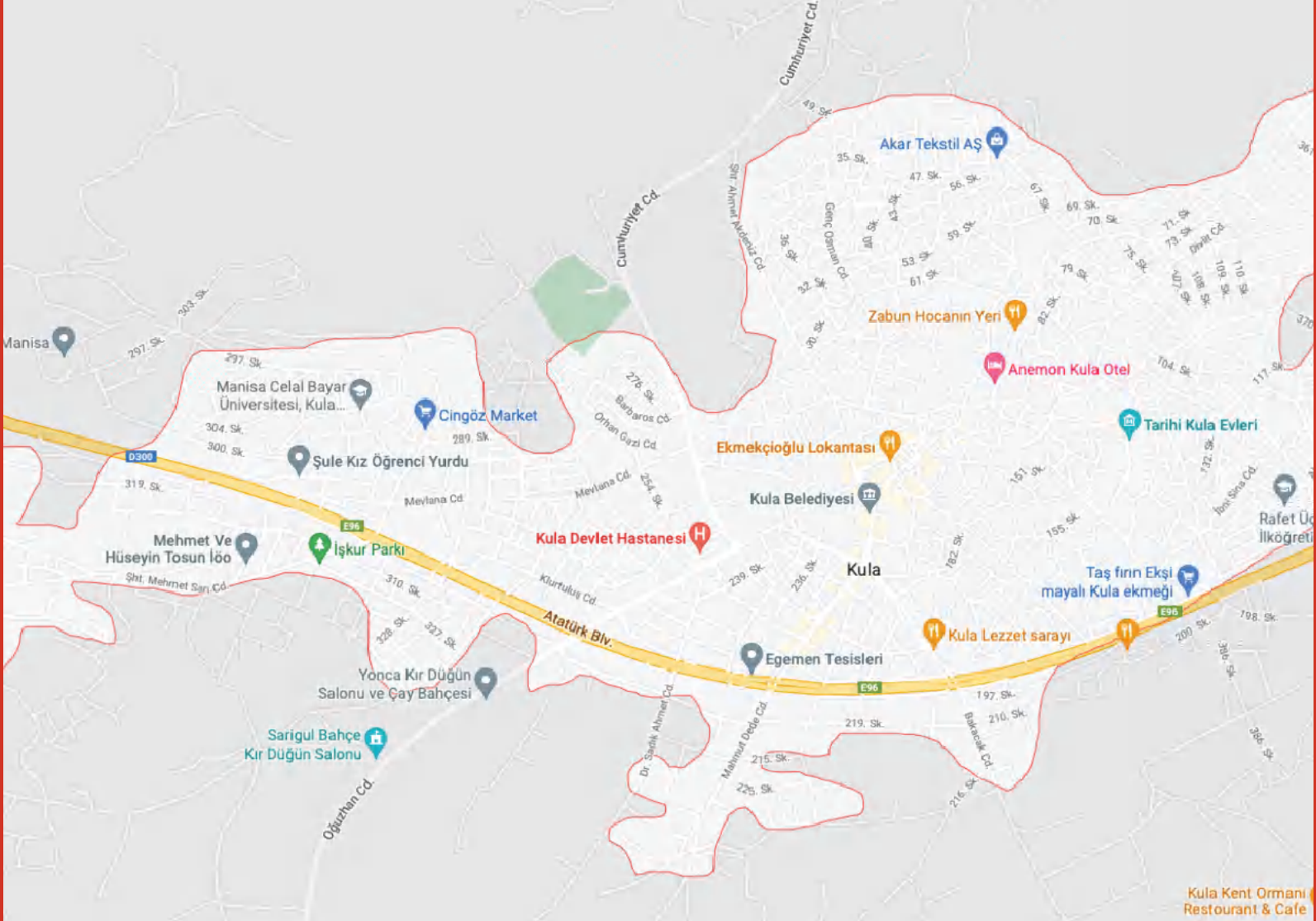

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

KULA İLÇESİ

SIRA	TÜRBE ADI	İL	İLÇE
1	TAHİR EFENDİ	45	KULA
2	SÜLEYMAN ŞAH BİN MEHMET	45	KULA
3	TAPDUK EMRE TÜRBESİ	45	KULA
4	YUNUS EMRE TÜRBESİ	45	KULA

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

1 - TAHİR EFENDİ TÜRBESİ

Türbe, Kula ilçesi Kızılkaya Mahallesi Kışla meydanındır. Tahir efendi türbe kitabesinde ve Osmanlı vakıf kayıtlarında da belirtildiği üzere gerçek ismi ŞİH ES'ADULLAH EFENDİ dir. Kula halkı Es'adullah Tahir Efendiye, Daren Dede veya Dar Efendi ismiyle anar. Horosan'lı olduğu söylenen Tahir Efendi Halveti tarikatına mensup olup, Kula'ya Halveti tarikatını yaymak için gelmiştir. Türbenin girişindeki tamir kitabesine göre türbe 1968 yılında yapılan onarımla özgün yapısından uzaklaşmıştır. Türbenin 400 yıl önce Selçuklu mimari tarzında kubbeli olarak yapılmıştır.

2 - SÜLEYMAN ŞAH BİN MEHMED

Kareye yakın planlı, kümbeti andıran üstü kiremit çatılı türbe halini almıştır. Tahir Efendinin sandukası yol kotunun altında kalmıştır.

Germiyanoğlu Mehmet Bey'in ölümünden sonra 1368'den önce hükümdar oldu.

Süleyman Şah Bin Mehmed'in lakapları; "Şah Çelebi" ve "Alem Şah" tır. Mevlâna Celalettin Rumi'nin torunu, Sultan Veled'in kızı Mutahhara Hatun ile 18 yaşında iken evlenmiştir. Bir diğer eşi de Mübarezeddin Umur bin Savcı'nın kızıdır. Çocukları Hızır Paşa, İlyas Paşa ve Devletşah Hatun; Mutahhare Hatun'dan doğmuştur.

3 - TAPDUK EMRE TÜRBESİ

Tapduk Emre, kesin olmamakla beraber 1200 ile 1300'lü yıllar arasında günümüzde Aksaray olarak adlandırılan İç Anadolu bölgesinde yaşamıştır.

Tapduk Emre, Hacı Bektaş Veli, Mevlâna ile aynı çağda yaşamıştır. Tapduk Emre ile ilgili bilgiler oldukça azdır. Hâlbuki Tapduk Emre, Yunus Emre'nin hocasıdır. Yunus Emre gibi bir Ulu şahsiyeti yetiştirmiştir. Bu manada o, dergâh sahibi bir pir, rehber ve mürşittir.

Tapduk Emre bir Anadolu erenidir. Ehlibeyt öğretisiyle onlarca derviş yetiştirmiştir. Bunlar arasında ünü günümüze kadar gelen ve düşünceleri ile bütün insanlığı kucaklayan Yunus Emre'de vardır.

Türkiye'de ve Dünya'da Tapduk Emre ve Yunus Emre'ye ait 12 türbe ve makam bulunmaktadır. Türbe ve makam sayısının bu kadar çok olma sebebi halkın Tapduk Emre'yi ve Yunus Emre'yi canı gönülden sahiplenmesi ve gönüllerinde yaşatmasıdır. Türbelerin doğru yeri nerede olursa olsun, en doğrusunu Allah bilir. Ancak okunan sure ve dualar nerede olursa yerine ulaşır.

4 - YUNUS EMRE TÜRBESİ

Yunus Emre, Anadolu Selçuklu Devleti'nin dağılmaya ve Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde küçük, büyük Türk Beylikleri'nin kurulmaya başladığı 13. yy ortalarında Osmanlı Beyliği'nin filizlenmeye başladığı 14. yy'ın ilk çeyreğinde Orta Anadolu havzasında doğup yaşamış bir Türkmen hocası, şair bir erendir.

Türk mutasavvıflarının büyüklerinden olan Tapduk Emre, Hacı Bektaş Veli'nin hanifelerinden birisidir. Taptuk Emre 1200 yıllarda Manisa ili Kula ilçesi sınırlarında bir süre yaşamıştır. Kula Emre köyündeki Tapduk Emre olarak anılan yapı mimari olarak Manisa'daki Saruhan Türbesi ile büyük benzerlik göstermektedir. Türbe içinde ortadaki Tapduk Emre'ye diğerleri ise aile fertlerine ait olduğu söylenen on mezar bulunmaktadır. Türbe kapısının hemen önünde taşında balta tasviri bulunan mezarı ise Yunus Emre'ye ait olduğuna inanılmakta ve her yıl binlerce kişi tarafından ziyaret edilmektedir.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

KABİR ZİYARETİ HAKKINDA MUHTELİF HADİS-İ ŞERİF'LER

4 - Kabir Ziyareti ile İlgili Değişik Hususlar

عن هانئ مولى عثمان قال: كان عثمان بن عفان إذا وقف على قبر يبكي. حتى يبلى لحيته. فقيل له: تذكر الجنة والنار ولا تبكي. وتبكي من هذا؟ قال: إن رسول الله (صلى الله عليه وسلم) قال: "إن القبر أول منازل الآخرة. فإن نجا منه فما بعده أيسر منه. وإن لم ينج منه، فما بعده أشد منه."

Hiz. Osman"ın azatlı kölesi Hâni" anlatıyor: Osman b. Affân bir kabrin başında durduğunda sakalı ıslanıncaya kadar ağlardı. Bir defasında ona, "Cenneti ve cehennemi düşünürken ağlamıyorsun da bunun için mi ağlıyorsun?" denildiğinde şöyle cevap verdi: "Resûlullah (sav) buyurdu ki, "Kabir, âhirete giden yoldaki konaklama yerlerinden ilkidir. Kişi ondan sağ salim kurtulursa sonrası daha kolay olur. Eğer kurtulamazsa ondan sonrası daha çetin gelir.""

(İM4267 İbn Mâce, Zühd, 32; T2308 Tirmizî, Zühd, 5)

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: "إِنْ أَحَدَكُمْ إِذَا مَاتَ عَرِضَ عَلَيْهِ مَقْعَدُهُ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ، إِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَمِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ، وَإِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ فَمِنْ أَهْلِ النَّارِ، فَيُقَالُ هَذَا "مَقْعَدُكَ حَتَّى يَبْعَثَكَ اللَّهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ"

Abdullah b. Ömer"den (ra) rivayet edildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: "Biriniz öldüğü zaman, ona, varıp yerleşeceği yeri sabah akşam gösterilir. O kimse cennet ehlinden ise cennetliklerin yeri, cehennem ehlinden ise cehennemliklerin yeri gösterilir. Ve ona, "İşte senin yerleşeceğin yer burasıdır. Sonunda kıyamet günü Allah seni buraya gönderecek." denilir."

(B1379 Buhârî, Cenâiz, 89)

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَدْعُو: "اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ عَذَابِ النَّارِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ"

Ebû Hüreyre (ra) anlatıyor: "Resûlullah (sav) şöyle dua ederdi: "Allah"ım, kabir azabından, cehennem azabından, hayatın ve ölümün fitnesinden, Mesih Deccâl"ın fitnesinden sana sığınırım." "

(B1377 Buhârî, Cenâiz, 87)

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): "لَا تَجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ قُبُورًا وَلَا تَجْعَلُوا قَبْرِي عِيدًا وَصَلُّوا عَلَيَّ فَإِنَّ صَلَاتَكُمْ تَبْلُغُنِي حَيْثُ كُنْتُ"

Ebû Hüreyre"den nakledildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: "Evlerinizi kabirlere çevirmeyin. Kabrimi de ziyaret yeri hâline getirmeyin. Nerede olursanız olun bana salâvat getirin.

Çünkü salâvatınız bana mutlaka ulaşır."

(D2042 Ebû Dâvûd, Menâsik, 96—97; HM8790 İbn Hanbel, II, 367)

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

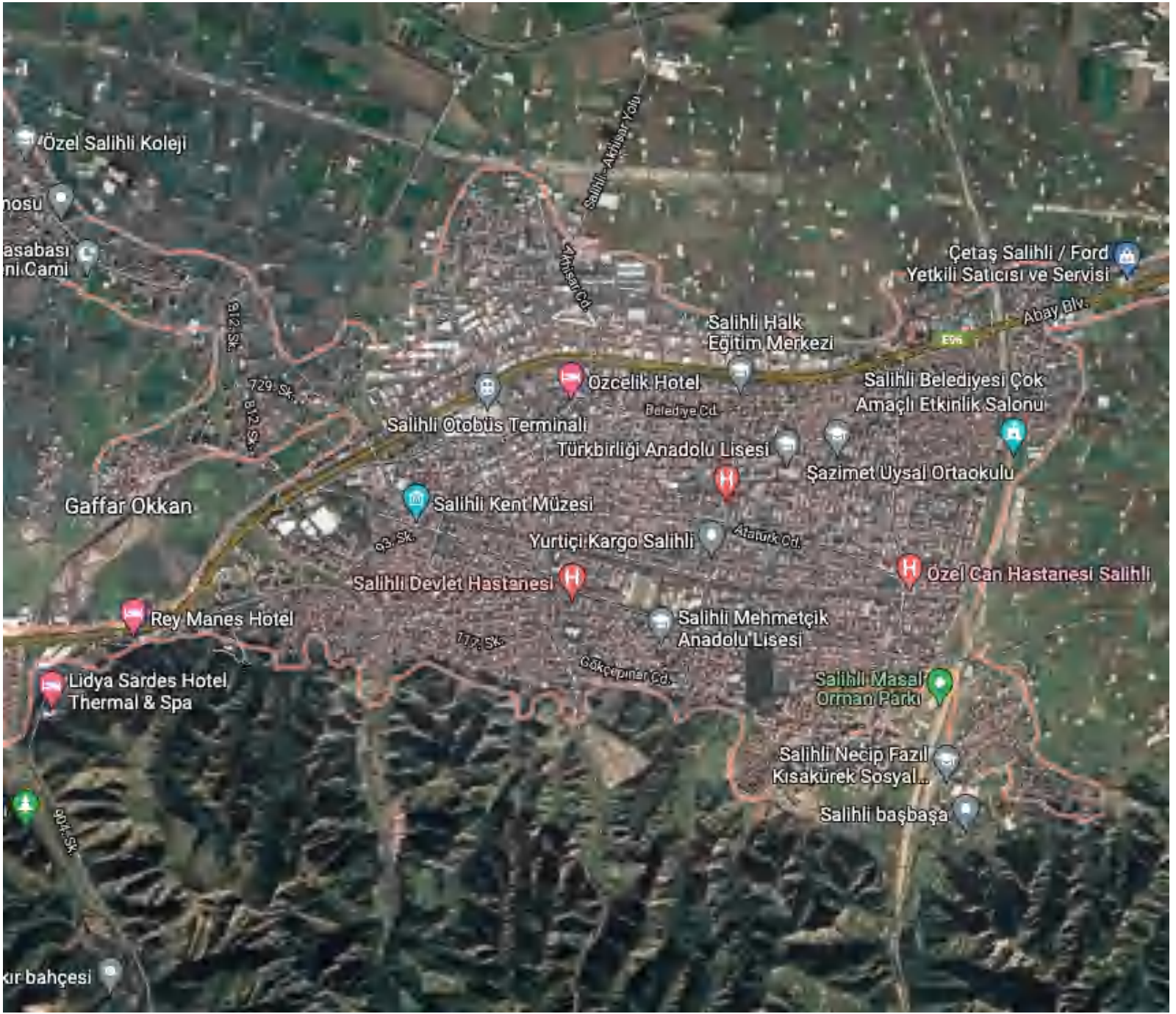
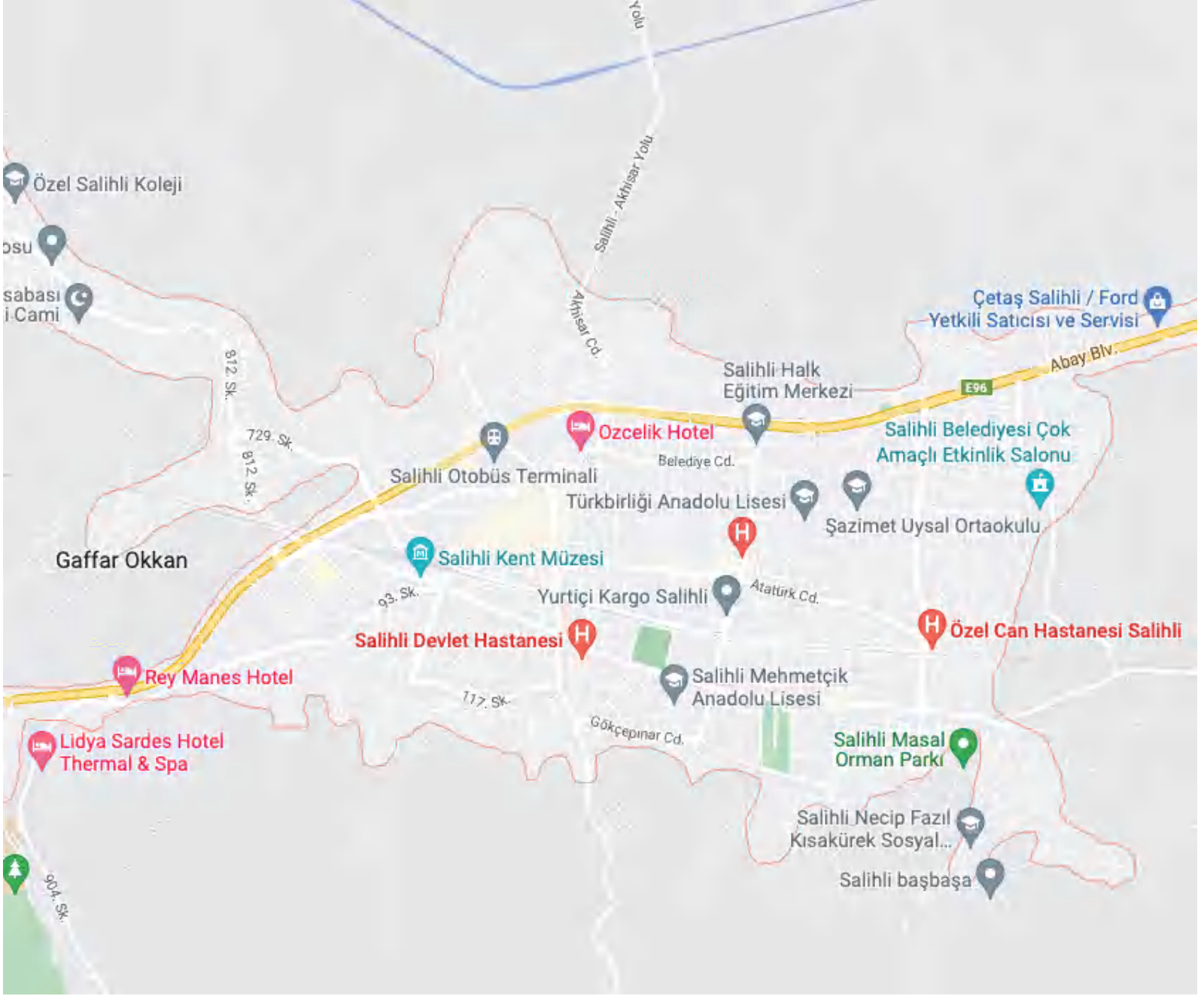

SALİHLİ

*Salihli ilçemizde herhangi bir türbe ve hazire bulunmamaktadır.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

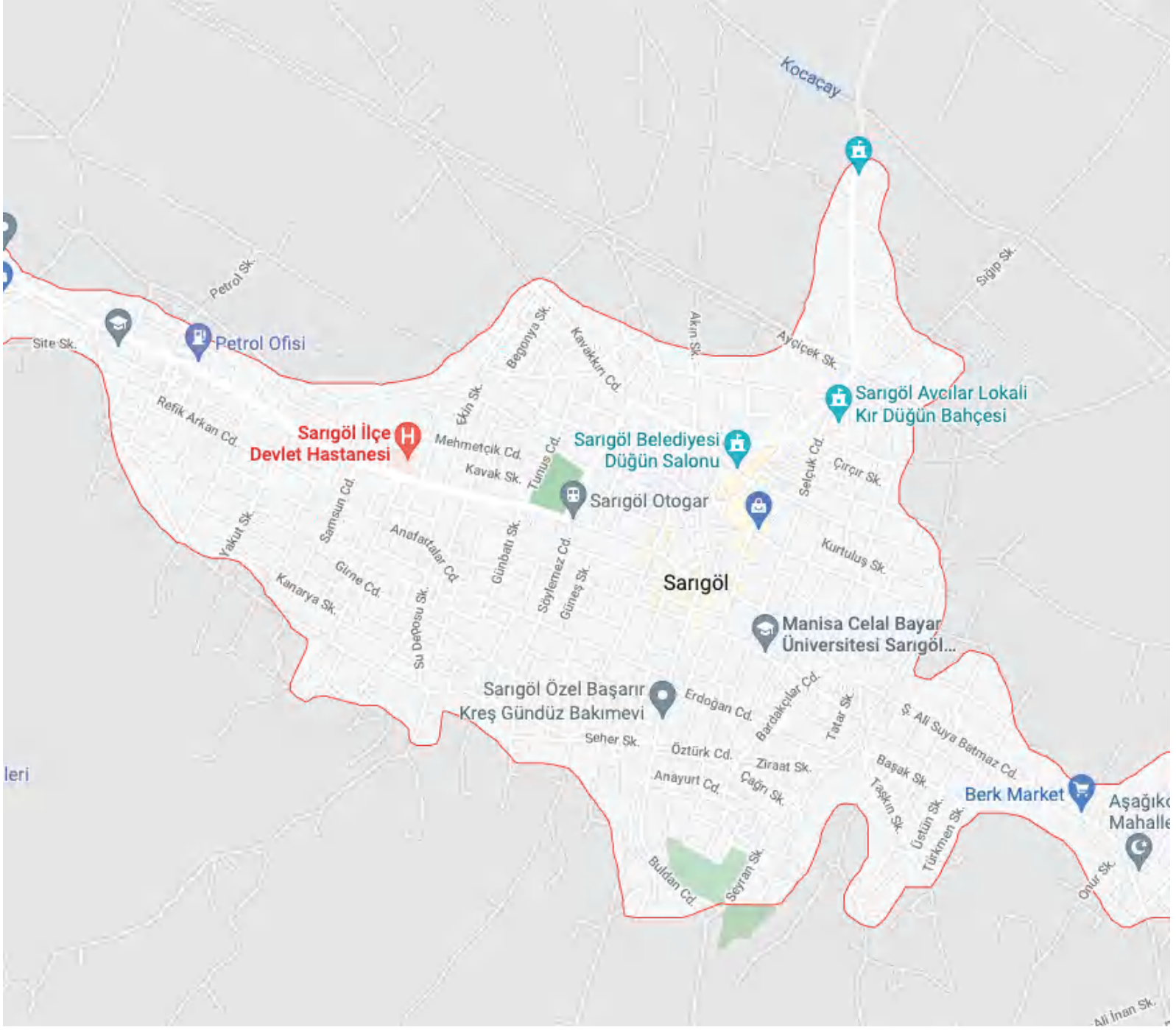

SARIGÖL

*Sarıgöl ilçemizde herhangi bir türbe ve hazire bulunmamaktadır.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

GEÇMİŞTEN GELECEĞE
MANEVİ DEĞERLERİMİZ:
TÜRBELERİMİZ

SARUFİLLİ

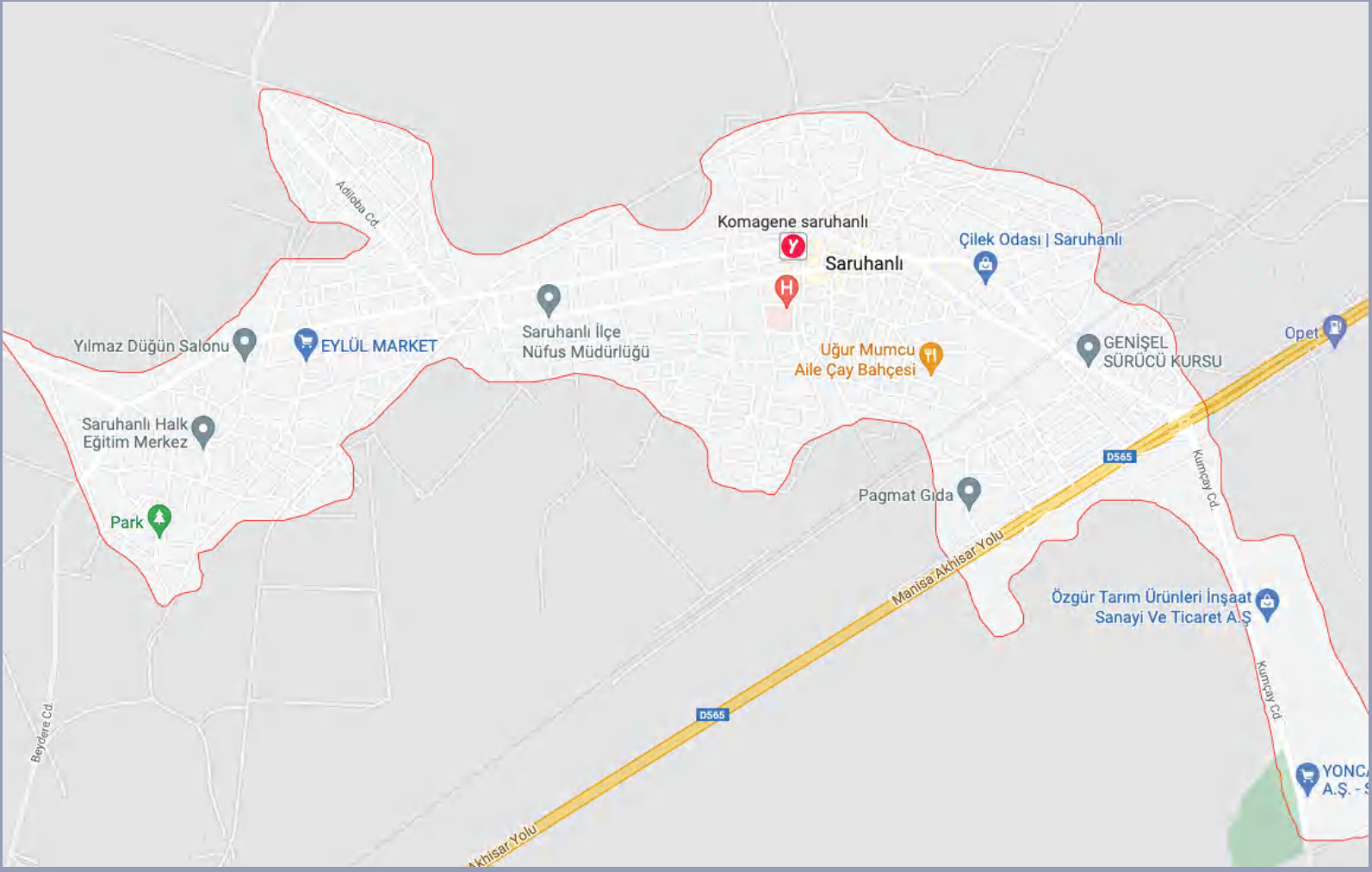

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

SARUHANLI İLÇESİ

SIRA	TÜRBE ADI	İL	İLÇE
1	SALİH DEDE	45	SARUHANLI
2	ARAP DEDE	45	SARUHANLI
3	ÜZEYİR DEDE	45	SARUHANLI

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

1 - ARAP DEDE TÜRBESİ

Cilt hastalıklarının iyileşmesi, çocuklarda yürüme, konuşma problemlerinde iyileşme ve çocuğu olmayanlara da şifa için gidildiği söyleniyor.

22 Mart Nevruz ve Hıdırellez baharın gelişi kutlamaları için 150-200 adet hayvan kesilip hayır yapılmak için dağıtılıyor.

2 - ÜZEYİR DEDE TÜRBESİ

Saruhanlı'nın manevi büyüklerinden kabul edilen Üzeyir Dede Türbesi'nin engelli çocuklara şifaya vesile olduğuna inanılır.

Üzeyir Dede Türbesi hakkında günümüze yeterli sağlıklı bilgiye ulaşmamıştır. Buna rağmen bölge halkı tarafından saygı ile sıkça ziyaret edilmektedir.

Üzeyir Dede Türbesi etrafında lokma dağıtımı ve hayır yemekleri düzenlenmektedir.

3 - SALİH DEDE TÜRBESİ

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

TÜRBE ZİYARETİ VE ADABI

Türbelerin, yatırların ve mezarlıkların ziyaret edilmesi, bu vesileyle ölümün hatırlanması ve orada yatanlardan ibret alınması Dinimizin tavsiye ettiği hususlardandır.

Kabir ziyaretinde bulunan kişi, ahireti hatırlamalı, dünyanın geçici olduğunu ve bir gün kendisinin de öleceğini düşünmelidir.

Hz. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz, geceleri Baki' kabristanına gelir ve;

"es-Selâmu aleyküm yâ ehl'el kubûr. Ve innâ inşâallah-ü biküm lâhikûn..."

"Ey Mü'minler yurdunun sakinleri, sizlere selam olsun. İnşallah biz de bir gün sizlere katılacağız.

'Bizler ve sizler için Allah'tan afiyet dilerim, Allah'ım; 'Baki' Kabristanı'nda bulunanları bağışla..." diye dua ederlerdi. (Müslim, Cenâiz:102)

Türbe ve kabir ziyaretinde bulunan kişinin ölü için dua etmesi ve Kur'an okuyarak sevabını orada bulunanların ruhlarına bağışlaması uygun olur.

Ancak, kabir ve türbe ziyaretlerinde İslam'ın özüne ve tevhid anlayışına ters düşen, itikâdî bakımdan da zararlı olan tutum ve davranışlardan uzak durmak gerekir.

Şöyle ki; Türbenin ve kabrin başında yüksek sesle ağlayıp gürültü yapmak,

Türbenin ve kabrin parmaklık ve taşlarını öpmek, onlara sarılıp ağlamak İslam dini ile bağdaşmaz. Türbelerde yatan kişileri beşer üstü varlıklar olarak görmek; bu zatların duaları kabul ettiğine, ilâhi kudretlerinin olduğuna inanmak doğru olmadığı gibi, bir kısım ihtiyaç ve dilekleri onlara arz etmek İslam'la bağdaşmaz. Türbelerde yatan kişilerden medet ummak, bu ziyaretleri dinî bir vecibe gibi telakki etmek; bez bağlamak, mum yakmak, kurban kesmek, şeker... vb. yiyecek maddeleri dağıtarak onlardan yardım dilemek gibi... davranışlarda bulunmak da, Tevhid Dini olan İslam'la bağdaşmaz.

EVLİYA KABRİNİ ZİYARET EDERKEN NELERE DİKKAT EDİLMELİDİR?

Seyyid Abdülhakim-i Arvasi hazretleri buyuruyor ki: Büyük bir zatın kabrini ziyaret eden kimse, ona rabıta ederse, yani dünya işlerini hiç düşünmeyip, kalbine hiçbir şey getirmeyip, o zatın ruhunu, his organları ile anlaşılamayan bir nur farz ederek, bunu kalbinde bulundurursa, o ruhtan, kendi kalbine bir şeyler akmaya başlar. Çünkü, Evliyanın ruhları, feyzlerin kaynağıdır. Kaynağı kalbine koyan, bunun feyzine, nimetine, bilinmeyen ihsanlarına elbette kavuşur. Ruhu kuvvetlenir, olgunlaşır.

Kabir yanına gelince, önce selam verilir. Kabrin sağ yanına, yani kible tarafına, ayak ucuna yakın durur. Tanıdığı gibi, şeklini, suretini hatırına getirir. Euzü ve besmele ile bir Fatiha ve 11 İhlas okur. Sevabını, Resulullah efendimizin, bütün Peygamberlerin, Eshab-ı kiramın ve Evliya-i izamın ruhlarına ve bu zatın ruhuna hediye eder. Onun ruhunu, gönlünde bulundurur. Kalbinde bir şey hasil oluncaya kadar durur. Gelen kimse almasını bilir ise, o zat da, vermeye ehil, olgun bir Veli ise ve şartları gözeterek beklerse, elbette bir şey ele geçer.

Bu şartlar, o zatın kendisini tanıdığına, selamını işitip cevap verdiğiğine, ruhunun, kâmil, olgun olduğuna, ruhunun bir zamana ve yere bağlı olmadığına, nerede hatırlarsa, orada imiş gibi feyz vereceğine, Allahü teâlânın, feyzini, ruhun gıdasını, onun ruhu ile gönderdiğine inanmaktır.

Üzüm isteyen, bağa gidip asmadan koparır. Erik ağacına gitmez. Su isteyen, kaynağa, pınara, çeşmeye gider. Ağaca, sobaya gitmez. Buğday isteyen, tarlasını sürer, eker, biçer. Çocuk isteyen, evlenir. İlaç isteyen bir hasta, doktora ve eczaneye gider. Bakkala, avukata gitmez. Kalbin gıdasını, ruhun temizliğini isteyen de, Evliyanın kalbine, ruhuna başvurur. Allahü teâlâ, bu nimetlerini, Evliyanın kalbinden göndermektedir. Her şeyi yaratan, gönderen, yalnız Allahü teâlâdır. Fakat, her şeyi belli bir sebeple göndermek, Onun âdetidir. Onun nimetine kavuşmak isteyen, Onun âdetine uyması, sebebi arayıp, bulup, öğrenip, Onun sebebine yapışması lazımdır. Sebepleri aramamak ve öğrenmek istememek, Allahü teâlânın âdetini bozmak olur.

Bir kabirden feyiz almak için, o zata karşı, diri imiş gibi, edep ve saygı göstermek gerekir. Maneviyat Büyüklerimiz *"edeple gelen lütupla gider"* derler.

TÜRBE ZİYARET ADABI

ZİYARETTE YAPILMASI GEREKENLER

Kabirde Selam Verilmesi
Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz, geceleri Baki' kabristanına gelir ve şöyle selamlamada bulunurlardı;

"es-Selâmü aleyküm yâ ehl'el kubûr. Ve innâ inşâallahü biküm lâhikûn."

"Ey Mü'minler yurdunun sakinleri, sizlere selam olsun. İnşallah biz de bir gün sizlere katılacağız."

- ✔ Ölümün hatırlanması, orada yatanlardan ibret alınması,
- ✔ Ahiretin hatırlanması, dünyanın geçici olduğunun ve bir gün kendisinin de öleceğinin düşünülmesi,
- ✔ Ölü için dua edilmesi ve Kur'an okuyarak sevabını orada bulunanların ve tüm geçmişlerin ruhlarına bağışlanması.

Dinimize Tavsiye Edilen Hususlardandır.

ZİYARETTE KAÇINILMASI GEREKENLER

- ✘ Yüksek sesle ağlayıp gürültü yapmak,
- ✘ Parmaklık ve taşlarını öpmek, onlara sarılıp ağlamak,
- ✘ Ölenlerde ilahi kudretlerinin olduğuna inanmak,
- ✘ Bez bağlamak, mum yakmak, kurban kesmek,
- ✘ Ölenlerin duaları kabul ettiğine inanmak,
- ✘ Yiyecek maddeleri dağıtarak onlardan yardım dilemek,
- ✘ Taş ve para yapıştırmak,
- ✘ Türbe ve yatırların etrafında dönmek, emekleyerek girmek,
- ✘ Türbelerin içinde yatmak,
- ✘ Ölen kişilerden medet ummak.

İnanç ve iman açısından tehlikeli bir davranış olup, Yüce dinimiz İslam ile bağdaşmaz.

MANİSA İL MÜFTÜLÜĞÜ

Manisa'daki bütün türbelerde kullanılması planlanan, Manisa İl Müftülüğümüz tarafından Diyanet İşleri Din İşleri Yüksek Kurulu kararına göre hazırlanan Türbe Ziyareti ve Adabı Levhası

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

İ
D
N
E
L
E
S

SELENDİ İLÇESİ

SIRA	TÜRBE ADI	İL	İLÇE
1	MOLLA ÖMER TÜRBESİ	45	SELENDİ
2	ZEYNEL ABİDİN TÜRBESİ	45	SELENDİ
3	NURULLAH EFENDİ	45	SELENDİ

1 - MOLLA ÖMER TÜRBESİ

Ömer Dede diye bilinen zatın türbesi şimdi ki ilçe mezarlığının zirvesindedir. Kendisinin buraya gelerek iyiliklerde bulunmuş çok değerli bir alim olarak bilinir ve ona saygı duyulur.

Bir çok aile batıl inanç olarak türbeye giderek bez parçası çaput bağlar ve dileklerinin gerçekleşmesi için duada bulunur.

2 - ZEYNEL ABİDİN TÜRBESİ

Buraya gelenlere kana kana su bulup içirdiği için bu dedenin adına kandırmış dede de denilmektedir. Kandırmış dedenin bugün Yağcı Köyü sakinlerinde torunları yaşamaktadır.

3- NURULLAH EFENDİ TÜRBESİ

Selendi'nin Kazıklı Köyü sınırları içinde yer alan Nurullah Efendi Mezarlığı bulunmaktadır. Bu mezarda bulunduğu söylenen Nurullah Efendi namıyla anılan bir Allah dostunun yattığı bilinmekte olup Manisa'nın ilçeleri Selendi, Kula, Demirci, Kütahya'nın birçok ilçesi, Uşak ve civarından birçok çocuk sahibi olamayan aileler bu mezarlıkta bulunan Nurullah Efendi Yatırına gelerek dilekte ve adakta bulunurlar. Dileklerinin gerçekleştiğine inanan insanlar özellikle cumartesi günleri buraya gelerek adak kurbanlarını keserler ve halka dağıtırlar. Buraya bağlanıp çocuk dileğinde bulunan insanlar çocukları erkek olursa Nurullah, kız olursa Fadime ismini koyarlar. Selendi ve civarında bu isimlerin çokluğunun sebebi budur. Nurullah Efendi diye bilinen Allah dostunun eşinin adının da Fadime olduğu bilinmektedir.

Bu türbenin tarihi hakkında yazılı kaynaklarda detaylı bilgi bulunmamakla birlikte yöre halkının yaşlıları burada çok eski tarihlere dayalı bir yerleşim yerinin olduğunu söylemektedirler.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

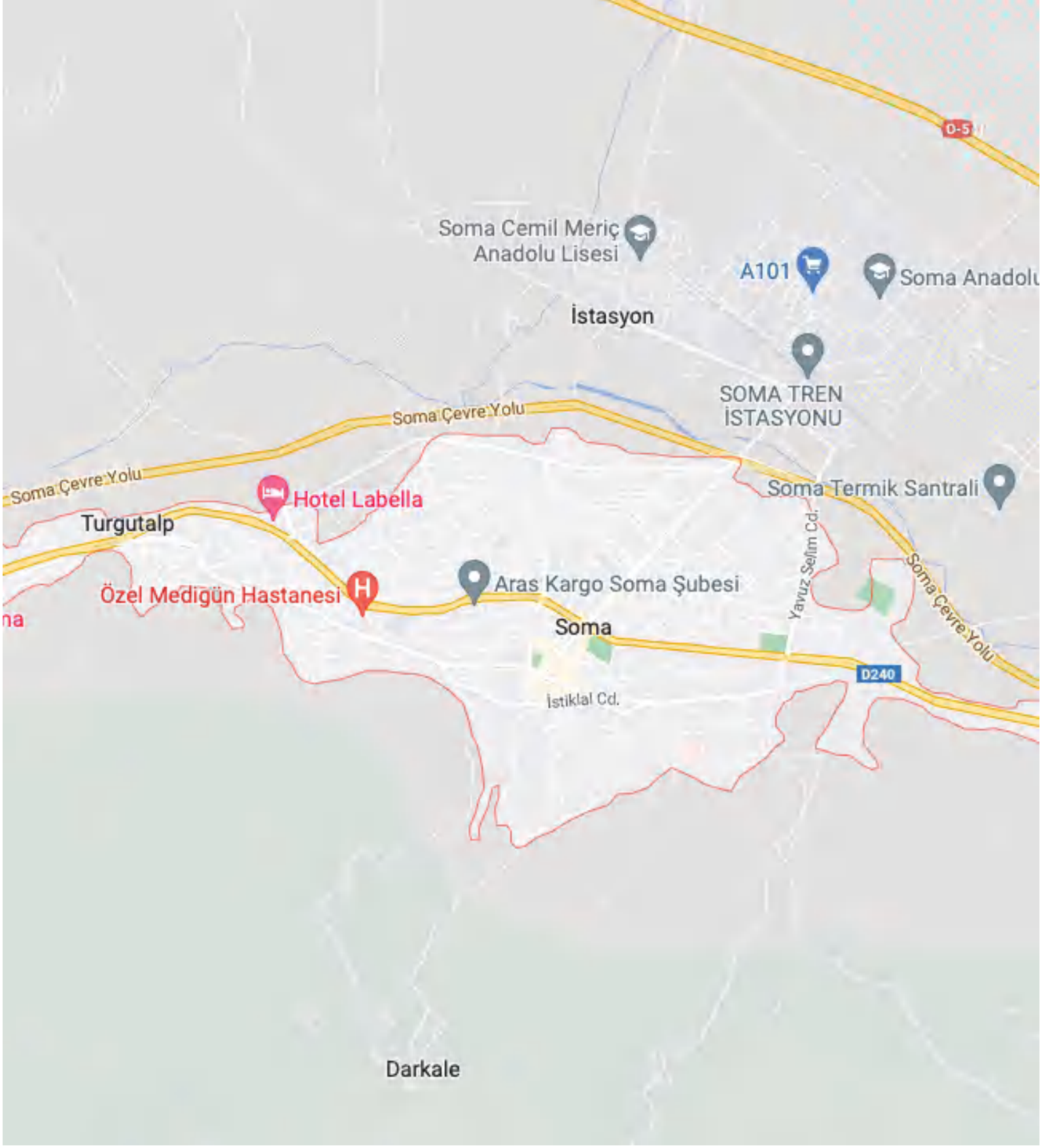

SOMA

*Soma ilçemizde herhangi bir türbe ve hazire bulunmamaktadır.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

GEÇMİŞTEN GELECEĞE
MANEVİ DEĞERLERİMİZ:
TÜRBELERİMİZ

TURGUTLU

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

TURGUTLU İLÇESİ

SIRA	TÜRBE ADI	İL	İLÇE
1	HAMZA BABA	45	TURGUTLU
2	KARACA AHMET	45	TURGUTLU
3	DAVULLU DEDE	45	TURGUTLU
4	BEŞ DEDELER	45	TURGUTLU
5	HACI ZEYNEL D.	45	TURGUTLU
6	HÜSEYİN HAKKI B.	45	TURGUTLU
7	BUÇUKZADE	45	TURGUTLU
8	AHMET RÜŞTİ. E.	45	TURGUTLU
9	ŞAPÇI M.ALİ E.	45	TURGUTLU
10	ŞEYH NURİ BABA	45	TURGUTLU
11	LÜTFİ EFENDİ	45	TURGUTLU
12	ARİF EREN BABA	45	TURGUTLU
13	KOKU DEDE	45	TURGUTLU
14	BEKÇİ DEDE	45	TURGUTLU
15	SOMUNCU BABA	45	TURGUTLU
16	KANDİREN DEDE	45	TURGUTLU

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

1 - HACI ZEYNEL DEDE TÜRBESİ

Hacı Zeynel Dede'nin Horasan'dan Anadolu'ya gelen evlialardandır bir Kadiri Şeyhidir. Turgutlu'nun manevi kurucusu sayılmaktadır.

2 - KANDİREN DEDE TÜRBESİ

Horosan Erenlerinden olduğu söylenen Kadiren Dede hakkında detaylı bir bilgi bulunmamaktadır. Türbe 2006 yılında Turgutlu belediyesi ve Irlamaz köyü halkı tarafından restore edilmiş ve çevre düzenlemesi ile de güzel bir görünüm elde edilmiştir.

DAVULLU DEDE

Kimliği hakkında hiçbir bilgi bulunmayan ancak şehrin kuruluşu sırasında Turgutlu'ya yerleşen Davullu Dede fidanlıkta itfaiyenin karşısında Karacağağaç Caddesi üzerindeki kabrinde yatmaktadır.

BEŞ DEDELER

Anadolu'nun Türkleşmesi sırasında Turgutlu'nun Selvili Tepeler Mevkiğinde şehit düştükleri rivayet edilmektedir.

HÜSEYİN HAKKI EFENDİ

Altay Mah. Dumlupınar Sok. 39 numaralı eskiden Uşaaki Dergâhı olan evin zemin katında yol kenarında bulunan kabirde yatmaktadır.

BUÇUKZADE MEHMET ALİ EFENDİ

19. Y.Y da Turgutlu'da yaşamış Rufai Şeyhlerindendir. Babası kendisini severken "Küçükzadem" dermiş. Halk ise bu sözü "Buçukzade" diye değiştirmiş ve daha sonrada sülalenin lakabı olarak kalmış.

ŞAPÇI MEHMET ALİ EFENDİ

Rufai Şeyhidir. Marangoz olarak geçimini sağlar bıçak, kürek, vb. sapı yaptığı için "şapçı" olarak tanınırdı.

ŞEYH NURİ BABA

1893 yılında İşkip te doğdu 17 yaşında Halveti Postuna oturdu 1926 yılında Turgutlu'ya yerleşti. İnşaat ustalığı ve çiftçilik yaptı. Rüştüye mezundur. büyük keşif ve keramet sahibi idi. 17 Mart 1956 tarihinde hakka yürüdü.

ARİF EREN BABA

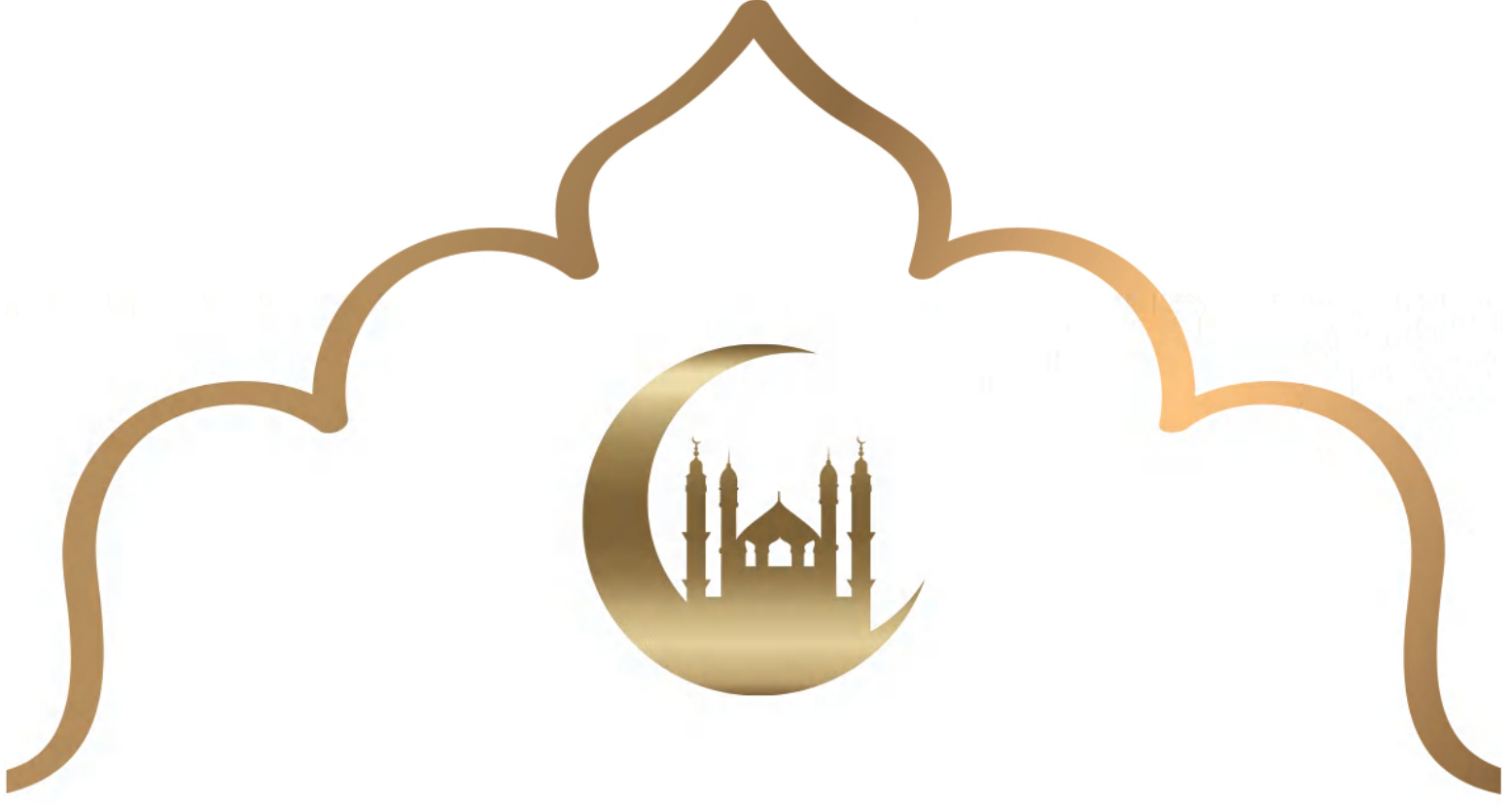
Uşşaki Şeyhidir. 1903-1920 yılları arasında donanmada çalıştı Çanakkale savaşı sırasında Yüzbaşı rütbesi ile Seddülbahir Işıldak komutanı idi. 1946 yılında Turgutluya yerleşti kendisinin Meram Bağı dediğin yerde irşad ile meşgul oldu 1967 yılında hakka yürüdü.

KOKU DEDE

1899 da Turgutlu da doğdu Rufai dervişi olup çevresinde çok sevilen bir zattı. Cebinde devamlı esans taşır ve gördüğü herkese ikram ederdi bu nedenle "Koku Dede" diye anılırdı.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE
MANEVİ DEĞERLERİMİZ:
TÜRBELERİMİZ

4.BÖLÜM :
YURDUMUZU
AYDINLATAN
MANEVİYAT
BÜYÜKLERİMİZ

İl sıralamalarımız alfabetik sıraya göre düzenlenmiştir.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

ADİYAMAN

SAFVÂN B. MUATTAL TÜRBESİ

Hicretin 5. (627) yılından önce müslüman oldu. Hendek Gazvesi'ne ve daha sonraki gazvelere katıldı. Uykusu çok ağır olduğu, ancak kendiliğinden uyanabildiği için Resûl-i Ekrem onu ordunun artçısı olarak görevlendirir, o da unutulmuş eşyayı toplayıp sahiplerine verirdi. Safvân'ın katıldığı ilk gazvenin İfk Hadisesi'nin cereyan ettiği Benî Mustalik (Müreyssî) Gazvesi olduğu kaydedilir.

Safvân'ın eşi nâfile namaz kılıp oruç tuttuğu için kocasının kendisini dövdüğünü, ayrıca kocasının sabah namazını güneş doğduktan sonra kıldığını belirterek Hz. Peygamber'e şikâyetinde bulunmuş, Safvân da karısının namazda bir sûre yerine iki sûre okuduğunu, çok oruç tuttuğunu, bu yüzden kendisinin zor durumda kaldığını, sabah namazını vaktinde kılamayışının soyca müptelâ oldukları ağır uykudan kaynaklandığını ileri sürmüştü, Resûl-i Ekrem de ona namazı uyandırdığı zaman kılmasını söylemiş, eşine de namazında ve orucunda daha ölçülü olmasını tavsiye etmiştir.

(Müsned, III, 80; Ebû Dâvûd, "Şıyâm", 74).

AKSARAY

ŞEYH HAMİD-İ VELİ AKSARAY-İ - SOMUNCU BABA - TÜRBESİ

Asıl adının Abdullah olduğu anlaşılan Şeyh Hamîdüddin kaynakların pek çoğunda Kayserili diye gösterilir. Atalarının Türkistan'dan geldiği rivayet edilen Hamîdüddin Aksarâyî, ilk tasavvufî eğitimini babası Şeyh Şemseddin Mûsâ'nın yanında aldıktan sonra Dimaşk'a giderek zâhirî ilimleri öğrenir. Onun Dimaşk'ta Bâyezîdiyye Hankahtında uzun yıllar bir şeyhe hizmet ettiği, Bâyezîd-i Bistâmî'nin ruhaniyetiyle terbiye edildiği ve Üveysî olduğu kaydedilir. Diğer taraftan, asıl şeyhinin Safeviyye tarikatının pîri Safiyyüddin Erdebîlî'nin torunu Alâeddin Erdebîlî (ö. 1429) olduğu vurgulanmaktadır.

Bu kaynaklarda, Hamîdüddin'in Dimaşk'ta iken aradığı iç huzuru bir türlü bulamayıp mürşid aramak için yola çıktığı, Tebriz yakınlarındaki Hoy şehrinde yaşayan Şeyh Alâeddin Erdebîlî'nin yanına gittiği, zikir meclisine katıldığı ve ona intisap edip tasavvuf yolunda büyük ilerlemeler kaydettiği belirtilmektedir.

Türk tasavvuf tarihinde Safevî-Erdebîlî geleneğini Anadolu'ya taşıyan bir mutasavvıf olarak önemli bir yere sahip bulunan Somuncu Baba'nın benimsemiş olduğu tasavvuf düşüncesinde melâmetî anlayış ön plana çıkar. Onun en önemli halifesi ve kendisinden sonra fikirlerinin Anadolu coğrafyasına yayılmasını sağlayan şahsiyet Akşemseddin ve Bıçakçı Ömer Dede gibi iki farklı meşrebe ve karaktere sahip şahsiyeti yetiştiren, II. Murad devri Anadolu sülûflüğüne damgasını vurmuş Hacı Bayrâm-ı Velî'dir.

Hacı Bayrâm-ı Velî, Bursa'da iken tanıştığı Somuncu Baba'ya intisap ederek tasavvuf yoluna girmiş, onunla birlikte Adana'ya, Dimaşk'a, Mekke'ye ve nihayet Aksaray'a gitmiş, bir süre sonra şeyhinin izniyle yaklaşık 1403-1405 yıllarında Ankara'ya yerleşmiş, vefatında yanında bulunmuştur. Somuncu Baba'nın diğer müridleri arasında Şeyh Şücâüddin Karamânî (Edirne'de vefât etti ve bu şehirde Debbağlar Mahallesi'ndeki mescidi ve dergâhının bulunduğu yerde defnedildi), Şeyh Muzaffer Lârendevî ve Molla Fenârî'nin isimleri sayılmaktadır.

Ayrıca daha sonraki dönemde Hacı Bayrâm-ı Velî'ye intisap eden Kızılca Bedreddin'in de başlangıçta Acem diyarından Anadolu'ya birlikte geldiği Somuncu Baba'ya bağlı olduğu rivayet edilir.

Türkiye'de Bursa - Malatya - Ankara - Kütahya gibi çeşitli illerimizde de derin izlerine rastlanabilen bir maneviyat büyüğümüzdür.

BURSA

EMİR SULTAN TÜRBESİ

Buhara'da doğdu. Asıl adı Şemseddin Muhammed'dir. Seyyid olduğu için "Emîr", çömlekçilik yaparak geçimini sağladığı için "Külâl" unvanları verilen ve Emîr Külâl diye tanınan babası Seyyid Ali Buhara'nın tanınmış mutasavvıflarındandır. On yedi on sekiz yaşlarında iken babası vefat eden Şemseddin Muhammed, muhtemelen bir süre çömlekçilik yaptıktan sonra Seyyid Usûl, Seyyid Nâsır, Seyyid Nî'metullah, Ali Dede, Baba Zâkir gibi mutasavvıflarla hacca gitmek üzere Buhara'dan ayrıldı. Birkaç yıl Medine'de kaldıktan sonra Bağdat'a uğrayarak tezkire müellifi Âşık Çelebi'nin cediti Seyyid Muhammed en-Nattâ'nın misafiri oldu. Ardından onunla birlikte Anadolu'ya geçti. Karaman, Niğde, Hamîd-ili, Kütahya ve İnegöl yoluyla Bursa'ya gitti. Kafileye yol boyunca kandil şeklindeki bir nurun rehberlik ettiği, bu nurun söndüğü yere defnedileceğinin kendisine bildirildiği rivayet edilir. Bursa'ya Yıldırım Bayezid zamanında geldiği biliniyorsa da tarihi kesin olarak belli değildir.

II. Murad tarafından 1422'de yapılan İstanbul kuşatmasına Emîr Sultan da katıldı. Bu kuşatmanın tarihini yazan Bizans tarihçisi Ioannec Kananoc, Emîr Sultan'ın 500 kadar dervişleriyle birlikte büyük bir debdebeyle padişahın ordugâhına geldiğini, hücum vakti olarak tayin

ettiği 24 Ağustos Pazartesi günü öğleden bir saat sonra dervişlerinin başında at üstünde kılıç ve kalkaniyle surlara yaklaşıp kılıcını çekerek üç kere salladıktan sonra hücumu geçtiğini, bu işaret üzerine Türk ordusunun taarruza kalktığını anlatır.

Emîr Sultan'ın vefat tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Bu konuda 831, 832, 833 ve 837 yılları verilmekteyse de en kuvvetli ihtimal 833 (1429) tarihidir. Bursalı Ahmed Paşa'ya ait olduğu söylenen. "İntikâl-i Emîr Sultân'a / Oldu târîh intikâl-i Emîr" beytindeki "intikâl-i Emîr" terkibi 833 (1429) yılını vermektedir. Ancak bu beyit Ahmed Paşa'ya ait ise Emîr Sultan'ın vefatından oldukça sonra yazılmış olacağından 833 yılının kesin olarak Emîr Sultan'ın vefat tarihini gösterdiği söylenemez. Emîr Sultan'ın vefat tarihi hakkında bilgi vermeyen eski kaynaklar onun Bursa'da çıkan bir veba salgınında öldüğünü kaydetmekle yetinirler. Cenaze namazı o sırada Bursa'da bulunan Hacı Bayrâm-ı Velî tarafından kıldırılan Emîr Sultan bugün türbesinin bulunduğu yere defnedildi.

OSMAN GAZİ TÜRBESİ

Osmanlı Devleti'nin kurucusu olan Osman Gazi 1258-1324 yılları arasında yaşamıştır. Osman Gazi Bursa kuşatması sırasında, vasiyeti üzerine Bursa'nın fethinden sonra "Gümüşlü Kümbet" olarak bilinen Sainte Elie adlı Bizans Manastırı'nın şapeli üzerine inşa edilen türbeye gömülmüştür. 1801 yılında yangınla 1855 depremi ile de tamamen yıkılan türbe Sultan Abdülaziz tarafından eski yapısına sadık kalınarak 1863 yılında bugünkü haline getirilmiş ve ziyaretçilerin istifadesine sunulmuştur.

Türbenin ortasında bulunan sedef kakmalı ahşap sanduka Osmangazi'ye aittir, sandukanın etrafı sedef kakmalı korkuluklarla çevrilmiştir. Abdülaziz'in Bursa'yı ziyareti sırasında yapılmış kadife üzerine gümüş ve sim ile işlenmiş, Osman Gazi'nin şahsiyeti doğumu ve saltanat senesi ile ölümü gibi tarihleri gösteren örtü sandukanın üzerine örtülmüştür. Türbenin içinde Osman Gazi'nin oğlu Alaaddin bey, Orhan Gazi'nin eşi Aspurça Hatun ile on iki yakınının sandukaları bulunmaktadır.

ORHAN GAZİ TÜRBESİ

Osman Gazi'nin oğlu ve Osmanlı Devleti'nin ikinci padişahı olan Sultan Orhan 1281-1362 yılları arasında yaşamıştır. Yaşadığı dönemde Bursa ve çevresini Bizanslılar'dan almış devlet teşkilatlarını oluşturmuş ve il Osmanlı parasını bastırmıştır.

Orhan Gazi Türbesi Hisar Sempti'ndeki Tophane Parki'nda Bursa'nın fethinden önce şehrin metropolit manastırı olarak kullanılan Sainte Elie Manastırı'nın bir bölümü üzerine inşa edilmiştir. Osman Gazi Türbesi'nin tam karşısında bulunan türbe Sainte Elie Manastırı'nın zemin mozaikleri üzerine inşa edilmiştir.

Kare planlı olarak yapılan türbenin her cephesinde üçer pencere bulunmaktadır. İç duvarları beyaz badanalı olup pencerelerin üzerinde alınlık şeklinde sade süslemeler bulunmaktadır.

Ortada kubbenin altında bulunan sanduka Orhan Gazi'ye aittir. Sanduka'nın etrafı piriç bir korkuluklarla çevrilmiştir. Sandukanın üstüne kadife kumaş üzerine gümüş sim ile işlenmiş Hz. Muhammed'e ait hadisin yazılı olduğu örtü bulunmaktadır. Türbenin içinde Orhan Gazi'nin hanımı Nilüfer Hatun, çocukları ve yakınlarının sandukaları bulunmaktadır.

ÇORUM

SUHEYB B. SİNÂN (R.A.) TÜRBESİ

Hicretten otuz yıl kadar önce Irak'ın Musul şehri yakınlarında Fırat (veya Dicle) nehri kıyısındaki bir köyde doğdu. Babası Rebîa kabilesinin kollarından Benî Nemir b. Kâsıt'a mensup bir Arap'tır.

Resûl-i Ekrem ile henüz peygamber olmadan önce arkadaşlık kuran Suheyb zaman zaman onunla sohbet ederdi. Gizli davet sürecinde İslâm'dan haberdar olunca Dârülerkam'a giderek İslâmiyet'i kabul etti. O sırada müslümanların sayısı otuz kişinin biraz üzerindeydi. Müslüman olduğunu açıktan söyleyen ilk yedi kişi arasında yer aldığı ve Mekke'de kendisini koruyacak kabilesi ve nüfuzlu çevresi bulunmadığı için müşriklerin saldırılarına mâruz kaldı. Mekke'de çileli bir hayat yaşamasına rağmen Suheyb en son hicret edenlerden biri oldu.

Kaynaklarda, Resûl-i Ekrem'in hicret için yola çıkmadan önce Hz. Ebû Bekir'e yanlarına Suheyb'i de almasını söylediği, ancak yolculuk aceleye geldiği için bunun mümkün olmadığı, durumu sabahleyin öğrenen Suheyb'in yol hazırlığını tamamlayarak Hz. Ali ile birlikte yola çıktığı ve Resûlullah'la Kubâ'da buluştuğu belirtilmektedir (Ebû Nuaym, I, 152).

Hz. Ömer onun sözüne değer verir, kendisine güvenirdi. Saldırıya uğrayıp yaralandığı ve üzüntüsünden dolayı yüksek sesle ağladığı sırada kendisini Suheyb teskin etmişti. Hz. Ömer, vefat etmeden önce devlet işlerini yürütmek ve mescitte namaz kıldırmak için onu vekil bıraktı; vefat edince cenaze namazını Suheyb kıldırdı. Üç gün süren halife seçimi ve yeni halifeye biat sürecinde mescitte imamlık görevini ifa etti. Hz. Osman devrinde ortaya çıkan ve Hz. Ali döneminde devam eden fitne olaylarında tarafsız kalmaya ve yatıştırıcı bir rol üstlenmeye çalıştı.

Suheyb, Şevval 38'de (Mart 659) Medine'de vefat etti. Geç dönemde kaleme alınan bazı eserlerle günümüzde yazılan bazı kitaplarda Suheyb'in 49 (669) yılında gerçekleşen İstanbul seferine katıldığı, dönüşte Çorum'a uğradığı, burada hastalanarak vefat ettiği, Çorum yakınında Hıdırlık diye bilinen yere defnedildiği, bugün burada camii ve ziyaret edilen türbesinin bulunduğu belirtilse de Medine'de öldüğünün kesin olarak bilinmesi ziyaret edilen bu yerin bir makam olabileceğini değerlendirilmektedir.

UBEYD-İ GAZİ (R.A.) TÜRBESİ

Hakkında fazla bir bilgiye ulaşılamamıştır. Sadece aslen Yemenli olduğu ve Hicret'in 40. Yılında İstanbul'un fethi için giden İslam ordusu içerisinde yer alırken Çorum civarında bir çarpışma esnasında şehit olmuştur.

KEREB-İ GAZİ TÜRBESİ (AMR BİN MADİKERİB (R.A.))

Pehlivan, şair ve hatip olarak tanınmıştır. Hz. Peygamberimizin (sav) huzurunda Hz. Ali'nin de bulunduğu bir ortamda Müslüman olmuştur. Kadisiye Savaşında İranlılara karşı gösterdiği büyük mücadelesi İslam Tarihlerinde ayrıntılı bir şekilde anlatılmaktadır. Hicretin 40. Yılında İstanbul'un fethi için İslam ordusu ile birlikte Çorum civarında şehit düşmüştür. Yiğitliği ve kahramanlığı onun halk arasında efsane olmasına yol açmıştır.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

DİYARBAKIR

HZ. ELYESA (A.S.) TÜRBESİ

Hız. Elyesa (a.s.) İÖ 896 yılında doğmuş. 75 yıl yaşamış ve 45 yıl peygamberlik yapmıştır. Asıl adı Elyesa Bin Uhtub Bin Acuz'dur. Hız. Elyesa'nın İlyas Peygamber'in İsrailoğulları üzerine halifesi olduğu ve daha sonra da kendisine peygamberlik verildiği ifade edilmektedir. Hız. Musa(a.s.) ve Hız. Harun (a.s.)'in eşyalarını barındıran Ahid sandığının son muhafızında Hız. Elyesa olduğu belirtilir. Hız. Elyesa (a.s.) İÖ 821 de Eğil de vefat etmiş ve burada eski Tekke köyüne defnedilmiştir. Çok eski bir caminin bitişiğinde bulunan ve iki kemer üzerine oturtulmuş bir türbedir. Mezarının uzunluğu 6 metre civarındadır. Bu ziyaret yerinin, tanıtım yazısında şu ifadeler yer alır; *"Bu kabir, Elyesa (a.s.)'nın dir. İlyas (a.s.) kendisinden sonra İsrailoğullarına halife bırakmıştır. Elyesa Ehtub'un oğludur. Elyesa (a.s.), İlyas (a.s.)'ın amcası oğludur. takriben MÖ 1200 senesinde yaşamıştır. 850 seneden beri burada yaşayan ilim adamları tarafından Elyesa (a.s.) olarak bilinir. Kufi yazı ve muhtelif taşlardaki Arapça yazılarda görüldüğü gibi, kabir Elyesa (a.s.)'ın kabridir."* Ayrıca Elyesa (a.s.)'ın mezarının Filistin'de bulunan Samiriyye'de olduğunu ileri süren araştırmacılar olduğu gibi, Şanlıurfa'nın Eyyub Nebi Köyü'nde Elyesa (a.s.)'ın metfun olduğuna inanılan bir türbe de bulunmaktadır. Tekke köyündeki kabri, Baraj yapılmasından dolayı sular altında kalma riski nedeniyle Diyanet işleri ve vakıflar genel müdürlüğü iş birliği ile 14-17 Eylül 1995 tarihleri

arasında gerçekleştirilmiştir. Nakil için 9 kişiden oluşan bir heyet oluşturulmuş. Bu heyette Eğil Kaymakamı Selim Çapar, Müftü Ekrem Abbasioğlu, Müftülük memuru Burhanettin İncedursun, Eski Medrese hocası Ömer Kalkan (Seyda Molla Ömer), Eski Medrese hocası İmam Sadullah Kızılay, Kaymakamlık V.H.K.İ Mahmut Laçin ve üç işçi bulunmaktadır. Önce Elyesa (a.s.)'ın kabrinin taşınmasına başlanmış ve bu faaliyet 2 gün sürmüştür. Sonra Zülkifl (a.s.) kabrine ulaşılmıştır. Heyette bulunanlar ittifak halinde her iki cesedin ve kefenin hiçbir şekilde çürümediğini, daha dün ölmüş gibi taze olduğunu belirtmişlerdi.

1316/1898, 1321/1903, 1323/1905 tarihli Diyarbakır salnamelerinde "Nebi Elyesa'nın peygamber olduğu ve kabrinin de Eğil'de olduğu" bilgisi mevcuttur.

HZ. ZÜLKİFL (A.S.) TÜRBESİ

Zülkifl (a.s.) İÖ. 846'da doğmuştur. Babasının adı Buzi'dir. Buzi Elyesa (a.s.)'nın amcasının oğludur. Annesi Zekeriya kızı Abdiye'dir. Hız. Zülkifl(a.s.) doğduğunda Hız. Elyesa(a.s.) 50 yaşında olduğu tahmin edilmektedir. İÖ 821 de 21 yaşında peygamber olmuştur. İÖ 762 Eğil'de vefat etmiştir. 84 yıl yaşamış ve 49 yıl peygamberlik yapmıştır. Asıl adı Hazkiya, Hazkl, Hazkil veya Hazekel olduğu dile getirilmektedir. Zülkifl. Arapça Haziya'nın karşılığıdır. Haz, nasip anlamındadır. Bir başka rivayete göre de Hız. Elyesa (a.s.)'a iki kere kefil olduğu için Zülkifl ismini almıştır. Rivayete göre Allah (c.c.) İsrailoğullarına gönderdiği peygamberlerden Elyesa (a.s.)'ın eceli gelip vefatı yaklaşınca Allah (c.c.) ruhunu kabz edeceğini vahi yolu ile bildirdi ve *"Mülkünü, İsrailoğullarından geceden sabaha kadar ibadet eden, namaz kılan, gündüzleri oruç tutan, ve insanlar arasında kızmadan hüküm edecek birine ver"* buyurdu. Elyesa (a.s.) kendisine verilen emri İsrailoğullarına bildirdi. Aralarında bir genç kalkıp: *"Ben olurum"* dedi. Elyesa (a.s.); *"Bu kavmin içinde senden daha büyükleri var, sen otur."* dedi. Sonra ikinci defa aynı teklifi yaptı o genç yine "Kefil olurum" dedi. Üçüncü defa aynı teklifi tekrarlayınca cevap veren yine o genç oldu. Bunun üzerine Elyesa (a.s.) onu yerine halife bıraktı. Bu Genç Bişr idi. Bu sebeple o gence Zülkifl lakabı verildi. Hız. Zülkifl (a.s.)'ın aşağıdaki özelliklere sahip olduğu rivayet edilir; Endamlı ve alımlı, iyilikten haz duyan, nasibe boyun eğen, devamlı oruç tutan, ibadeti bedence ve kalpçe sürekli olan, asla sinirlenmeyen, adalet ile iş gören, Elyesa'nın devrettiği emaneti severek kabul eden ve neticede peygamberlikle mükafatlandırılan, sabırlı, kapanan Mescid-i Aksa'yı tekrar ibadete açan, İsrail kavminin çok kötü hallere düşeceğini görebilen, çiftçilik ile geçinen ve çok çalışan, çok sabreden gibi vasıfları bilinmektedir. Hız. Zülkifl (a.s.)'ın adı Kur'an-ı Kerim'de iki yerde geçmektedir. *"İsmail, İdris ve Zülkifl'i de (hatırla) Onların hepsi sabredenlerdendi."* (Enbiye suresi 85. ayet). *"İsmail'i, Elyesa'yı, Zülkifl'i de an. Hepsi de en hayırlı kimselerdendir."* (Sad suresi 48. ayet) Hız. Zülkifl (a.s.)'ın kabri Dicle barajı suları altında kalacağından 1995 yılında, yine Eğil'in 2 km güneydoğusundaki Nebi Haruni Asefi'nin yanına defnedilmiştir.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

Hız. Zülkifl (a.s.)'ün mezar taşında 487/1094 tarihinin yazılı olduğunu ve türbenin duvarında da bennan usta) olarak Ebu İmad'ın adının geçtiğini, türbenin üzerinde de 1091/1680 tarihli bir tamir kitabesi olduğu araştırmacılar tarafından tespit edilmiştir. Buradan hareketle türbenin 1094 tarihinde usta İmad tarafından inşa edildiği ve 1680 tarihinde Şeyh Ömer'in kızı La'l Han Hatun tarafından onarıldığını, ustanın da amele Ali olduğunu söyleyebiliriz. 1301/1883, 1308/1890, 1318/1900 tarihli Diyarbakır salnamelerinde de "Nebi Zülkifl'in peygamber olduğu ve makamının Ergani'de olduğu" yazılıdır. 487/1094 tarihli kitabe; Haza Kabru Zül'l-Kifl sallallahu aleyhi Tatavva' bihi Ebubekir İbni el- mevdud vesellem Sene seb'in ve semanin ve erbaa mietin 487 Zülkifl (a.s.)'ın zaviyesinin 1518 senesine ait bir vakfiyesi vardır. Osmanlı Tahrir defterinde 1518 tarihli ve 1530 tarihli tahrirde bağür ve ruzbegü köy mezarının Zülkifl Nebi zaviyesi için vakfedildiği yazılıdır. 1801-1802 Diyarbakır salnamesinde de birim belirtilmeden 5400'lük bir gelirinin olduğu yazılıdır.

Zülkifl (a.s.) 'a ait olan eski türbe , ilçenin 4 km dışında Hacıyan Mahallesindedir. Baraj yapılmasından dolayı sular altında kalma riski nedeniyle Diyanet İşleri ve Vakıflar Genel Müdürlüğü iş birliği ile 14-17 Eylül 1995 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Nakil için 9 kişiden oluşan bir heyet oluşturulmuş. Bu heyette Eğil Kaymakamı Selim Çapar, Müftü Ekrem Abbasioglu, Müftülük memuru Burhanettin İncedursun, Eski Medrese hocası Ömer Kalkan (Seyda Molla Ömer), Eski Medrese hocası İmam Sadullah Kızılay, Kaymakamlık V.H.K.İ Mahmut Laçin ve üç işçi bulunmaktadır. Önce Elyesa (a.s.)'ın kabrinin taşınmasına başlanmış ve bu faaliyet 2 gün sürmüştür. Sonra Zülkifl (a.s.) kabrine ulaşılmıştır. Heyette bulunanlar İttifak halinde her iki cesedin ve kefenin hiçbir şekilde çürümediğini, daha dün ölmüş gibi taze olduğunu belirtmişlerdi.

Bu taşıma hikayesini, definde bulunan Hüsametdin Akboz'dan dinleyelim;

"Zülkifl' (a.s.)'ı Dicle kenarından Seyda Molla Ömer ve 4 işçi pikapa yükledi, defin mekanında biz 35 kişi idik, iplerle zorlula indirdik, çok ağırdı tekbirlerle gömdük. Ancak Seyda Molla Ömer ve 4 kişi kolaylıkla pikapa yüklemişti. Seyda Ömer'e sordum anlattı. "Zülkifl peygamberi baştan ayağına kadar kontrol ettim, daha dün vefat etmiş gibiydi. Boyu bizim kadardı, kefeni tıgla örülmüş şekildeydi, hafif tozluysa, başına dokununca başını örten örtü açıldı, beyaz saç ve sakalı vardı." Hem Zülkifl (a.s.) hem de Elyesa (a.s.) kabirlerinin taşınma sırasında görevli bulunan Seyda Molla Ömer şunları da anlatıyor ;

"Her iki naaşı da bizzat gördüm. Naaşlar yeni ölmüş insan cesedi gibiydi. Canlı bir insan yatmış hali, uykudaki hali gibiydi. Nasıl ki yatarsınız sadece hareketsiz olursunuz. İşte aynen öyleydi. Canlı bir insan gibiydi vücut yapıları. Ellerine, beline, ayaklarına uyluklarına ellerimle dokundum. Her tarafı sağlamdı. Onlara duyduğumuz hürmetten ve mahcubiyetimden dolayı yüzlerini açıp bakamadım. Hız. Zülkifl'ün saçını gördüm, hemen kapattım. Saçı kara değildi, hepsi ak da değildi. İkisinin arasıydı. Kefenlerinde leke bile yoktu. Tertemiz bembeyazdı. Hız. Zülkifl (a.s.), Elyesa (a.s.) peygamberden daha ağırdı. Boyları bizden uzundu."

Hız. SÜLEYMAN (R.A.) TÜRBESİ

Diyarbakır'ın en önemli manevi mekanlarında biri olan Hız. Süleyman Camii, Nisanoğlu Ebul Kasım tarafından 1115-1160 yıllarında yapılmıştır. Nasıriye Camii , Hız. Süleyman Camii ve Kale Camii olmak üzere üç isimle anılır. Caminin bitişiğinde Diyarbakır'ın fethinde şehit olmuş, Süleyman İbni Halid dahil , 27 sahabe bu bölgede , 13 sahabe ise surların farklı yerlerinde şehit olmuş burada meşhedleri bulunmaktadır. Diyarbakır'ın fethi Hız. Ömer zamanında Caminin bulunduğu bölgeden başlamıştır.

Türbeye açılan güneydeki pencerenin üzerinde 1631-1633 yıllarında yazılan kitabede Halid Bin Velid'in oğlu ile 24 Sahabe'nin kubbenin altında metfun olduğu belirtilmektedir. Kitabenin metni şöyledir;

"Halid oğlu Fatih-i Amid Süleyman Hazreti Kim
yigirmidört sahabeyle olup bunda şehit Kubbenin
altında metfundur sahabe cümlesi
Bu müşerref yerde mesken kaldırlar
vekt-i medid

Murtaza Paşa Silahdara Huda ihsan edüp
Bir müzehhep perde astı üstüne anın cedid
Kıldı ihya zib ü ziynette der ü divarını
Kim okursa fatiha ruz-i ceza ola said "

Kuzey - Güney doğrultusunda dikdörtgen plan şemasında inşa edilen cami oldukça sadedir. Bazalt taş tamamen yapıya hakimdir. Cami, sahabeler türbesi, Namazgah, kare minaresi ve çeşme dizisinden oluşan bir yapı topluluğudur. Yapının minaresi de kare formlu minare olması bakımından dikkat çekicidir. Diyarbakır'ın müslümanlar tarafından fethinden günümüze kadar önemini kaybetmeyen ve halkın maneviyat aleminde değerini fazlasıyla koruyan bu sahabe türbeleri, Diyarbakır'ın manevi sembolü olup, yılda 100,000 kişi tarafından ziyaret edilmektedir.

Hız. Elyesa (a.s.) ve Hız. Zülkifl (a.s.) mezarları 1995 yılında Eğil Barajı yapılırken kabirlerin baraj suyunun altında kalmaması için bir komisyon tarafından açılmış, peygamberlerin mübarek naaşlarının bozulmadan günümüze ulaştığı görülmüş ve şu an bulunduğu yere nakil edilmiştir.

2018 yılında nakil edilen kabir yeri Diyarbakır Valisi Mustafa TOPRAK'ın emir ve nezaretiyle Vali Yardımcısı Cemal Hüsnü KANSIZ ve Vakıflar Bölge Müdürü Metin EVSEN'in gayretleri ile yeniden düzenlenmiş, Camii kadın ve erkek girişi ve çevre düzenii yapılarak dönemin Başbakan Yardımcısı Sn. Bülent ARINÇ'ın ve Gıda ve Tarım Bakanı Sn. M. Mehdi EKER'in katıldığı tören ile halkın istifadesine sunulmuştur.

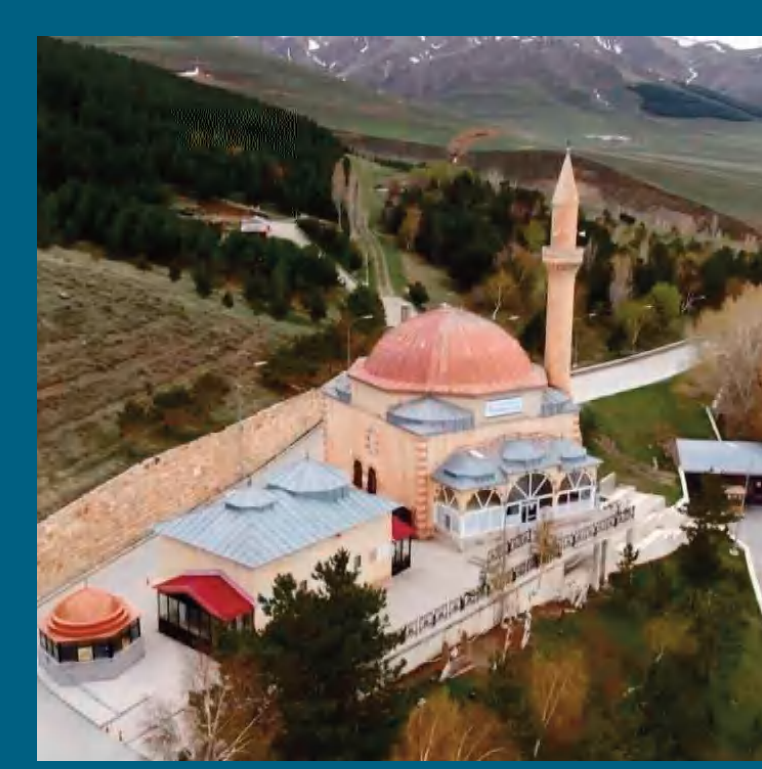
GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

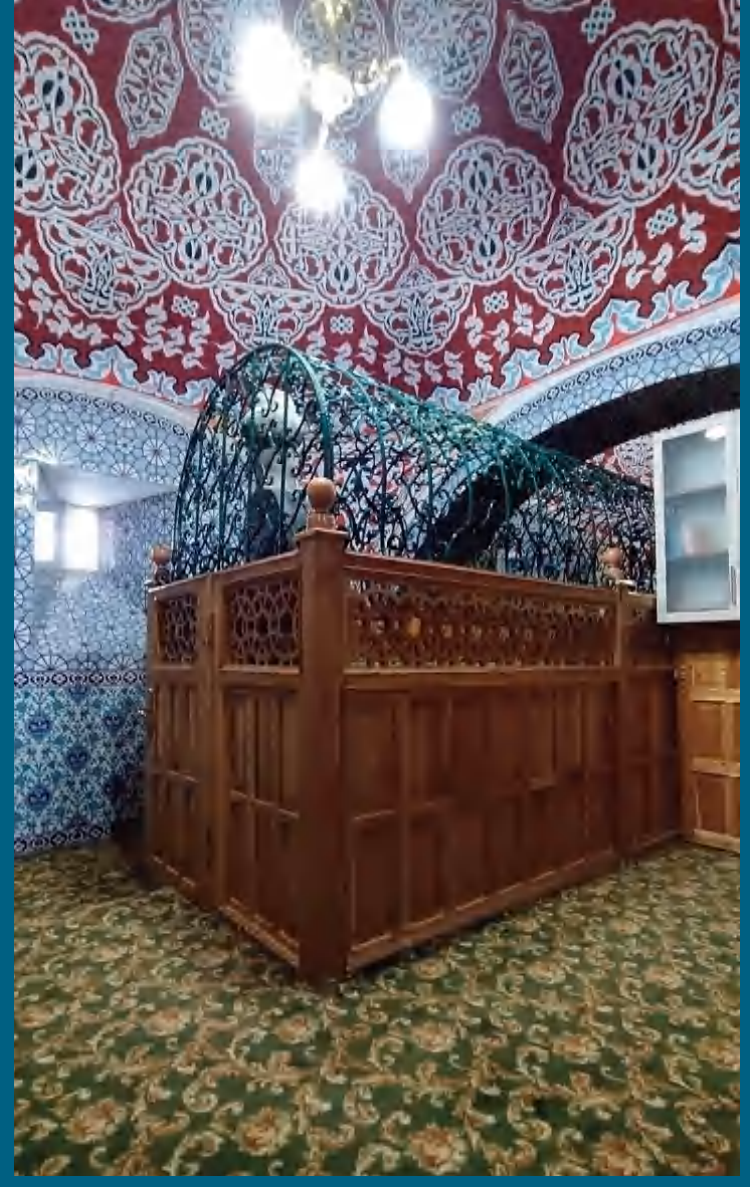
ERZURUM

ABRURRAHMAN GAZİ TÜRBESİ

Abdurrahman Gazi'nin kimliği tam olarak tesbit edilememiştir. Vâkıdî'nin Kitâbü't-Târîh adlı eserine dayandırılarak Abdurrahman Gazi'nin Hz. Ömer'in hilâfetine (634-644) ilk yıllarında veya Hz. Osman tarafından 641'de Anadolu üzerine gönderilen İyâz b. Ganem kumandasındaki ordu içinde yer alan bir kişi olduğu, Bizans'ın elindeki Erzurum'un bu İslâm ordusunca fethedildiği, fetihten sonra buraya yerleşen Müslümanlara ya da İslâmiyet'i yeni kabul edenlere İslâm'ı öğretmek amacıyla görevlendirilen on kişiden (krş. Târîhu fütûhi'l-Cezîre, s. 232) biri olduğu üzerinde durulmaktadır. Ancak halk arasında bu kişinin "Gazi" unvanıyla anıldığı, fethedildiği ve fethin ardından burada öldüğü kabul edilmekte, Abdurrahman isimli bu şahsa gazilik unvanıyla birlikte şeyhlik unvanı da yakıştırılmaktadır. Mehmed Nusret eserinde İstanbul'da Veliyyüddin Efendi Kütüphanesi'nde rastladığı, İbn Hacer el-Askalânî'ye ait İnbâ'ü'l-ğumr bi-ebnâ'î'l-umr adlı kitapta yer alan, "*Abdurrahman İbn Süleymân İbşirî -ki kendisinden gâzî diye söz edilir- abdâln komutanı olup zühd ehli biri idi, 643 yılında Erzurum'da şehit düştü*" cümlelerinin Abdurrahman Gazi'yi açıkça gazilikle tanımlayan ifadeler olduğu sonucunu çıkarmıştır. Neşri'nin Kitâb-ı Cihannümâ'sında da söz konusu kişinin şeyh diye tanıtılması, Erzurum'da mânevî kişiliğiyle şeyh veya gazi unvanlı bu şahsın yaşadığına işaret etmektedir. Külliye'nin Erzurum tahrir defterinde 1540 yılında Abdurrahman Gazi Zâviyesi olarak kaydı yer alır. İbrâhim Hakkı Erzurûmî'nin de burada zâviyedarlık yaptığı belirtilmektedir. Abdurrahman Gazi'nin kabrinin bulunduğu yerde türbe, zâviye ve bir caminin yapılmış olduğu bilinmekle birlikte bu yapılar hakkında yeterli bilgi yoktur. Ancak kabir çevresinde zamanla meydana gelen hazîre bu civarda gömülmeyi arzu eden kişilerin olduğunu göstermektedir.

1970'lerde siyah bazalt taşından iki şâhide ile 4,85 m. uzunluğunda mezardan ibaret olan kabrin üzerine 1983'te ortadan bir sivri kemerle ikiye ayrılan yan yana iki kubbeyle örtülü dikdörtgen planlı bir türbe binası inşa edilmiştir.

Ortadan bir paravanla ikiye ayrılan türbede her iki kubbeli birim birer kapı ile dışa açılmaktadır. Doğudaki birim kadınlara, batıdaki birim erkeklere ait olmak üzere türbenin ziyaret edilmesi sağlanmıştır. Batıdaki kapı üzerine de türbenin 1211 (1796) yılında Vali Yûsuf Ziyâ Paşa'nın hanımı Ayşe Hatun tarafından yaptırıldığını gösteren mermer kitâbe konulmuştur. Eski türbeye ait bu kitâbe sekiz satır halinde düzenlenmiş olup on altı mısralıdır. 1794'te türbenin yanına inşa edildiği kayıtlarda bildirilen zâviyeden günümüze hiçbir iz kalmamıştır. Yine türbenin yanına Erzincanlı Ahmed İzzet Paşa tarafından yaptırılan küçük mescidin yerine de türbe ile birlikte tek kubbeli, yüksek beden duvarlı bir cami inşa edilmiştir. Kuzeyde sivri kemerli, açıklıklı ve birimlerinin üzeri üç kubbe ile örtülü olan klasik tarzda bir son cemaat yeriyle sağda tek şerefeli minare bulunmaktadır.

Türbe ve cami düzgün sarımtırak kesme taştan yapılmış olup caminin önünde seyirlik amaçlı küçük bir avlu vardır. 1987'de cami ile türbe arasına erkekler için, türbenin doğu girişinin önüne ise kadınlar için birer şadırvan eklenmiş, 2013'te caminin güneybatısına bir üçüncü şadırvan inşa edilerek geniş bir ziyaretgâh haline getirilmiştir.

Türbe ile caminin içindeki kalem işleri 1996'da yapılmıştır ve klasik süsleme öğelerinden esinlenmiş örnekler içerir. Cami içerisindeki mihrap, minber, kürsü, mahfil gibi elemanlar yeni olup duvarlarda ve minberde kullanılan çiniler günümüz Kütahya atölyelerinde üretilmiştir. Yakın tarihlerde türbe ve caminin yakınına inşa edilen çeşme, park ve adak yerleriyle çevre daha da genişletilmiş, ziyaretgâh ve mesire alanı halinde düzenlenmiştir.

GAZİANTEP

HZ. UKKAŞE (R.A.) TÜRBESİ

Türbesi bugün Gaziantep Danacık Köyünde bulunan Hz. Ukkâşe'nin asıl adı Ukkâşe b. Mihsan el-Esedi (r.a.)'dır. Hazreti Ukkâşe, kimi zaman Ökkaşe ve Ökkeşiye Hazretleri olarak da anılmaktadır. Hz. Ukkâşe ashâbın ileri gelenlerindenidir. Hicrete katılmış; Bedir, Uhud ve Hendek Savaşlarında bulunmuştur. Bedir Savaşı'nda kılıcının kırılması üzerine Peygamber Efendimiz (s.a.v) ona bir hurma dalı vermiştir ve bu hurma dalını kılıç yerine kullanmıştır. Hz. Ukkâşe hayatı boyunca İslam Dinine hizmet etmiş ve yılmadan mücadelelerde bulunmuş bir sahabedir.

Hz. Ukkâşe, Peygamber Efendimiz (s.a.v)'in cennet ehlinde olması için dua ettiği ve yaşarken cennetle müjdelenen sahabelerden olma şerefine nail olmuştur. Peygamber Efendimiz (s.a.v) bir gün; "Ümmetimden yetmiş bin kişi tertemiz olarak cennete girecektir" diye buyurmuşlardır. Hz. Ukkâşe de; "Ey Allah'ın elçisi Allah'a dua et de ben onlardan olayım." demiştir. Peygamber Efendimiz (s.a.v) de "Sen onlardansın." diyerek Hz. Ukkâşe'yi cennet ile müjdelemiştir. Ayrıca Peygamber Efendimiz (s.a.v)'e olan sevgisinden dolayı Peygamber Efendimiz (s.a.v)'in iki kürek kemiğinin arasında bulunan peygamberlik mührünü gören ve öpen tek sahabedir.

Peygamber Efendimiz (s.a.v), Fetih Suresi nazil olunca dünya hayatının sonlarına geldiğini anlamıştır. Kendisi, Cebrail (a.s)'e: "Ey Cebrail öleceğimi anladım." demiştir. Cebrail (a.s) da, Peygamber Efendimiz (s.a.v)'e: "Senin için ahiret dünyadan daha hayırlıdır, Rabbin sana (istediğini) verecek sen de razı olacaksın." (Duha:4-5) demiştir. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz (s.a.v) müezzini Bilal-i Habeşi'ye, insanları cemaatle namaz kılmak ve onlardan helallik istemek üzere toplanmaları için çağırmasını emretmiştir.

Bütün Muhacir ve Ensar bu çağrıya cevap vererek Mescid-i Nebi'de toplandı. Peygamber Efendimiz (s.a.v) onlara namaz kıldırdıktan sonra minbere çıktı ve orada bulunan insanlara hitap etti.

HZ. UKKAŞE (R.A.)
Sahabenin en faziletlilerinden birisi olan Hz. Ukkâşe; Bedir, Uhud, Hendek ve diğer savaşlara Peygamberimizle birlikte katıldı. Özellikle Bedir savaşında çok büyük kahramanlık gösterdi. Peygamberimizin "Kim cennetteki arkadaşımı görmek isterse bu adama baksın" buyurarak Cennete gireceğini müjdelediği sahabelerdendir. Peygamberimizden hakkını almayı bahane ederek Nübüvvet mührünü öptüğü rivayet edilen Hz. Ukkâşe, Peygamberimiz vefat ettiği günde kırkdört yaşında idi.
Ruhuna Fatih.

Orada bulunanlara nasıl bir peygamber olduğunu sordu. Orada bulunanlarda Peygamber Efendimiz (s.a.v) hakkında oldukça güzel olan düşüncelerini dile getirdiler. Bunun üzerine Efendimiz sahabelerinden helallik istedi. Sahabeler de haklarını helal ettiler.

Gaziantep ve Maraş'ta Ukkâşe ismine sık rastlanması Hz. Ukkâşe (R.A.)'ya olan saygıdan kaynaklanmaktadır.

İSTANBUL

HZ. YUŞA PEYGAMBER TÜRBESİ

Yuşa Peygamber, Yusuf (a.s) neslinden olup, Hz. Musa'nın çağdaşdır. Hz. Musa'nın Genç Yuşa ile "iki denizin birleştiği yere" kadar yaptıkları tarihi ve gizemli yolculukları ve burada Hızır (a.s) ile buluşmaları Kuran-ı Kerim'de Kehf Suresi'nin 60-65. ayetlerinde anlatılır.

Burada, Hz. Musa'nın yanındaki genç adamın Hz. Yuşa olduğu rivayetlerden anlaşılmaktadır. Hz. Yuşa'nın Beykoz Yuşa Tepesi'nde gömülü olduğu şeklindeki inanış, Beşiktaş'ta türbesi bulunan Kanuni Sultan Süleyman'ın sütkardeşi Yahya Efendi'nin (1494-1570) manevi keşfi ile irtibatlandırılarak yaygınlaşmış ve şöhret bulmuştur.

Yuşa Hazretleri Tepesi, Boğaziçi Anadolu kıyısındaki Anadolu Kavağı semtinin tepelerinde denizden 200 metre yükseklikte bulunan ve Hazreti Yuşa Peygamber'in (M.Ö. 1082-972) mezarının bulunduğu rivayet edilen bir tepedir.

Anadolu Kavağı ve Beykoz'a yolu düşenlerin mutlaka uğraması tavsiye edilen ve muhteşem bir boğaz manzarasına sahip olan Yuşa Tepesi, aynı zamanda Çamlıca Tepesi'nden sonra gelen İstanbul'un ikinci en yüksek tepesi konumundadır.

Hz. Yuşa Türbesi bir tepede yer almaktadır. Mezar tam olarak 17 metre uzunluğundadır. Bunun sebebi cenazenin tam olarak bu alanın neresinde yattığı bilinmediğinden dolayı 17 metrelik bir alan koruma altına alınmıştır.

Türbenin yanında aynı zamanda Hz. Yuşa Camisi yer alır.

Bazı tefsirlerde Yuşa'nın (a.s) Musa'nın (a.s) vefatından sonra peygamber olarak görevlendirildiği, Hz. Musa'nın yeğeni ve yardımcısı olduğu, Hristiyanların ve Yahudilerin ona Yeşu dedikleri nakledilir. Yeşu (Yuşa) Beni İsrail'e gönderilen dört büyük peygamberden biridir.

Yuşa Peygamber adını İbranice'den alıp, İbranice'de Allah, "şua" kurtarsın demektir.

Zaman içinde bu iki kelimenin birleşimi Yuşa olarak değişime uğramıştır.

EYÜP SULTAN HZ. TÜRRESİ

Kainatın Sultanı Peygamber Efendimizi (S.A.V.) misafir eden İstanbul'un manevi Fatih'i Eyüp Sultan Hz. şimdi bu camiinin içinde bulunan kabrinde İstanbulluları misafir etmektedir.

Türbe, Eyüp Sultan Camii adıyla bilinen ünlü ve kutsal caminin kuzey tarafında ve iç avlunun hemen önündedir. İstanbul'da yapılan ilk eser Eyüp Sultan Hz. Türbesi'dir. Büyük Türk hükümdarı FâtiH Sultan Mehmed tarafından, 1454-55 tarihlerinde yaptırılmıştır.

Türbede medfun bulunan Hz. İ Hâlid Bin Zeyd Ebû Eyyüb el-Ensâri, Medineli'dir. Hazraç kabilesinin önemli kollarından Neccar-Zâde Hânedanı'nın reisidir. Babasının adı Zeyd, annesinin adı ise Hind'dir. Künyesi Eba Eyyüb'dür.

Hicretten iki yıl önce Mekke'ye gelerek Hz. Muhammed (s.a.v) ile görüşmüş ve İslam'ı kabul etmiştir.

Peki, Eyüp Sultan kimdir?

Eyüp Sultan hazretlerinin asıl adı, Halid bin Zeyd. Eyüp Sultan ayrıca Ebu Eyyub el-Ensari olarak da biliniyor. Resulullah efendimiz, Eyüp Sultan hazretlerinin evinde 7 ay misafir oldu.

Medine halkı Eyüp Sultan hazretlerinin yani hazret-i Halid isimli bu büyük sahabenin evine gelip Peygamberimizi ziyaret ettiler. Bu esnada Yahudi âlimlerinden olan Abdullah bin Selam da bu eve ziyarete gelip dikkatle Resulullah efendimize baktı. Bu yüz bir yalancının yüzü değildir, dedikten sonra Müslüman oldu.

Eyüp Sultan, bütün gazalarda savaştı. 150 hadis-i şerif rivayet etmiştir. 670 yılında, Süfyan bin Avf komutasında İstanbul şehrine gelen ve içlerinde Yezidin de bulunduğu ordu arasında 33 Sahabi vardı. Bunlardan Eyüp Sultan hazretleri, dizanteri hastalığı dolayısı ile hayatını kaybetti. Sahabe-i kiramın Hazreti Halid Zeyd Bin Ebu Eyyüb El Ensari hazretleri, Medine'nin tanınmış eşraflarından olup Hazreç kabilesindedir ve Neccaroğulları hanedanının reisidir. Hem baba hem anne tarafından soy olarak geriye doğru geldiğinde Peygamber Efendimizin akrabasıdır.

KARS

EBUL HASAN HAKANI (K.S.) TÜRBESİ

M.S. 963-1033 (Hicri 352-425) yılları arasında yaşayan evliyanın asıl adı "Ali Bin Ahmed Cafer'dir." Bugünkü İRAN'ın Horasan bölgesinde Bistam kasabasına bağlı Harakan köyünde doğmuştur. Hicri 352 - Miladi 963 yılında fakir bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelen Ebul Hasan küçük yaşlarında Harakan köyünde çobanlık yapmış daha sonra çiftçilikle uğraşmıştır. Gençliğinde kervanlara yük taşıyıcılığı da yapan Ebul Hasan kaynaklarda belirtildiğine göre kendisinden bir asır önce Horasan da yaşayan Beyazid-i Bestami'nin tasavvufundan etkilenerek Bestami dergahında bir süre türbedarlık yapmıştır. Bu süre içerisinde tasavvufa erişen Ebul Hasan daha sonra çağının en büyük manevi şahsiyetlerinden birisi olmuştur. Ebul Hasan Harakani'nin ölümünden 3 asır sonra müritlerinden birisi tarafından yazılan "Nurul Ulum" adlı eserde; evliyanın ilmi ve hayatından kesitleri öğrenmekteyiz. Farsça el yazması bu eserin orijinali günümüzde Bristh Museum kataloğunda bulunan Nurul Ulum, 6 bölümden oluşmuş, son bölümü evliyanın yaşamını anlatan tek orijinal eserdir. Türkmenistan'dan Anadolu'ya M.S.11.yüzyılda Selçuklu akınları sırasında (1018-1021) geldiği anlaşılan Ebul Hasan Hicri 425 Miladi 1033 yılında Kars'a 15 km. uzaklıktaki Yahni dağının eteğinde Bizans ordusu ile yapılan bir savaşta yaralanarak Kars'ta şehit olmuştur. Şahadet mertebesine erişen ilk Anadolu evliyalarından birisi olan Ebul Hasan için 1064 yılında Sultan Alpaslan'nın Kars'ı fethetmesinden sonra bugünkü Kaleiçi mahallesinde bir türbe yaptırılmıştır. Türklerin Anadolu'ya yerleşmeye başladığı tarih olan 1064'den önce Anadolu'nun Türkleşmesi için gelen bu Alperen 70 yıllık ömrünün tamamında tasavvufunu insan sevgisi üzerine kurmuştur.

Nurul Ulum adlı eserden onun 'Türkmenistan'dan Şam'a kadar yaşayan birisinin eline diken batsa acısı benim acımdır' şeklindeki düşüncesinde bu muazzam insan sevgisi ifadesini bulur. Evliyanın Kars merkezinde Kaleiçi mahallesindeki türbesi Ortaçağın sonlarına kadar Kars ve Doğu Anadolu'da geçen siyasi mücadele ve savaşlar sebebiyle zamanla unutulmasına yol açmıştır. Ancak 1579 yılında Osmanlı Padişahı III.Murad doğu sınırlarındaki siyasi istikrarsızlığa son vermek için Lala Mustafa Paşa komutasında gönderdiği 100 bin kişilik Osmanlı ordusu Kars'ı eyalet merkezi yapmak için başlatılan imar çalışmaları sırasında bu Anadolu evliyasına ait kabir bulunarak Ebul Hasan'ın ismine izafeten Evliya Camii inşa edilerek evliyanın kabri de camii bahçesindeki türbeye defnedilmiştir. Basit örgü sistemi ile tuf taşından dörtgen planlı olarak yapılan Ebul Hasan Harakani türbesi 1998 yılında Evliya Camiisi'nde başlatılan restorasyon çalışmaları sırasında türbenin basit örgü duvarları kaldırılarak kubbeli bir şadırvan içerisine alınmış ve Evliya mezarının sandukasının etrafı ahşap çerçeve ile çevrilmiştir. Sandukanın üzerindeki kavuk ve kadife örtü de tamir edilerek orijinal hali ile yeniden sanduka üzerine konulmuştur. Evliyanın türbesi bu onarımdan sonra halkın ziyaretine açılmıştır. 11. Asrın tasavvuf alimlerinden Ebul Hasan Anadolu'da islamın yayılması için müritleri ile birlikte hizmette bulunmuş tevazu sahibi bir evliya idi. O Anadolu'nun fethi için Alperenlik ruhuyla ilk tohumları atmış, kendisinden bir asır sonra yaşayan Ahmed Yesevi'yi de etkilemiştir. Ebul Hasan'ın tasavvuf görüşünü anlatan Nurul Ulum adlı eserden onun "*Her kim bu dergaha gelirse ekmeğini veriniz, inancını sormayınız*" şeklindeki düşüncesi daha sonra Mevlana'da "*Kim olursan ol yine gel*" şeklinde ifadesini bulmuştur. Mevlana şiirlerinde Ebul Hasan Harakani'yi "**Şeyh-i Din**" (Dinin Şeyhi) olarak nitelemiştir. Yine Ebul Hasan Harakani Nurul Ulum adlı eserin 6. bölümünde 'Bana seni gerek' şeklinde ifade ettiği Allah sevgisi Yunus Emre'nin şiirlerinde şekillenmiştir. Anadolu'da islamın yayılması, türkleşmesi ve aydınlanmasında büyük rol oynayan Evliya Alperenlerden birisi olan Ebul Hasan Harakani ne yazık ki yeterince tanınmamış yada tanıtılmamış Kars şehrinin önemli değerlerinden birisidir.

KASTAMONU

ŞEYH ŞABAN-I VELİ (K.S.) TÜRBESİ

Pir Şaban-ı Velî Hazretleri (k.s.), Kastamonu'nun Taşköprü ilçesinin Gökçe ağaç Bucağına bağlı Çakırçayı Köyü'nün Cimdâr Mahallesi'nde dünyaya geldi. Hz. Pir'in doğum tarihi hakkında kesin bilgilerimiz olmamakla birlikte müze kayıtlarında 1497 tarihine rastlanmıştır. Ancak bu bilginin yanındaki notta bu tarihin kesin olmadığı ifade edilmiştir. Sefine-i Evliya'da ise doğum tarihinin 1499 yılına kaydedilmesi Pir'in 1490'lı yıllarda dünyaya gelmiş olabileceğini gösterir.

Hz. Pir Şaban-ı Velî (k.s.), henüz dünyaya gelmeden babasını kaybettiği için yetim, üç yaşlarında iken annesi vefat ettiğinden öksüz kalır.

Daha sonraki hayatı, hayırsever bir hanımın yanında geçer. Bu hanım, Şaban Efendi'yi, manevî evlâtlığa kabul etmekle birlikte tahsilini yapmasında maddi ve manevî yardımlarını esirgemez. Hatta tahsilini tamamlaması için İstanbul'a gönderir.

Hz. Pir, ilk tahsilini Taşköprü'de yapar. Aklî ve naklî ilimleri özellikle Kur-an, hadis, tefsir ilimlerinde bilgilerini derinleştirmek için Kastamonu'ya gelir. Ancak memleketindeki tahsille yetinmeyerek ilim ve fazilet diyarı olan İstanbul'a gider ve tahsilini İstanbul Fatih Medreseleri'nde tamamlar. Öğrenim yıllarında güzel ahlâkı, ağırbaşlılığı ve çalışkanlığı ile hocalarının teveccühüne mazhar olur.

ŞEYH ŞABAN-I VELİ KÜLLİYESİ

Seyyid Sünneti Efendi tarafından 1490 yılından önce vücuda getirilmiştir. Külliye bünyesinde cami, türbe, dergah, kütüphane, asa suyu ve şadırvan ile dergah evleri mevcuttur. Vakıflar İdaresine tescillidir.

Dergah Evleri: Cami ile aynı tarihlerde caminin banisi tarafından yaptırıldığı tahmin edilen dergâh, 1261-1845 yılında Sultan Abdülmecid'in emriyle Kastamonu Kaymakamı Salih Ağa tarafından esaslı şekilde tamir edilmiş, alt yapılar yenilenmiş ve külliye, ihata duvarıyla çevrilmiştir. Günümüze ulaşan iki konak ve ortasındaki müze binası 1318-1900 yılında Azdavaylı Mahmut Paşa tarafından yaptırılmıştır.

Müze olarak kullanılan ortadaki binada Hz. Pir şeyh Şaban-ı Velî'nin özel eşyaları, dinî-tarikat eşyaları ile Kastamonulu hattatlara ait hat eserleri sergilenmektedir.

Cami: Seyyid Sünneti Efendi tarafından 1490 Miladi yılından önce yaptırılmıştır. Caminin ilk şekli bilinmemektedir. 988-1580 yılında Sultan 3. Murad'ın hocası ve mürşidi Şuca Efendi, Seyyit Sünneti Efendi mescidini genişleterek bugünkü haliyle camiye yaptırmıştır. Cami, 1702, 1748 ve 1950 yıllarında tamir görmüştür. İbadete açıktır.

Türbe: Ömer Kethüda ve Ulema ile Halk tarafından 1020-1611 yılında yaptırılmıştır. Sultan Ahmed'in şehzadesi Sultan Osman zamanında Ömer Kethüda yapımına başlamış, ancak yersiz harcama ve israf bahanesiyle Nasuh Paşa tarafından idam edilince inşaat yarım kalmıştır. İki yıl sonra ulema ve halkın katkıları ile tamamlanmıştır. Türbeye doğu tarafından açılan tali kapı, Vezir Kurşuncuzade tarafından 1028-1618 yılında yaptırılmış ve harem denen bir bölüm eklenmiştir.

KIRŞEHİR

AHÎ EVRAN (K.S.) TÜRBESİ

Asıl adı Şeyh Nasîrüddin Mahmûd Ahî Evran b. Abbas olup Ahî Evran (Evren) adıyla tanınır. Tarihî bir hüviyete sahip bulunmasına rağmen gerçek kişiliği menkıbeler içinde kaybolmuştur. "Gök, kâinat" ve "yılan, ejderha" anlamlarına gelen Evran ismi, efsanevî kişiliğinin bir işareti sayılabilir.

Orta Asya içlerinden Anadolu'ya gelen mutasavvıflardan biri olan Ahî Evran, bir müddet Denizli, Konya ve Kayseri'de ikamet ettikten sonra birçok şehir ve kasabayı gezerek ahilik teşkilâtının kuruluşunda ve yayılışında önemli bir rol oynadı. Sonradan Kırşehir'e yerleşti ve ölümüne kadar burada kaldı. XV. yüzyılda kaleme alınan Hacı Bektaş Vilâyetnâmesi'nde, menkıbevî şahıslarla münasebeti ve bu arada Hacı Bektâş-ı Velî (ö. 1270) ile olan yakınlığı anlatılmaktadır.

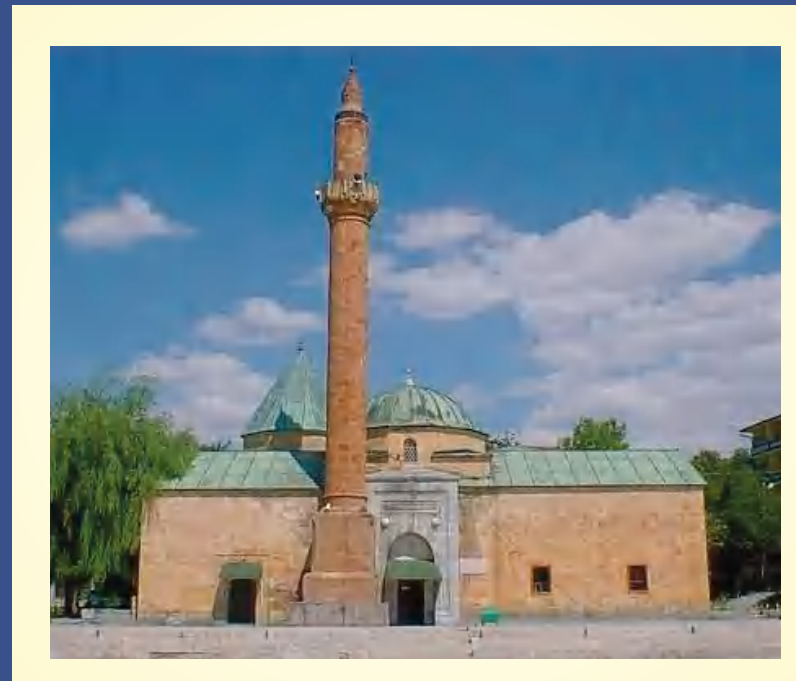
Ahî Evran'ın debbağlık mesleğini icra ettiğine dair an'ane, onun velî olarak anılmasından sonra debbağ esnafının pîri sıfatıyla yüceltilmesine sebep olmuştur. Bu bakımdan Türk debbağlarının silsilenâmeleri kendisine dayandırılmış ve oradan da bütün debbağların pîri olan Zeyd-i Hindî'ye götürülmüştür. Osmanlı Devleti döneminde Ahî Evran'ın esnaf zümresi arasında pîr olarak kazandığı itibar bütün Anadolu, Rumeli, Bosna ve hatta Kırım'a kadar yayılmıştır.

Şeyhlerinin Ahî Baba unvanını aldığı Kırşehir'deki Ahî Evran Zâviyesi, Osmanlılar'da Türk debbağlarının ve zanaat erbabının mânevî merkezi durumunda idi. Ahî Baba ve onun salâhiyet verdiği, diğer şehirlerdeki yine Ahî Baba unvanını taşıyan ahî teşkilâtı reisleri, çıraklara şed bağlamak hakkına sahipti. Zâviye şeyhleri, bu yetkinin kendilerine ait olduğunu zaman zaman devlete tasdik ettirme ihtiyacını duymuşlardır. Bu durum daha çok bazı esnafın Ahî Evran makamı ile münasebetinin gevşemeye başladığı zamanlarda olmuştur. Nitekim 1780, 1782, 1822-1823 ve 1842 tarihlerinde bu gibi durumların ortaya çıkması üzerine devlet yetkililerine başvuran zâviye şeyhleri, bütün esnafın pîri olduklarını bildiren beratlar almışlardır.

Ahî Evran Zâviyesi, XX. yüzyılın başlarına kadar esnaf zümresi üzerindeki mânevî tesirini devam ettirmiştir. Bu durum, başta debbağlar olmak üzere bütün esnafın Ahî Evran'ı pîr kabul etmelerinden ve devletin bu bağlılığı teşvik eden desteğinden ileri gelmiştir.

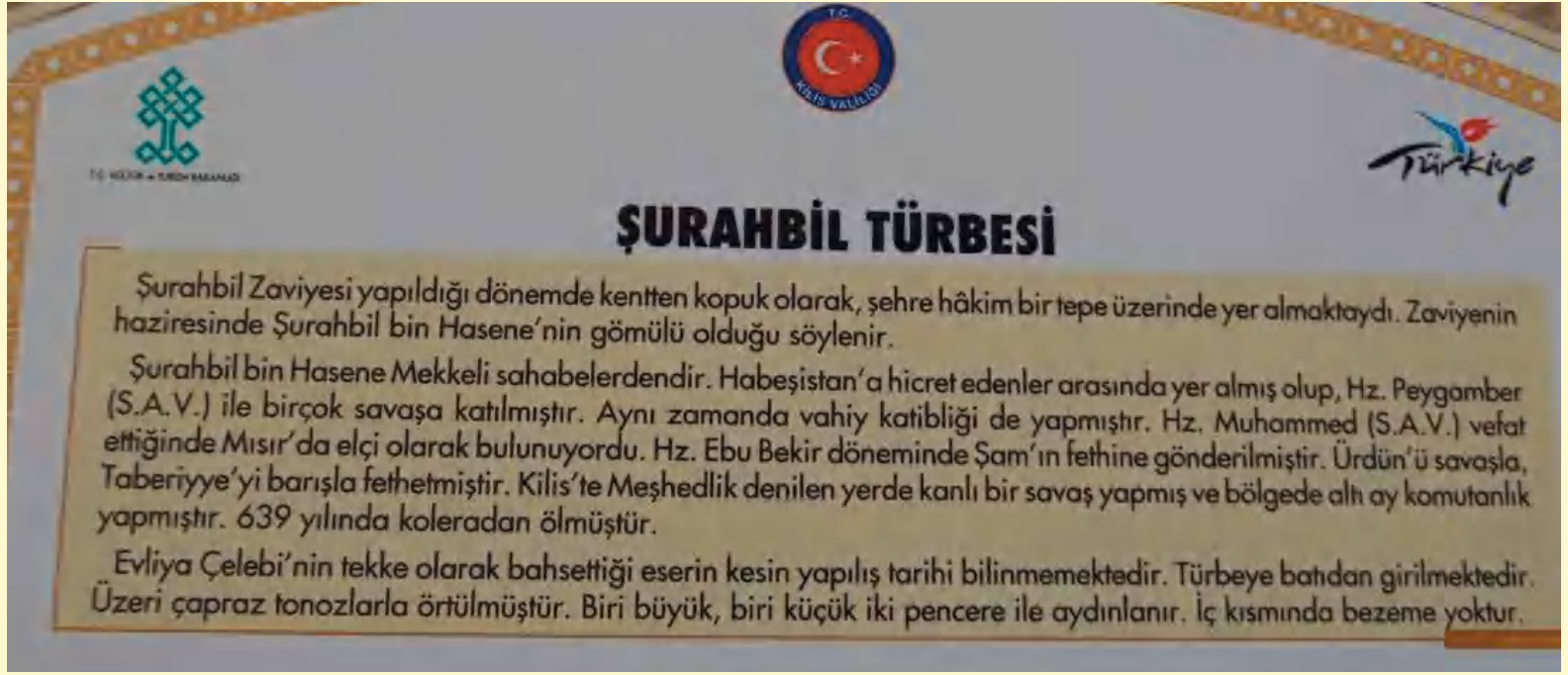

Bazı siyasî ve sosyal hadiseler, doksan üç yıl yaşadığı rivayet edilen Ahî Evran'ın hem Hacı Bektâş-ı Velî, hem de Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî (1207-1273) ile çağdaş olduğunu göstermektedir. Çeşitli araştırmalarda ölümünün yahut öldürülüşünün 1262'de veya 1300-1317 yılları arasındaki bir tarihte olduğu ileri sürülmüştür. Ancak, Ahî Evran'ın hayatı ve faaliyetleri hakkında son zamanlarda yapılan bu araştırmalar ve kendisine izâfe edilen eserler, dayanılan kaynakların iyi bir tenkit süzgecinden geçirilmemiş olması sebebiyle ihtiyatla karşılanmalıdır. XIV. yüzyılın başlarında Gülşehrî tarafından Ahî Evran üzerine kaleme alınan mesnevîde onun tipik bir sûfî dervîşi olarak tasvir edildiği görülmektedir.

KİLİS

ŞURAHBİL BİN HASENE (R.A) TÜRBESİ

Hazreti Muhammed ile birlikte savaşa katılan değerli kumandanlardan biri olan Şurahbil Hazretleri, Habeşistan'a göç edenler arasındaydı. Daha sonra Hazreti Muhammed (SAV) tarafından Mısır'da elçi olarak görevlendirilmiştir. Halife Ebu Bekir de, kendisini Şam'ın fethine gönderdi. Tarebiyye (Taberiyye'yi barış yoluyla, anlaşarak alan) dışında bütün Ürdün'ü savaşla fetheden Şurahbil Hazretleri, 639 yılında yaşamını yitirdi. Kilisli Kalaycıoğlu'nun yazdığı el yazısı tarih kitabında, Şurahbil hakkında şu bilgiler bulunmaktadır: "Hz.Ömer, H.17 yılında Ebu Ubeyde Bin Cerrah kumandası altında İslam ordusunu Suriye'nin fethine gönderdi.

Bu sırada Evliya Çelebi'nin "Tekke" olarak belirttiği bu yapı, Hurufat Defterleri'ndeki 1773 yılına ait bir kayıta "Kilis'te Hazret-i Şurabil Zaviyesi"; Osmanlı Arşivlerinde saptanan bir başka kayıta (23 Şevval 1212 / 10 Nisan 1798 tarihli bir vesikada) ise "Medine-i Kilis civarında vaki Sultan Şurahbil Zaviyesi" şeklinde belirtilmektedir. Evliya Çelebi'ye göre "Şurahbil" sözcüğü, Arapça "danışma" anlamını içeren "şura" sözcüğü ile "sevgili" anlamına gelen "el habib" sözcüğünden oluşmuş bileşik yapılı bir sözcüktür. İslam kaynaklarında Hz.Muhammed (SAV)'i görmüş ve sohbetlerinde bulunmuş "Şurahbil" adıyla geçen 13 sahabeden söz edilmekte olup, Kilis'teki mübarek kişi de Şurahbil Bin Hasene'dir. kolera hastalığına yakalandı ve H. 18 yılında vefat etti."

Şurahbil bin Hasene sekiz bin kişilik bir kuvvet ile Azez'i ele geçirdikten sonra, Kilis'te Meşhedlik denilen bölgede kanlı bir savaş yaptı. İslam sancağını bu beldeye diktikten sonra altı ay bu bölgenin komutanlığını yaptı.

Peygamber Efendimizin (a.s.) vahiy katiplerinden ve komutanlarından Şurahbil bin Hasene (r.a.) türbesi.

KONYA

MEVLÂNÂ CELÂLEDDİN-İ RÛMÎ TÜRBESİ

6 Rebülevvel 604'te (30 Eylül 1207) Horasan'ın Belh şehrinde dünyaya geldi (Ferîdûn-i Sipehsâlâr, s. 22; Eflâkî, I, 73). Öte yandan Dîvân-ı Kebîr'deki bir şiirinden hareketle (III, 49) Şems-i Tebrîzî ile buluştuğunda (642/1244) altmış iki yaşında olduğu, dolayısıyla doğum tarihinin 580 (1184) olması gerektiği ileri sürülmüşse de (Gölpınarlı, ŞM, III [1959], s. 156-161), Hellmut Ritter bu iddiayı geçerli bulmamıştır (EI2 [İng.], II, 393). Mevlânâ, Meşnevî'nin girişinde adını Muhammed b. Muhammed b. Hüseyin el-Belhî diye kaydetmiştir. Lakabı Celâleddin'dir. "Efendimiz" anlamındaki "Mevlânâ" unvanı onu yüceltmek maksadıyla söylenmiştir. "Sultan" mânasına gelen Farsça "hudâvendigâr" unvanı da kendisine babası tarafından verilmiştir. Ayrıca doğduğu şehre nisbetle "Belhî" olarak anıldığı gibi hayatını geçirdiği Anadolu'ya nisbetle "Rûmî, Mevlânâ-i Rûm, Mevlânâ-i Rûmî" ve müderrisliği sebebiyle "Molla Hünkâr, Mollâ-yı Rûm" gibi unvanlarla da zikredilmektedir.

Mevlânâ'nın eserlerinde soyuna dair bilgi bulunmamaktadır. Risâle-i Sipehsâlâr'da Mevlânâ'nın babası Bahâeddin Veled'in Hz. Ebû Bekir soyundan geldiği belirtilmekte ve el-Cevâhirü'l-muğıyye'de Hz. Ebû Bekir'e varan şecere kaydedilmektedir.

Eflâkî ve sonraki müelliflerden Abdurrahman-ı Câmî ile Devletşah da onun Hz. Ebû Bekir soyundan geldiğini kaydeder. Öte yandan Eflâkî, Bahâeddin Veled'in bir sözüne dayanarak onun soyunun anne tarafından Hz. Ali'ye ulaştığını söyler (Menâkıbü'l-ârifin, I, 75). Türklüğü ile ilgili tartışmalar ise son döneme ait olup büyük ölçüde, "Beni yabancı sanmayınız, ben bu mahalledenim. Sizin mahallenizde evimi arıyorum. Her ne kadar düşman görünüyorsam da düşman değilim. Her ne kadar Hintçe söylüyorsam da aslım Türk'tür" şeklindeki rubâisi çerçevesinde cereyan etmiş, şiirdeki Türk kelimesiyle ırkî mensubiyetin kastedildiğini savunanların yanında bazıları kelimenin burada farklı anlamlara geldiğini, bir kısmı da bununla Türk ırkına ruh yakınlığının kastedildiğini ileri sürmüştür.

Bahâeddin Veled, Konya'da Altınapa (Altunaba/Altunpâ) Medresesi'nde iki yıl müderrislik yaptıktan sonra 18 Rebüülâhir 628 (23 Şubat 1231) tarihinde vefat etti. Bu sırada yirmi dört yaşında olan Mevlânâ (Eflâkî, I, 29, 32, 48) babasının yerine geçip müderrislik yapmaya başladı. Ertesi yıl Mevlânâ'nın çocukluğu sırasında terbiyesiyle meşgul olan, Bahâeddin Veled'in müridlerinden Seyyid Burhâneddin Muhakkık-ı Tirmizî şeyhini ziyaret etmek için Konya'ya geldi, ancak burada şeyhin öldüğünü öğrendi (Sultan Veled, s. 244-246). Seyyid Burhâneddin'in daha önce şeyhinin vefatından haberdar olduğu, rüyasında Bahâeddin Veled'in kendisine oğlunu irşad etmesini söylediği için Konya'ya geldiği de kaydedilmektedir (Ferîdûn-i Sipehsâlâr, s. 120; Eflâkî, I, 56-57). Seyyid Burhâneddin Konya'ya gelince Lârende'de bulunan Mevlânâ'ya mektup yazarak onu Konya'ya çağırması, buluştuğlarında babasının hem zâhir hem hal ilimlerinde kâmil bir şeyh olduğunu, kendisinin zâhir ilimlerinde elde ettiği üstün dereceyi hal ilimlerinde de kazanması gerektiğini söylemiş, bunun üzerine Mevlânâ, Seyyid Burhâneddin'e mürid olup dokuz yıl ona hizmet etmiştir. (a.g.e., I, 57)

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

Eflâkî, Seyyid Burhâneddin'in, buluştuklarından bir yıl sonra Mevlânâ'yı zâhir ilimlerinde daha da ilerlemesi için Şam'a gönderdiğini söyler. 630 (1233) yılında gerçekleştiği anlaşılan bu seyahat sırasında Seyyid Burhâneddin Konya'dan Kayseri'ye kadar Mevlânâ'ya refakat etmiş, Mevlânâ buradan Halep'e gitmiş, Seyyid Burhâneddin ise geri dönmeyip Kayseri'nin yöneticisi Sâhib İsfahânî'nin yanında kalmıştır. Mevlânâ Halep'te Hallâviyye Medresesi'nde aynı zamanda şehrin yöneticisi olan Kemâleddin İbnü'l-Adîm'den ders almıştır (a.g.e., I, 77). Sipehsâlâr onun İbnü'l-Adîm'den birkaç medresede ders okuduğunu belirtmiş (Risâle-i Sipehsâlâr, s. 30), ancak bunların adını zikretmemiştir. Ardından Şam'a geçerek Mukaddemiyye Medresesi'ne yerleşen Mevlânâ'nın (Eflâkî, I, 81) Halep'te ne kadar kaldığı bilinmemektedir. Eflâkî onun Şam'da dört ya da yedi yıl ikamet ettiğinin söylendiğini belirtmişse de (a.g.e., I, 77, 81) Bedüzzaman Fûrûzanfer, Şam'dan döndükten sonra Seyyid Burhâneddin'in (ö. 639/1241) henüz hayatta olmasını dikkate alarak Mevlânâ'nın bu şehirde dört yıldan fazla kalmasının mümkün olamayacağını ileri sürmüştür (Mevlâna Celâleddin, s. 60). Mevlânâ'nın Arap dili ve edebiyatı, lugat, fıkıh, tefsir ve hadis gibi ilimler başta olmak üzere aklî ve naklî ilimlerden icâzet aldığını söyleyen Sipehsâlâr onun Şam'da Muhyiddin İbnü'l-Arabî, Sa'deddîn-i Hammûye, Osmân-ı Rûmî, Evhadüddîn-i Kirmânî ve Sadreddin Konevî ile uzun müddet sohbet ettiğini belirtir (Risâle-i Sipehsâlâr, s. 24-25, 30).

Mevlânâ'nın müridleri çoğunlukla halk tabakasındandı; her sanat ve meslekten insanlar semâ meclislerine katılıyordu. Bununla birlikte onun dönemin yöneticileriyle de yakın ilişkisi vardı. Ancak Mevlânâ bu ilişkiyi genellikle nasihat çerçevesinde sürdürmüş, yöneticilerin aralarındaki çekişme ve rekabete dayalı siyasî mücadelelerin içine girmemeye özen göstermiştir. Düşüncesi. Mevlânâ kâmil mânada âlim, sûfî ve şairlik özelliklerine sahip bir şahsiyettir.

Mevlânâ'daki dinî-tasavvufî düşüncenin kaynağı Kur'an ve Sünnet'tir. "Canım benimde oldukça Kur'an'ın kölesiyim ben. Seçilmiş Muhammed'in yolunun toprağıyım ..." beytiyle bunu dile getirmiş, "Pergel gibiyim; bir ayağımla şeriat üstünde sağlamca durduğum halde öbür ayağımla yetmiş iki milleti dolaşıyorum" diyerek bir müslüman olarak insanlığı kucaklayabildiğini belirtmiştir.

Rızâ Kulu Han'ın 1863 yılında Tahran'da bastırdığı divanda (Dîvân-ı Şemsü'l-ḥakâ'ik; bu eser Midhat Baharî Beytur tarafından Divan-ı Kebir'den Seçme Şiirler adıyla Türkçe'ye çevrilerek üç cilt halinde Ankara 1965 yılında yayınlanmıştır. Daha sonra 1984'te Hindistan'da yayımlanan Külliyyât-ı Şems-i Tebrîzî'de bulunan bazı şiirler dolayısıyla Mevlânâ'nın gulât-ı Şîa'dan olduğu ileri sürülmüştür. Ancak Bedüzzaman Fûrûzanfer'in, matbu ve yazma bütün divanları inceleyip yedi cilt halinde neşrettiği divanda bu şiirlerin yer almadığı görülmektedir.

Mevlânâ'ya göre her ne kadar görünüşte ayrılık olsa da varlıkta birlik (vahdet-i vücûd) esastır. İman-küfür, hayır-şer gibi ayrımlar bize göredir, Allah'a nispetle hepsi birdir. Kötülük iyilikten ayrılmaz. Kötülük olmadan kötülüğü terk etmek imkânsızdır. Yine küfür olmadan din olmaz, çünkü din küfrü bırakmaktır. Bunların yaratıcısı da birdir. Ona göre ikilikten kurtuluş (gerçek tevhid) kulun kendi varlığından soyulmasıyla gerçekleşir. Birlik ittihat ya da hulûl değil kulun kendi izafi varlığından geçmesidir. Allah'ın yanında iki "ben" söz konusu olamaz. Bu konuyla ilgili olarak, "Sen 'ben' diyorsun, O da 'ben' diyor. Ya sen öl ya da O ölsün ki bu ikilik kalmasın. O'nun ölmesi imkânsız olduğuna göre ölmek sana düşer" demekte ve tasavvufun hedefi olan "ölmeden önce ölme" ilkesine vurgu yapmaktadır. Mevlânâ'ya göre kul benliğinden sıyrılmakla gerçek anlamda irade hürriyetine kavuşmaktadır. Çünkü ferdiyetten kurtulup mutlak varlığa kavuşan kimsenin iradesi tıpkı varlığı gibi Allah'ta fâni olmuştur. Onun irade ve ihtiyarı Allah'ın irade ve ihtiyarıdır. Bu mertebede kul cebirden de ihtiyardan da söz edebilir. Ancak ferdiyetinden kurtulmadan yaptıklarını Allah'a isnat etmek yalancılıktır.

Yalnız akla önem verdikleri için filozofları ve onların etkisinde kalan kelâmcıları noksan gören Mevlânâ kıyasın ve istidlâlin insanı hatalara düşüreceğini belirtir. Ona göre dünyevî işlerde yararlı olan akıl mahiyeti icabı ilâhî hakikatlere ulaşmada ve Hakk'a vuslatta ayak bağı olabilir. Mânevî yolculuk için ilâhî aşk gereklidir. Aklın yetersiz kaldığı alanlardan biri de aşk ve ahvâlidir. Kur'an'da, "Allah onları sever, onlar da Allah'ı sever" buyurulmuştur. Dolayısıyla aşkın kaynağı ilâhîdir.

SIIRT

VEYSEL KARANI (R.A.) TÜRBESİ

Asıl adı Üveys bin Amir-i Karani olan Veysel Karani'nin doğum yeri, Yemen'in Karen Köyü'dür. 555-560 yılları arasında burada doğduğu tahmin edilir. Üveys el-Karani, Yemen'deki Murad kabilesinin Karan aşiretine mensuptur. Veysel Karani'nin Yemen'de iken nasıl müslüman olduğu, Kufe'deki hayatı, vefatı ve şahsiyetine dair yeterli bilgi yoktur. Rivayetlere göre Veysel Karani Yemen'de deve çobanlığı yaparak, hurma çekirdekleri toplayıp satarak geçimini sağlayan bir zahiddir. Muhtemelen İslam'ı anlatmak üzere Yemen'e giden müslümanlar vasıtasıyla İslamiyet'i kabul etmiştir. Medine'ye gidip Hazreti Peygamber'i ziyaret etme arzusuna rağmen yaşlı annesini bırakamamış, 40 yaşının üzerindeyken Hazreti Peygamberi görmek için Medine'ye gitmek üzere annesinden izin alır. Uzun bir yolculuktan sonra Medine'ye gelir, ancak peygamberimiz Tebuk Seferi'nde olduğu için, O'nu bulamaz. Hazreti Aişe O'na kapıyı açar ve selamını peygamberimize iletir. Peygamberimiz eve döndüğünde evine ulu bir insanın geldiğini anlar ve Hazreti Aişe'ye kimin geldiğini ve onu görüp görmediğini sorar. Hazreti Aişe, onu gördüğünü söyleyince peygamberimiz, "O gözünü ben de ziyaret edeyim, görüşün ve gördüğün mübarek olsun.", der. Sahabilere de Üveys'i gören gözü ziyaret etmelerini buyurur ve ardından, "*Şüphesiz tabiinin en hayırlısı Üveys'dir.*", der. Peygamberimiz son hastalığında, Hazreti Ömer, Hazreti Ali ve Hazreti Aişe'ye, "Benden sonra, arkamdaki hırkamı Üveys'e verin.", diye vasiyette bulunur. Hırka ona teslim edildikten sonra, halkın gözünde değeri artar. O da, annesinin vefatıyla Küfe'ye ve Basra'ya gider.

Bazı hadis kitaplarındaki rivayetlere göre Hazreti Ömer, halifeliği döneminde Yemen'den gelen bir grup insana aralarında Üveys el-Karani'nin bulunup bulunmadığını sormuş, bunun üzerine Üveys ortaya çıkıp kendini tanıtmış, Hazreti Ömer de Resul-i Ekrem'in kendisine ileride Üveys'in Medine'ye geleceğini haber verdiğini ve onu gördüğü takdirde dua istemesini tavsiye ettiğini söylemiş, Üveys de ona dua etmiştir. Bu sırada Hazreti Ömer, Üveys'in Küfe'ye gitmekte olduğunu öğrenince Küfe valisine onun hakkında bir mektup yazmayı teklif etmiş, ancak Üveys kalabalıktan uzak sade bir hayat yaşamayı tercih ettiğini belirtmiştir. Ertesi yıl Küfe'den hacca gelen bir kişiye Üveys'in durumunu soran Hazreti Ömer, onun yoksulluk içinde yaşadığını öğrenince, ona Üveys hakkında Hazreti Peygamber'den duyduklarını anlatmış, hacdan dönen Küfeli de Üveys'in yanına gidip ondan dua istemiştir. Bu olay üzerine halkın dua istemek için yanına gelip kendisine iltifat etmesinden endişe duyan Veysel Karani'nin o bölgeyi terk ettiği kaydedilir. Veysel Karani hazretlerinin kabrinin bulunduğu yer tam olarak belli değildir. Yemen'in Zebid, İran'ın Kazvin ve Kirmanşah, Özbekistan'ın Hive, Suriye'nin Şam ve Rakka şehirleriyle Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde ona nisbet edilen makam-mezarlar vardır. Anadolu'daki en meşhur makamları Manisa, Mardin, Kurtalan, Bursa Gemlik yolundaki Atıcılar, Diyarbakır'ın Lice ilçesi ve Siirt'in Baykan ilçesi yakınındadır. Veysel'in Siffin Savaşı'nda öldüğü yolundaki rivayetlerin genel kabul gördüğü, bu savaşın da Suriye'nin Rakka şehri yakınlarında vuku bulduğu dikkate alınırsa asıl kabrinin bu şehirde olması ihtimali güç kazanır. Zahidane hayatı dolayısıyla Veysel Karani tasavvuf ehli tarafından örnek bir şahsiyet kabul edilmiş, Hazreti Peygamber'i zahiren görmemekle birlikte manen kendisinden feyiz aldığı ileri sürülmüştür. Bu sebeple sonraki asırlarda Resul-i Ekrem'i, Veysel Karani'yi veya herhangi bir şeyhi görmeden rüya gibi manevi bir yolla onlardan eğitim alan kişilere Üveysi denmiş, bu şekilde eğitim almaya Üveysilik adı verilmiştir. Ayrıca Resulullah'a nisbet edilen, "Rahmanın nefesini Yemen'den alıyorum" sözünü Veysel Karani'nin kastedildiği söylenmiştir.

Veysel Karani Hz. kabrinin Suriye'nin Rakka şehrinde bulunan Veysel Karani Camii'nin yanında olduğu Baykan ve Bursa'daki türbelerin ise makam olduğu değerlendirilmektedir.

İSMAİL FAKİRULLAH (K.S) TÜRBESİ

Receb 1067 (19 Nisan 1657) tarihinde Siirt'in Tillo köyünde (Aydınlar ilçesi) doğdu. Asıl adı İsmail'dir. İsmail Fakirullah Hazretlerinin hayatı hakkındaki bilgiler Erzurumlu İbrahim Hakkı'nın Marifetname'sine dayanmaktadır. Hazreti Peygamber'in amcası Abbas'ın soyundan geldiği söylenen dedesi Abdülcemal ve babası Kasım Tillo'da müderrislik yapmışlardır. İsmail'in eğitimiyle bizzat babası meşgul oldu. Yirmi dört yaşına geldiğinde tahsilini tamamlayarak medresede ders vermeye başladı. Babası vefat edince de Tillo'daki caminin imam ve hatibi oldu. İbrahim Hakkı onun genellikle Arapça konuştuğunu söyler. Dinin emirlerini büyük bir hassasiyetle yerine getiren, kendi işini bizzat yapmaktan, tarlada çalışarak el emeğiyle geçinmekten hoşlanan Fakirullah'ın kırk yaşında iken geçirdiği ruhi değişim onun manevi hayata daha çok yönelmesine sebep oldu. Hacdan döndükten sonra bir gece yatsı namazı için camiye giderken bi! kör kuyuya düştü ve burada mazhar olduğu manevi haller sonucunda sekiz yıl süren bir vecd ve istiğrak dönemi yaşadı. Çevresinde toplanan müridlerinin başında Erzurumlu İbrahim Hakkı'nın babası Molla Osman Hüsnü ile Molla Muhammed gelir. İbrahim Hakkı küçük yaşta babasıyla birlikte onun sohbetlerine katılmış, faziletlerini ve dini hayatını yakından görerek etkisi altında kalmıştır. Marifetname'de onun Fakirullah unvanını alma sebebi ve hangi tarikata mensup olduğu hususunda bilgi yoktur. İbrahim Hakkı dolayısıyla bu konu üzerinde duranlar Fakirullah'ın Nakşibendi veya Kadiri-Nakşibendi olabileceğini belirtmişlerdir.

Marifetname'de Nakşibendiliğe özel bir bölüm ayrılmış bulunması onun Nakşibendi olması ihtimalini güçlendirir. Ayrıca bu eserde kendisinin üveysi olarak, doğrudan Hz. Peygamber'in (s.a.v.) ruhaniyetinden faydalandığı anlatılır. Hayatının son yıllarında zamanını daha çok müridi ve halifesi İbrahim Hakkı ile sohbet ederek geçiren Fakirullah'ın şöhreti her tarafa yayıldığından birçok devlet adamı kendisini ziyarete geliyor veya ona mektup gönderiyordu.

Hatta bazı sosyal ve siyasi meselelerin çözümü için yardım ve himmeti isteniyordu.

İbrahim Hakkı, "mürşid-i kamil" olarak nitelediği şeyhinin mütevazi yaşayışı ve ahlakı hakkında ayrıntılı bilgi verir.

Uzun murakabe halleriyle tanınan Fakirullah 1147 (1734) yılında tekrar istiğrak haline girdi. Bir cuma akşamı kendine gelince aile fertlerini ve müridlerini toplayarak vasiyette bulundu ve ardından vefat etti. Cenaze namazı büyük oğlu Abdülkadir tarafından kılındı. Defnedildiği yere yapılan türbeye güneş ışınları, 21 Mart ve 23 Eylül günleri 40 X 40 santimlik bir pencereden girip kubbesinde bulunan bir prizmadan geçerek sandukanın baş tarafını aydınlatıyordu. Bu sistem günümüzde bozulmuş durumdadır. Tillo'da daha sonra İbrahim Hakkı tarafından yaptırılan dergahta pek çok kimse eğitim gördü, birçok talebe tahsil yaptı. Fakirullah'ın türbesi inşa edildiği tarihten itibaren özellikle bölge halkı tarafından sürekli ziyaret edilmiştir ve günümüzde de bu özelliğini korumaktadır. Şeyhin şahsi eşyaları zamanımıza kadar muhafaza edilmiştir.

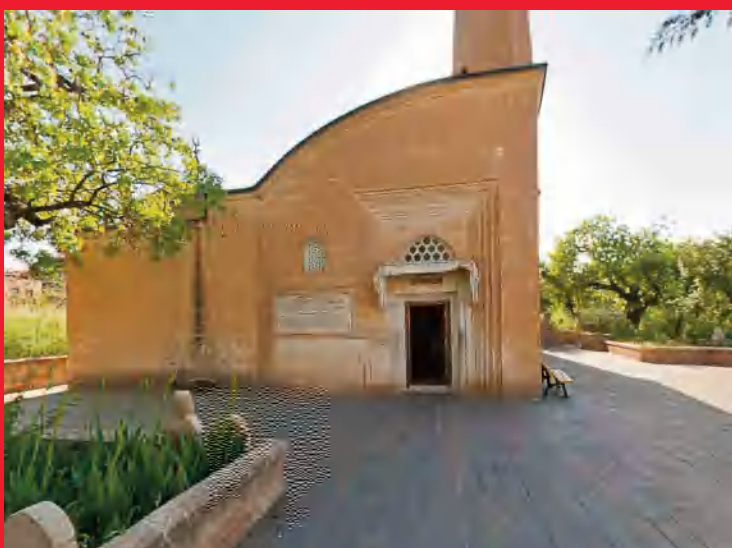
ERZURUMLU İBRAHİM HAKKI (K.S) TÜRBESİ

Anadolu'da yaşayan evliyânın ve ulemânın büyüklerinden. Babası Osman Efendi de evliyâdan bir zât idi. İbrâhim Hakkı 1115 (M. 1703) senesinde Erzurum'un Hasankale kasabasında doğdu. Tillo'da İsmâil Fakîrullah hazretlerinden ilim öğrendi. Onun sohbetleriyle kemâle geldi. Sofiyye-i aliyye ismi verilen evliyânın büyükleri arasına girdi. Kâdirî idi. Bir ilim ve ma'rifet hazînesi olan "Ma'rifetnâme" isimli eseri pek kıymetlidir. 1195 (m. 1781) senesinde Siirt'in Tillo kasabasında vefât etti.

İbrâhim Hakkı, yedi yaşına geldiğinde annesi Seyyide Hanîfe Hâtun'u kaybetti. Babası Osman Efendi, İbrâhim'i amcasına emânet etti ve tasavvufda kendisini yetiştirecek bir rehber, âlim aramaya başladı. Kısa sürede Siirt'in Tillo kasabasında İsmâil Fakîrullah Hazretlerinin büyüklüğünü, Allahü teâlâ katındaki yüksekliğini anladı. Ondaki ilim öğrenmek ve hizmet etmek için geceli-gündüzlü çalıştı. Dokuz yaşına basan öksüz İbrâhim Hakkı, babasının hasretiyle yanıyordu. Amcası Molla Ali Efendi, İbrâhim Hakkı'yı alarak Tillo'ya babasının yanına götürdü.

İbrâhim Hakkı; babasından, tefsîr, hadîs, fıkıh gibi zâhirî ilimleri öğrendi. Babasının arkadaşı Molla Muhammed Sîhrânî hazretlerinden de, astronomi, matematik gibi zamanın fen ilimlerini tahsil etti. Allahü teâlânın zâtında ve sıfatlarında ma'rifet sahibi olmak, hasta kalbine şifâ bulmak için de İsmâil Fakîrullah hazretlerinin sohbeti ve hizmetiyle şereflendi.

İbrâhim Hakkı hazretleri, babasının vefâtından sonra hocasının emriyle Erzurum'a gitti. Amcalarının da teşvikleriyle sekiz sene ilim tahsil etti. Burada tahsilini bitirdi. Fakat gönlü, hocası İsmâil Fakîrullah Hazretlerinin ateşiyle yanıyordu. 1140 (m. 1728) senesinde yirmibeş yaşında iken tekrar Tillo'ya geldi. Burada hocasının 1147 (m. 1734) senesinde vefâtına kadar hizmetiyle şereflendi. Sonra Erzurum'a döndü. Küçük yaşta ayrıldığı Hasankale'ye gelip, yerleşti.

İbrâhim Hakkı hazretleri, Hasankale'de evlendi, sonra İstanbul'a gitti. İkinci Mahmûd ile görüştü ve saray kütüphânesinde çalışmalar yaptı. Bir sene sonra talebe yetiştirmek için Abdürrahmân Gazi zaviyesine ta'yin edilerek Erzurum'a geldi. Talebe yetiştirmek için, uzun ve yorucu bir çalışmaya girdi. Hanımı Firdevs Hâtun'dan, İsmâil Fehim ve Ahmed Naîmî isminde iki oğlu dünyâya geldi.

İbrâhim Hakkı hazretleri, 1177 (M.1763) senesinde hâtıralara bağlılığı ve vefa duygusunun çokluğundan, hocasının memleketi olan Tillo'ya gitti, İsmâil Fakîrullah hazretlerinin torunu Fâtıma Hâtun'la evlendi. Orada kaldı. Şiirleri, Dîvân'ında ve yer yer Mâ'rifetnâme'sinde yer almaktadır. Mâ'rifetnâme'deki şiirlerin pek çoğu dîvânından alınmıştır. Yalnız bu eserde yer alan ve mevzûları toplayarak anlattığı şiirler, öğretmek içindir ve bir bakıma işlediği konuların özeti durumdadır. O, bu şiirlerinde hep Hakkî mahlasını kullanmış ve hep kendisine öğütlerde bulunmuştur. Şiirlerinin büyük bir kısmını Türkçe ile yazmıştır.

Ayrıca Arabça ve Farsça ile yazdığı şiirleri de vardır. Daha çok bu şiirlerde; Hakkî mahlası yanında Ferdî mahlasını da kullanmış olmasına rağmen, en fazla Fakiri mahlasını kullanmıştır, İbrâhim Hakkı'nın bu mahlası kullanması hocasına olan bağlılığının tezahürüdür. Bir de insanın aczini bu kelimedede görmüştür.

Erzurumlu İbrahim Hakkı (K.S.) hocası İsmail Fakirullah (K.S.) anısına, Siirt'in Tillo ilçesinde her yıl ışık oyunlarının yer aldığı anma törenleri düzenlenmektedir.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

ŞIRNAK

NUH (A.S) TÜRBESİ

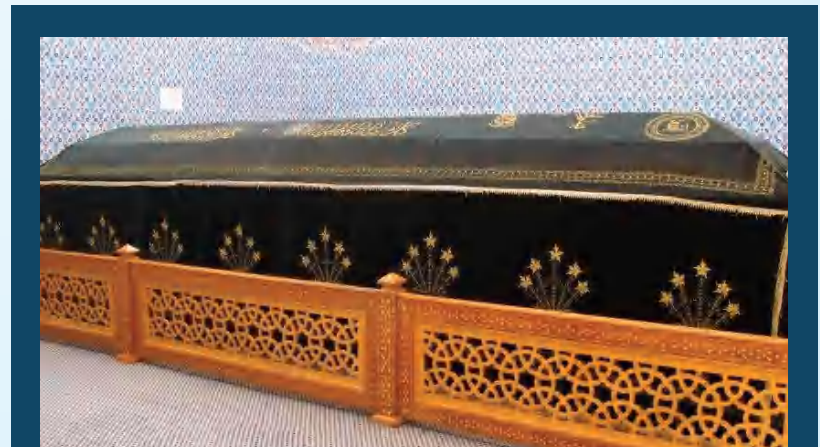
İslâm'da. Hz. Nûh, Kur'ân-ı Kerîm'de ve hadislerde diğer peygamberlere oranla geniş bir şekilde tanıtılan ve "ülû'l-azm" olarak isimlendirilen beş büyük peygamberden biridir. Kur'an'da yirmi sekiz sûrede hakkında bilgi verilmiş ve kırk üç yerde ismen zikredilmiştir. Kur'an'ın yetmiş birinci sûresi onun adını taşır ve baştan sona onun tevhid mücadelesini anlatır. Ancak Kur'an, Nûh'un hayatının sadece peygamber olarak görevlendirildikten sonraki safhasından bahsetmektedir. Kendisine inanmayan kavmi tûfanla cezalandırıldığından tûfan hadisesi de ona nisbetle Nûh tûfanı diye anılmaktadır. Nûh kelimesinin Arapça asıllı olup nevh (ağlamak, dövünmek) kökünden geldiğini, bizzat kendi nefisini kötilediğinden veya tövbe etmeden boğulup gitmeleri sebebiyle kavmi için üzüldüğünden ona bu adın verildiğini söyleyenler olmakla birlikte (Fîrûzâbâdî, VI, 26) kelimenin Arapça olmadığı kabul edilmektedir (Mevhûb b. Ahmed el-Cevâlîkî, s. 330; Jeffery, s. 282).

Rivayete göre insanlar Hz. Nûh'a kadar tevhid inancıyla yaşamış, putperestlik ilk defa Nûh'un kavmiyle ortaya çıkmıştır. Kur'ân-ı Kerîm'de, "Dediler ki: Tanrılarınızı bırakmayın, ilâhlarınız Ved, Süvâ', Yegûs, Yeûk ve Nesr'den vazgeçmeyin" meâlindeki âyette (Nûh 71/23) Nûh kavminin taptığı putlardan bahsedilmektedir. Bu isimler başlangıçta iyilikleriyle temayüz etmiş kişilere aitti. Ölümünün ardından bunların heykelleri yapılmış, daha sonra insanlar onları Allah ile kendi aralarında aracı olarak birer tapınma objesi yapmıştır.

Hz. Nûh, kavmini putperestlikten uzaklaştırıp tevhid inancına döndürmek için gönderilmiştir. Kur'ân-ı Kerîm'de Nûh'un Allah tarafından seçildiği (Âl-i İmrân 3/33), kendisine vahyedildiği (en-Nisâ 4/163), kavmine peygamber olarak gönderildiği (Nûh 71/1), 950 yıl kavminin arasında kaldığı (el-Ankebût 29/14) ve kavmini Allah'a kulluğa davet ettiği (Yûnus 10/71; Hûd 11/25-26; eş-Şuarâ 26/106-110) belirtilmektedir.

Nûh kavmini Allah'tan başkasına ibadet etmemeleri hususunda uyarmış, aksi takdirde başlarına gelecek azabı kendilerine haber vermiştir (Nûh 71/1-4). Yoldan çıkmış, çok zalim ve azgın olan kavmi (ez-Zâriyât 51/46; en-Necm 53/52) Nûh'a inanmadığı gibi ona mecnun demiş, taşlamakla tehdit edip (eş-Şuarâ 26/116) yalancılıkla itham etmiş, ondan kendisine uyan alt tabakadan insanları yanından uzaklaştırmasını (el-A'râf 7/59-63; Hûd 11/27; el-Kamer 54/9) veya başlarına geleceğini bildirdiği azabı bir an önce getirmesini (Hûd 11/32) istemiştir.

Kendi yaptıkları karşılığında hiçbir talebinin olmadığını söyleyen Nûh gaybı bilmediğini, melek de olmadığını, sadece Allah'ın emirlerini bildirdiğini ifade edip davetini sürdürmüştü (Hûd 11/28-31; eş-Şuarâ 26/105-115), uzun mücadeleler sonunda kavminin putperestlikten vazgeçmediğini görünce inanmayanları cezalandırması için Allah'a dua etmiş (eş-Şuarâ 26/118-119; Nûh 71/1-28), Allah Nûh'un duasını kabul etmiş ve inkârcı kavminin tûfanla helâk edileceğini, kendisinin ve inananların kurtulacağını bildirerek bir gemi yapmasını istemiştir (Hûd 11/36-39). Gemi inşa edilirken Nûh'un kavmi kendisiyle alay etmiştir (Hûd 11/38). Rivayete göre gemi yapması istenince Hz. Nûh tahtayı nereden bulacağını sorar, ona ağaç dikmesi emredilir ve Hint meşesi denilen ağaçları diker. Kırk yıl geçtikten sonra bu ağaçları keserek gemiyi yapar (Fîrûzâbâdî, VI, 29). Geminin inşası bitince her hayvan türünden birer çift, ayrıca boğulmasına hükmedilenler dışındaki aile fertleri ve iman eden diğer kimseler gemiye bindirilir. Nûh ve ona inananlar kurtulurken eşi ve oğlu inanmayanlarla birlikte boğulur (Hûd 11/40-47; el-Mü'minûn 23/26-29; el-Furkân 25/37; el-Kamer 54/10-17). Kur'ân-ı Kerîm'de ayrıca Nûh'un oğlu için dua ettiği, ancak bunun kabul edilmediği belirtilmektedir (Hûd 11/42-43, 45-46; et-Tahrîm 66/10). Tûfan sona erince, "*Ey Nûh! Sana ve seninle birlikte olanlara bizden selâm ve bereketle gemiden in...*" denilir (Hûd 11/48). Allah'ın adını zikrettiği peygamberler Âdem'in ve Nûh ile beraber gemide taşınanların soyundan, İbrâhim ile İsrâil'in (Ya'küb) neslindedir (Meryem 19/58); İsrâiloğulları da Nûh ile beraber gemide taşınanların soyundan gelmiştir (el-İsrâ 17/3). Ayrıca diğer peygamberler gibi Nûh'tan da söz alındığı (el-Ahzâb 33/7), onun hidayete erdirildiği (el-En'âm 6/84), ona verilen emirlerin müslümanlar için de geçerli ve yürürlükte olduğu (eş-Şûrâ 42/13) bildirilmektedir.

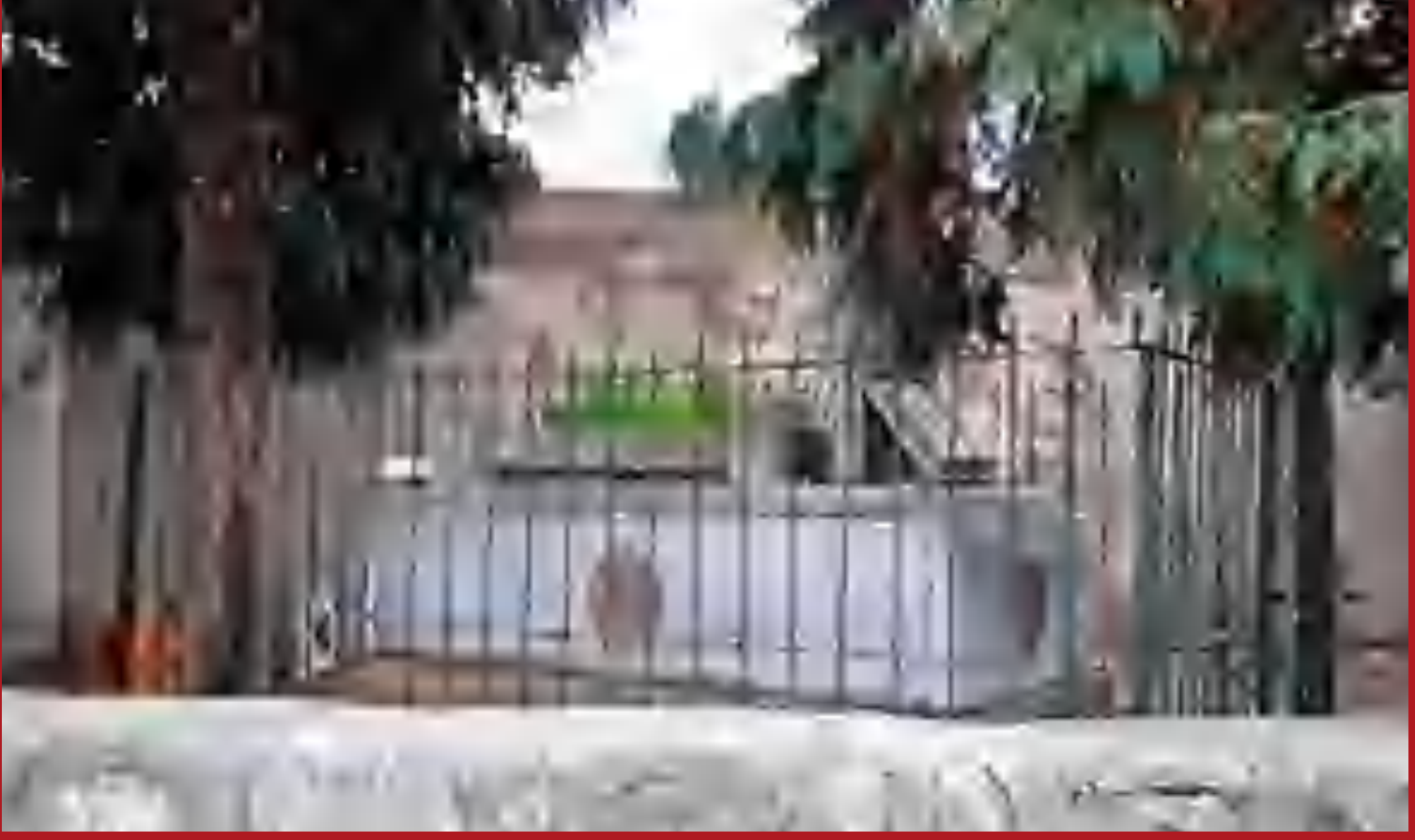

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

TRABZON

SAÇAKLIZADE TÜRBESİ

Ailesine nisbetle Saçaklızâde, doğum yeri dolayısıyla Mar'aşî olarak tanınır. Babası Ebûbekir Efendi'nin Maraş'ta imamlık yaptığı kaydedilmektedir. Maraş'ta yerleşmiş eski bir aile olan Saçaklızâdeler'in menşei yörenin fethine yönelik menkıbevî rivayetlerde Hz. Ömer dönemine kadar götürülür. Bu aileye mensup Osman Efendi'nin (ö. 960/1553) Of'un Paçan (Çaykara'nın Maraşlı) köyüne giderek bölgenin İslâmlaşması sürecine katkı sağladığı ve burada vefat ettiği nakledilir.

Karadeniz bölgesine gelerek yerleşen Of'ta yaşayan Hıristiyan Of halkının Maraşlılar tarafından hidayete kavuşturulduğu kesin delillerle bellidir. Eğer o gün Of ve civarında ki yerleşim bölgeleri Sacaklızadeler olmasaydı bu gün bölgemizden bu kadar yetişmiş, din alimi ve Osmanlı devleti döneminde de ki medreseler asla olmazdı.

Tarihi kaynaklara göre Of'ta 1541'de vefat etmiştir. Alimin, mezar taşında Maraşlı Osman Efendi yazdığı için Karadeniz halkı onu Saçaklızade değil de, Maraşlı Osman Efendi olarak tanıdı. Maraşlı köyü Çaykara İlçesine 3 km, uzaklıktadır. Fatih Sultan Mehmed Han'ın 1461 yılında gerçekleştirmiş olduğu Trabzon'un fethinden sonra, Trabzon ve civarı yani, Solaklı vadisinin İslamlaştırılması amacıyla bölgeye gelen Alperenler'den Maraşlı Saçaklızade Osman Efendi'nin mezarı Maraşlı Camii'ndedir. Bu nedenle cami, vatandaşlarca sık sık ziyaret edilmektedir. Köye bu Alperene duyulan saygı nedeniyle "Maraşlı" adı verilmiştir. Solaklı vadisinin doğu yakasında yer alan köyün arazi yapısı, oldukça düzgündür. Diğer köylere göre tarıma elverişli toprakları daha fazladır. Toprak, her türlü tarım ürününün yetişmesine elverişlidir. Saçaklızade Osman Efendi, Fatih Sultan Mehmed Han'ın Trabzon'u alışından 22 sene sonra vefat etmiştir. Ölümünden 10 yıl önce, bu köye (Maraşlı Köyü) gelmiş ve burada İslamiyet'in yayılması için büyük çaba göstermiştir. Maraşlı Osman Efendi hakkında, elimizde kesin bir belge yoktur.

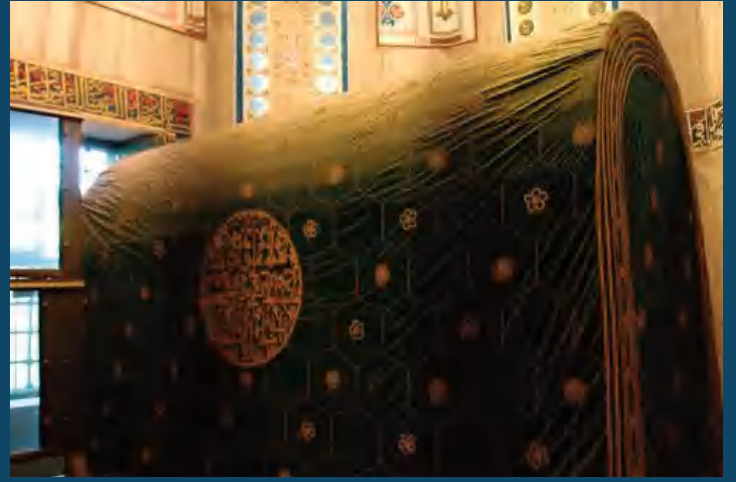
ŞANLIURFA

HZ. İBRAHİM (A.S.) TÜRBESİ (HALİLÜRRAHMAN DERGAHI)

Yahudilik, Hıristiyanlık ve İslâm tarafından en büyük ata ve temel referans noktası kabul edilen İbrâhim'le ilgili Tevrat'ta ve genel olarak yahudi dinî literatüründe ayrıca hıristiyan kültürü ile Kur'ân-ı Kerîm ve sonraki İslâmî literatürde diğer birçok peygambere nisbetle daha geniş mâlûmat bulunmaktadır.

Müslüman tarihçilerin kaydettiğine göre kâhin ve müneccimlerin o sene bölgede doğacak İbrâhim adlı bir çocuğun halkın dinini değiştireceğini, Nemrûd'un saltanatına son vereceğini söylemeleri, diğer bir rivayete göre ise kendisinin bu mahiyette bir rüya görmesi üzerine Nemrûd hamile kadınları bir yere toplamış ve doğacak bütün erkek çocukların öldürülmesini, ayrıca erkeklerin eşlerinden uzaklaştırılmasını emretmiştir. Bunun üzerine Âzer, İbrâhim'e hamile kalan karısını Kûfe ile Basra arasındaki Ur şehrine (veya Verkâ denilen yere) götürüp bir mağaraya saklamış, İbrâhim bu mağarada doğmuştur. Rabbi İbrâhim'e, "Müslüman ol!" dediğinde, "*Âlemlerin rabbine teslim oldum*" diyerek bu davete icabet etmiştir. Bununla birlikte, "*Andolsun İbrâhim'e daha önce rüşünü vermiştik; biz onu iyi tanırdık*" meâlindeki âyetin de işaret ettiği gibi İbrâhim peygamberlik öncesinde de doğru yolda idi. Hz. Nûh'a verilenler Hz. İbrâhim'e de tavsiye edilmiş, ona sahîfeler verilmiştir. Müslüman tarihçiler Hz. İbrâhim'e on sahîfe indirildiğini, bunların mesellerden ibaret olduğunu bildirirler Kur'an'ın özellikle ikinci ve üçüncü Mekke dönemine ait sûrelerinde İbrâhim'in, babasının ve kavminin batıl taptığı putlara karşı mücadele ettiği ve bir tek Tanrı inancını savunduğu; gök cisimlerine ve bunların sembolleri olan putlara tapmanın manasız olduğunu, hiç kimseye fayda veya zarar vermesi mümkün olmayan bu cisimlere tapmaktan vazgeçmeleri gerektiğini söylediği ifade edilir.

Nihayet putperest yönetim İbrâhim'i ateşe atmak suretiyle cezalandırmaya kalkışır.

Ancak Allah'ın, "*Ey ateş, İbrâhim'e karşı serinlik ve esenlik ol!*" emri üzerine ateş İbrâhim'i yakmaz. (el-Enbiyâ 21/68-70) Tarih ve tefsir kaynaklarının çoğunda, Bakara sûresinde (2/258) Hz. İbrâhim'le tartışarak tanrılık iddiasında bulunduğu, fakat İbrâhim'in ortaya koyduğu deliller karşısında yenik düştüğü bildirilen kişinin onu ateşe atan toplumun lideri Nemrûd olduğu kabul edilir.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

Gölbaşı mahallesinde, külliyein teşekkülü sırasında 150 × 30 m. boyutlarında, kabaca uzun dikdörtgen şeklinde, bir havuza çevrilmiş olan Balıklıgöl adındaki küçük bir gölün etrafında yer alır; ilk binası XIII. yüzyılda yapılmış, XVIII ve XIX. yüzyıllarda yeni birimlerin eklenmesiyle külliye haline getirilmiştir. Halilürrahman Camii, Halilürrahman Medresesi, Rıdvâniye Camii ve Rıdvâniye Medresesi ile bir hazîreden oluşur. Caminin doğusunda minarenin dibinden başlayan hazîrede kubbeli üç türbe bulunmakta, bunlardan ikisinin Şâzeliyye şeyhi Ali Baba ile Urfalı âlim Buluntu Hoca'ya ait olduğu bilinmektedir İçinde yiyenin öleceğine veya başına bir felâket geleceğine inanılan sazan balıklarının yaşadığı Balıklıgöl, efsaneye göre Nemrut'un mancınıkla kaleden attığı Hz. İbrahim'in düştüğü yerde ateşin suya dönüşmesiyle meydana gelmiştir.

Mimari bakımdan Halilürrahman Külliyesi'nin en gösterişli birimleri, gölün kuzey kıyısını kaplayan Rıdvâniye Camii ile Rıdvâniye Medresesi'dir. Yıkılan hamamıyla birlikte başlı başına bir külliye niteliğinde olan bu yapılar, Osmanlılar'ın Rakka valisi Rıdvan Ahmed Paşa tarafından 1129 (1717) yılında yaptırılmıştır. Rıdvâniye Medresesi, camiyi üç taraftan kuşatan ve ortası havuzlu geniş bir avluya açılan "U" biçimi bir planla ele alınmıştır. Merkezî konumdaki üzeri kubbe örtülü kütüphane ile köşelerde yer alan iki büyük okuma odası ve önleri revaklı talebe hücrelerinden oluşur. Revaklar, kilit taşları sarkıtlı Bursa kemerlerine yaslanan tonozlarla örtülmüştür; hücrelerde avluya açılan birer kapı ve pencere vardır. Bugün medresede değişik okullarda okuyan dezavantajlı öğrenciler barınmaktadır. Kaynaklarda adı geçen ve bazı Batılı seyyahların kitaplarında resimlerine rastlanan Halilürrahman Hamamı ile Balıklıgöl'ün yakınındaki tarihî evler ve hazîredeki bazı türbeler, zamanın şehircilik anlayışına göre 1924-1958 yılları arasında yıktırılmış ve Balıklıgöl ile biraz ilerisindeki daha küçük Aynzelîha gölü (50 × 30 m.) arasına, üzerinde köprü bulunan bir kanal açılarak bölgeye yeni bir düzenleme getirilmiştir.

1991 yılında yapılan onarım ve son çevre düzenlemesi sırasında ise Halilürrahman Külliyesi'nin bütün yapıları gölün etrafını çevirecek şekilde korkuluk şebekeleri ve üstleri taçlandırılmış kemerlerle birbirine bağlanarak iki medrese arasındaki alanın önü revaklı odalarla birleştirilmiş ve külliyein tamamı yeniden ışıklandırılmıştır. Halilürrahman Külliyesi'nin Balıklıgöl'e akseden silüetiyle bütünleşmiş manzarası bugün Şanlıurfa'nın sembolü durumundadır.

HAYAT BİN KAYS EL HARRANİ (K.S.) TÜRBESİ

Harran'da yetişen evliyanın büyüklerinden, ariflerin ileri gelenlerinden. Nesebi; Hayât bin Kays bin Kahhâl bin Sultan el-Ensârî el-Harrânî'dir. Urfa'ya bağlı Harran kazasında doğup yetiştiği için "Harrânî" nisbeti ve "Şeyh-ül-Kıdvê" lakabı ile meşhur oldu. Doğum tarihi hakkında, kaynaklarda bir bilgiye rastlanamamıştır. Ömrünün 50 senesine yakını Harran'da geçirmiş büyük bir velidir. İnsanlar ve bâzı sultanlar, onu ziyaret edip duasını alırlar, onunla beraber olmakla bereketlenirdi. Yüksek hâllerin ve kerametlerin sâhibi olup, ehliyeti, ihlâsı, iffeti yanında, dinine çok bağlı bir zât idi. Cömertliğiyle meşhurdur. 1185 (H.581) yılında orada vefat etti. Harran'ın dışına defnedildi. Kabri, ziyaretçilere açıktır. Hayât bin Kays hazretleri büyük himmet sâhibi olup, yüksek makamlara kavuşmuştu. Keşf ve kerametleri, açık ve meydanda bir zât idi. Allahü Teâlâya yakınlık derecesi bakımından yüksek bir mevkide bulunuyordu. Hakikat ilimlerinde derin bilgisi vardı. Sayısız kerametleri yanında, hikmetlerle dolu, yüksek hakikatleri açıklayan sözleri çoktur. İlimde ve tarikatta o kadar yükselmışti ki, himmet ve tasarrufları "Yed-i Beyzâ"ya benzetilirdi. Yed-i Beyzâ, Mûsâ Aleyhisselâmın mucize olarak gösterdiği beyaz ve parlak olan sağ eli olup, istediği vakit yakasına sokup çıkardıkça, güneş gibi bir ilâhî nur parlamaya başlardı. Düşmanları bu nûr-i ilâhîyi görünce, kaçıp dağılırlardı. Bu tabir, mecaz olarak, keramet ve harikulade hâller ve meziyetler hakkında da kullanılırdı. O, her yönden ilim ve hâl sâhiplerine ışık tutmuş ve kendisine ilim, hâl ve zühd yönünden reislik verilmiştir. Bu hususlarda, pek çok veli kendi talebelerinin terbiyesini ona havale etmişler ve onun sâyesinde nice kimse makam ve hâl sâhibi olmuştu. Ondandır sayısız kimse ders ve feyz almıştı. Yetiştirip mezun ettiği talebelerinin sayısı da hayli kalabalıktır. Yetiştirmiş olduğu talebeler, karanlık bir gecede parlayan yıldızlar misali, seçilmiş ve keramet ehli zâtlardır.

Hayat Bin Kays El Harrani (k.s.) vefat ettikten sonra tasarrufu devam eden büyük evliyalardan biridir.

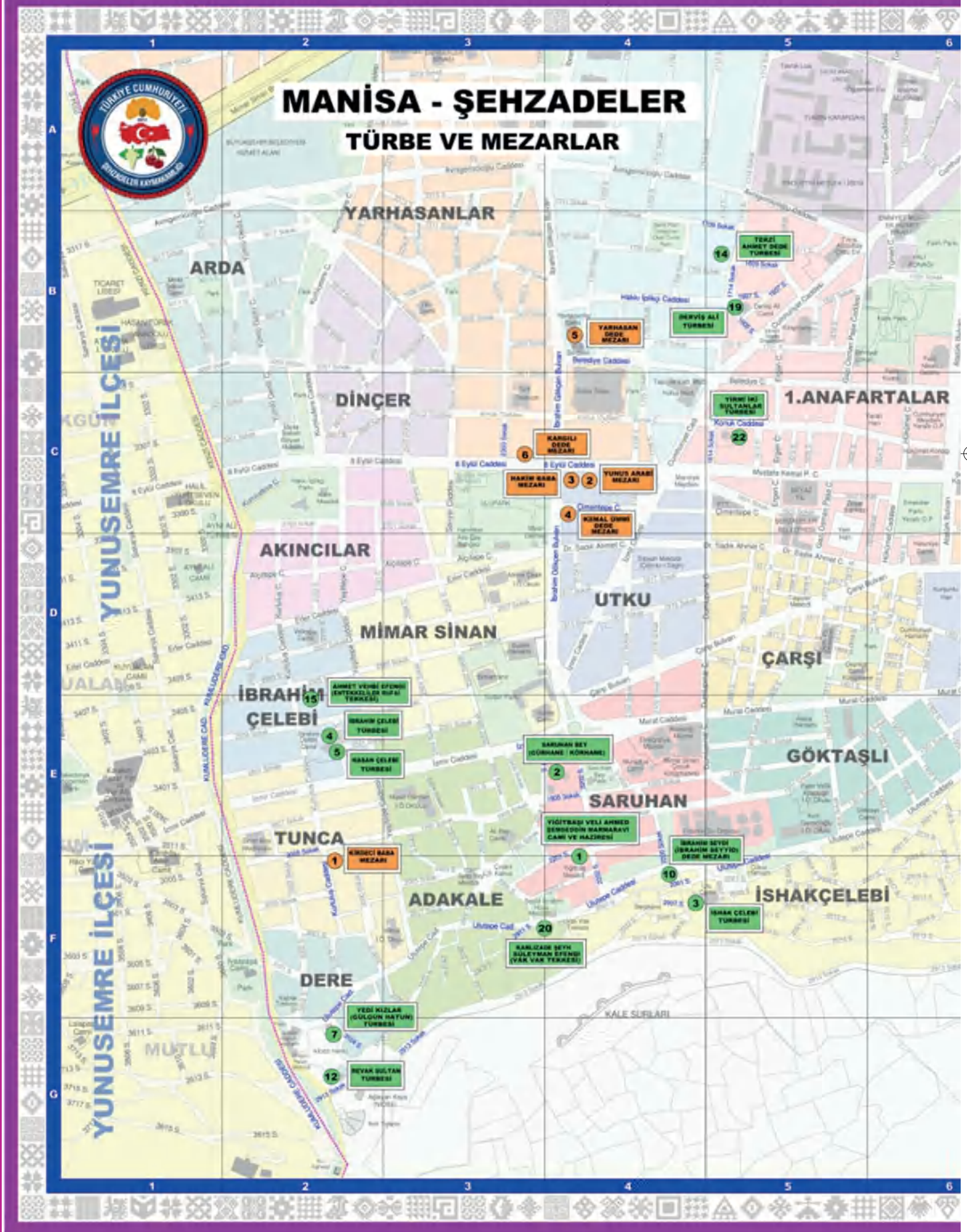

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

5. BÖLÜM : MERKEZ İLÇE

GEÇMİŞTEN MANEVİ DEĞERLERİMİZ ŞEHZADELER

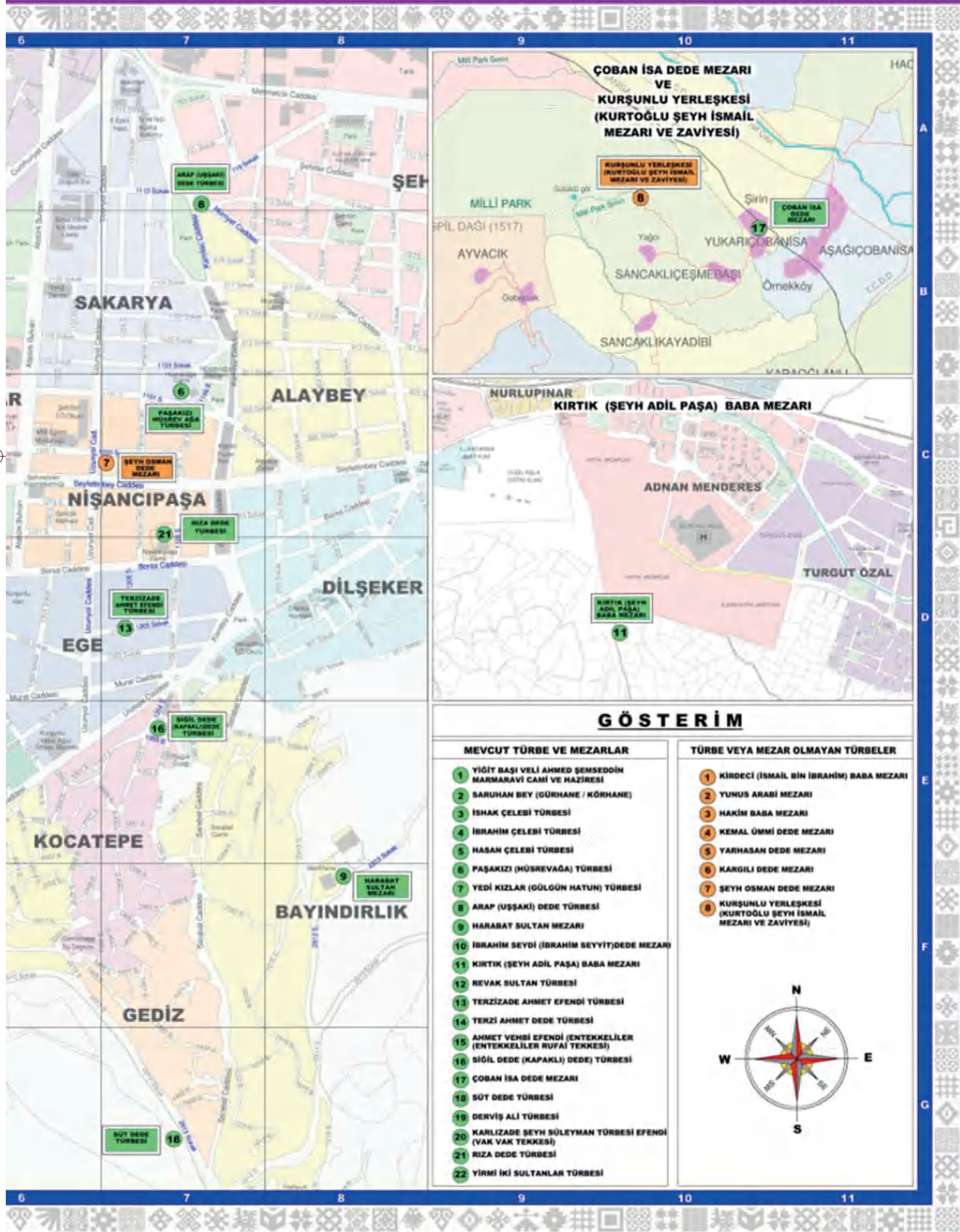

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

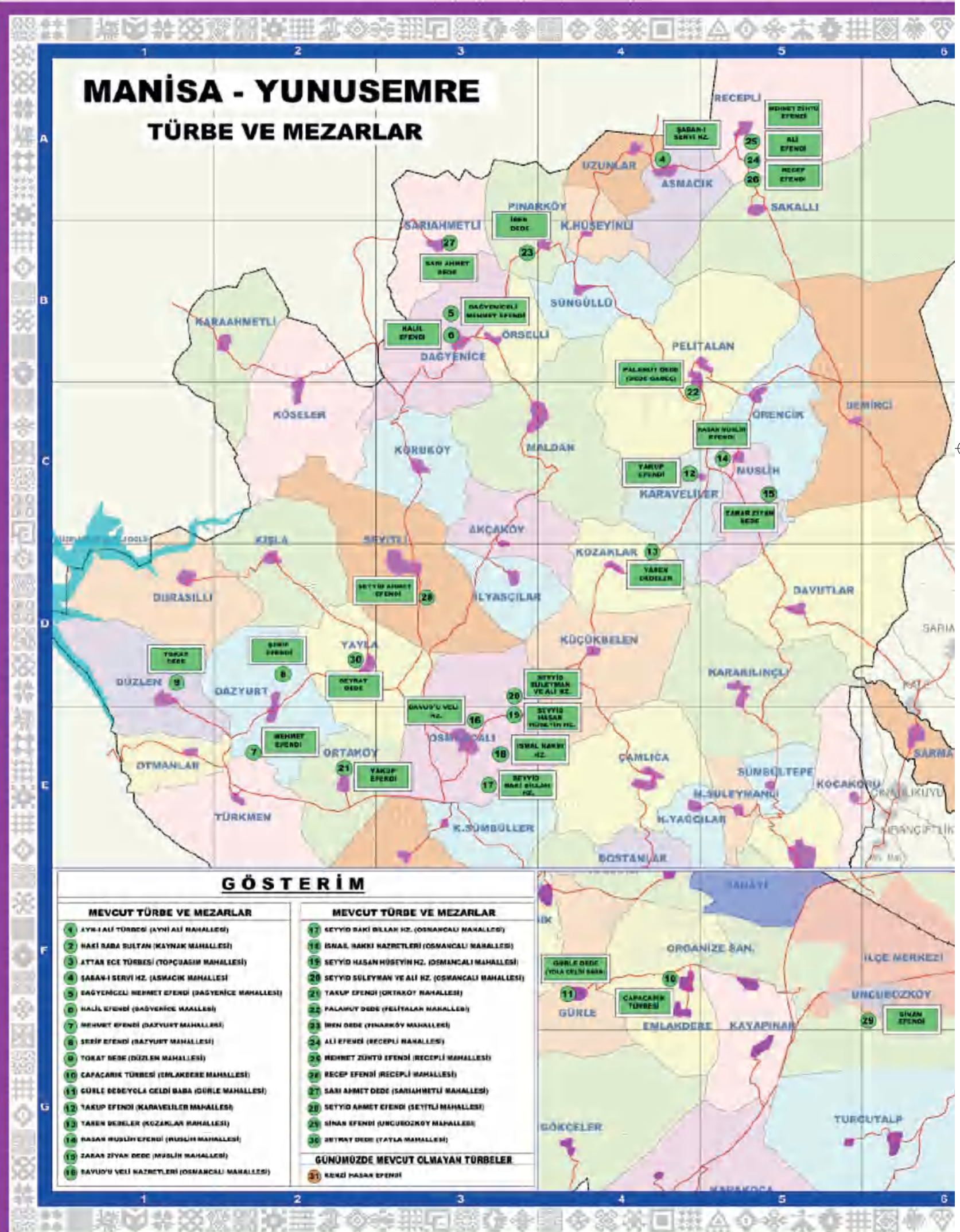

LÇELERİN HARİTALARI

N GELECEĞE İMİZ TÜRBELERİMİZ LER HARİTA

GEÇMİŞTEN MANEVİ DEĞERLERİ YUNUSEMRE

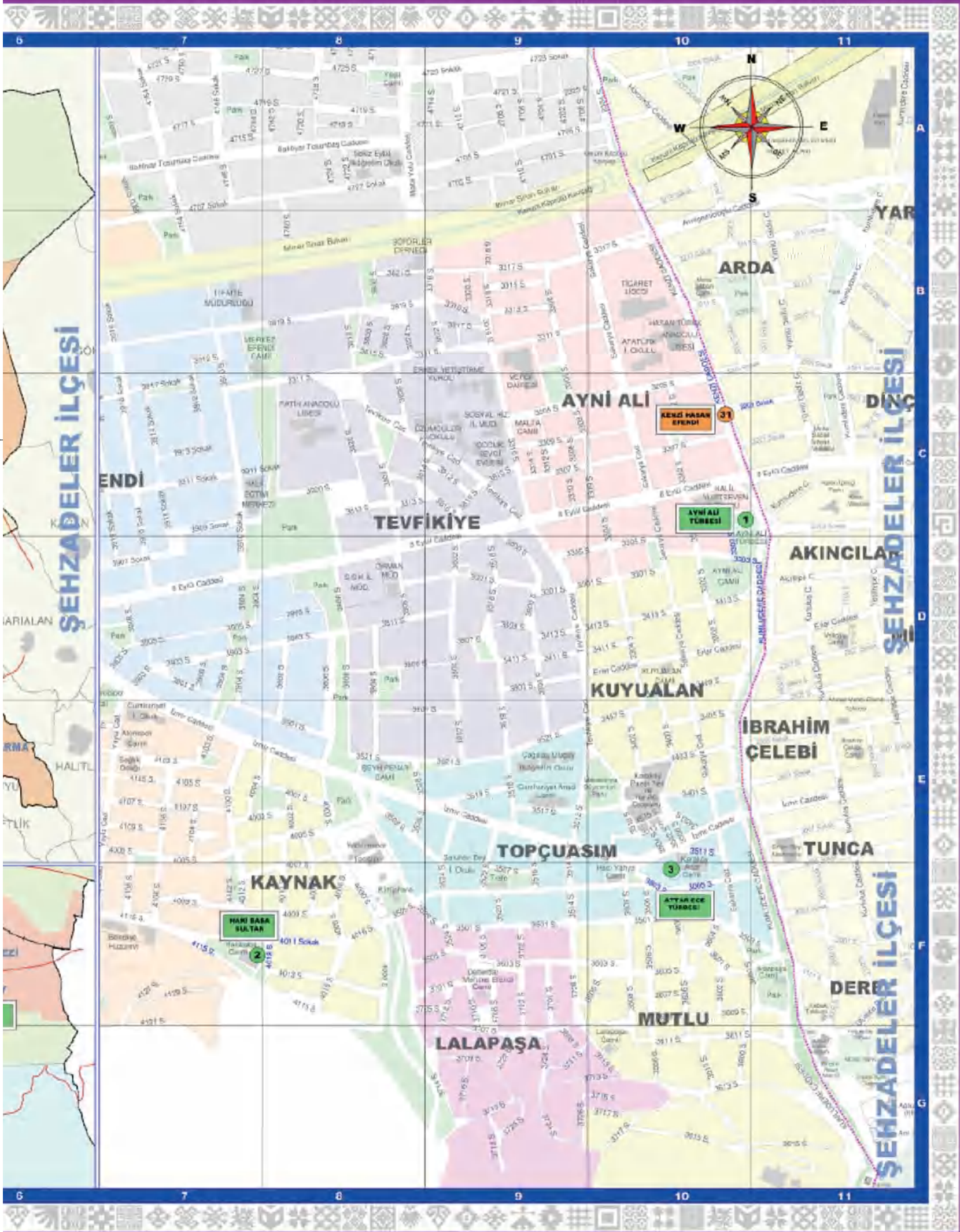

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

N GELECEĞE RİMİZ TÜRBELERİMİZ RE HARİTA

GEÇMİŞTEN GELECEĞE MANEVİ DEĞERLERİMİZ: TÜRBELERİMİZ

